راتلونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟
مشر به ئې څوک وي؟
څنګه به غوره کېږي؟

حکمتيار

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟

مشر به ئې څوک وي؟

څنګه به غوره کېږي؟

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان **صفحه**

سریزه -- ۱
اسلامي خلیفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟------------- ۱۱
لومړی بنسټ: ---------------------------------- ۱۲
دوهم بنسټ: ---------------------------------- ۱۳
درېیم بنسټ:---------------------------------- ۱۵
اهل الحل و العقد ------------------------------ ۱۹
آیا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟----------------- ۲۵
د مشر لپاره القاب ---------------------------- ۲۹
د مشر مواصفات ------------------------------ ۳۰
اسلامي شوری --------------------------------- ۳۷
آیا امیر یا خلیفه د شوری د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟---------- ۴۰
آیا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟------------------------ ۵۵
آیا د امیر تر څنګ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟ ---------------- ۷۷
موږ څنګه نظام غواړو؟------------------------------ ۸۵
اسلامي نظام که غربي جمهوریت؟ ---------------------- ۹۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناسم تعبیر د غلطي ادعاء بنسټ ------------------------------------ ۱۰۱
د اسلامي خلیفه او امیر اطاعت------------------------------------ ۱۰۶
په یوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بیعت ------------------------- ۱۰۸
د خلیفه او امیر عزلول --- ۱۱۳
متغلب څوک دئ؟ -- ۱۱۹
د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟------------------- ۱۲۴
دا پوښتنه چي پرون رباني متغلب وو؟------------------------------ ۱۲۶
په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات --------------------------------- ۱۲۹
۱ـ امانت -- ۱۳۰
۲ ـ کفائت-- ۱۳۲
۳ ـ علم --- ۱۳۵
۴ ـ قائد باید د ولس لپاره قدوه او بېلگه وي ---------------------- ۱۳۷
۵ ـ یوازي له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه ------------------------ ۱۳۹
۶ ـ توکل -- ۱۴۶
۷ ـ شجاعت -- ۱۴۹
۸ ـ د الله تعالی په لار کي د اذیتونو گالل ---------------------------- ۱۵۲
۹ ـ د خلکو د هدایت تلوسه او د ملگرو په اړه زړه سوی: ---------- ۱۵۴
۱۰ـ حساس ضمیر --- ۱۵۶
۱۱ـ فصاحت -- ۱۵۹
تتمه -- ۱۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

د اسلامي نظام په اړه څو ابتدايي پوښتني چي له هر مسلمان او غیر مسلمان سره شته؛ دا دي:

مشر به ئې څوک وي؟ مواصفات به ئې څه وي؟ د چا له لوري او د څومره مودې لپاره به غوره کېږي؟ صلاحيتونه ئې کوم، مسئولیتونه ئې کوم او امتيازات ئې کوم دي؟

د عزل موجبات ئې کوم دي؟ د عزلولو صلاحيت ئې چا ته سپارل شوی؟ که خلک هغه د مشرۍ ور ونه مومي او عزلول ئې وغواړي څنګه به ئې عزلوي، څوک به ئې د عزلولو پرېکړه کوي؟

آیا په دې نظام کي شوری شته که نه؟ شوری به څنګه جوړېږي؟ غړي به ئې د چا له لوري غوره کېږي؟ دا شوری د ولس استازیتوب کوي که غړي ئې د مشر مشاورين دي چي په خپله خوښه ئې غوره کوي؟ آيا د شوری پرېکړي ملزمي دي او مشر د هغوی په وړاندي مکلف دئ او مخالفت ئې نشي کولی؟ که ئې پرېکړي غيرملزمي دي او د مشر توافق او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي ته پرېښودل شوې؟

آيا په اسلامي نظام کي انتخابات شته؟ آيا انتخابات د بيعت بديل ګڼلی شو؟ آيا مشر د عام بيعت له لاري ټاکل کېږي که هغه د خواصو له لوري او له نورو لارو غوره کېږي او عام ولس له هغه سره په بيعت کولو مکلف دئ؟

آيا د زور او ځواک په کارولو سره قدرت تر لاسه کول جائز دي؟ آيا په زور قدرت ته رسېدلی واکمن شرعي امير ګڼلی شو؟ آيا د ده اطاعت واجب دئ او مخالفت ئې ناروا؟

دا پوښتني بايد ځواب شي، ټول هغه خلک بايد دې پوښتنو ته واحد ځواب ولري چي په افغانستان کي د يوه واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او جهاد ستره موخه او هدف دئ. دغو پوښتنو ته د ځواب په موخه د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون خپور شو او په هغه کي دغو پوښتنو ته په ايجاز او اختصار سره ځواب وويل شو، د اساسي قانون ترڅنګ د (کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د اوسني حکومت؟) په نامه يوه وړه رساله هم خپره شوه؛ د دې لپاره چي د دغو قوانينو هغو برخو ته د افغان خدای پال ولس توجه معطوف کړو چي هم له اسلام سره مغايرت لري او هم د روان بحران د ختمولو په ځای مزيد ستونزي راولاړوي. انتظار دا وو چي طالبان او د کابل چارواکي به عکس العمل ښيي او د دې رسالې مضبوطو او پر قرآن او سنت ولاړو دلايلو ته به د ځواب موندلو هڅه کوي، د کابل چارواکو او د دوی بهرنيو حاميانو خو وويل چي له مخالفينو سره په دې شرط خبري کېدی شي چي د دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسي قانون ومني، وسله تسليم کړي او له جګړې لاس واخلي او د طالبانو له لوري نږدې يو کال وروسته يوه رساله خپره شوه چې د ښاغلي ليکوال مستعار نوم ئې محمدايوب همدرد دئ، ويل کېږي چې د طالبانو د اساسي قانون مسوده هم د ده له لوري ليکل شوې، نو ځکه له هغه نه د دفاع لپاره ئې د دې رسالې د ليکلو زحمت هم قبول کړی. ما په شوق سره پرانيسته، په دې موخه چې وګورم طالبان د خپل اساسي قانون له هغو برخو څنګه دفاع کوي چې نيوکې پرې کېږي او د قرآن او سنت خلاف ګڼل کېږي. که څه هم ځينو خلکو ته په دې موضوع بحث له وخته مخکې بريښي او ځيني ئې د اختلاف باعث ګڼي خو حقيقت دا دئ چې دا بحث د اوس مهال تر ټولو ضروري او مهم بحث دئ، ترڅو چې د هېواد د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه د ټولو مؤثرو اړخونو او لږ تر لږه د مجاهدينو توافق نه وي راغلی نه يووالی او وحدت راتلی شي او نه د احتمالي نښتو او منازعاتو مخه نيول کېدی شي. په داسي حال کي چې د کابل د امريکايي حکومت چارواکي او د دوی بهرني حاميان وايي چې د دولت له مخالفينو سره په هغه صورت کي خبري کېدی شي چې اساسي قانون ومني او طالبان هم له خلکو غواړي چې د دوی اساسي قانون ومني او د دوی مشر د شرعي او دائم العمر امير په توګه قبول کړي؛ څنګه کولی شو پر دې موضوع بحث غيرضروري وګڼو او پر دغو اساسي مسائلو سترګي پټې کړو او ترې تېر شو؟!! دا ډېر مناسب او د وخت له غوښتنو سره مطابق کار وو چې د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون ولس ته وړاندي شو، افغان ولس ته په عامه توګه او مجاهدينو ته په خاصه توګه ضروري دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي په دې اړه واضح موقف غوره کړي، دا ځکه چي نه يوازي د روان جنګ پايلي په دې موضوع پوري تړلې دي بلکه د دوی او د هېواد راتلونکې او برخليک ورپوري تړلی دئ. د همدې لپاره د اسلامي دولت د اساسي قانون او د طالبانو او اوسني حکومت د قوانينو تر منځ د مقايسې په توګه هغه رساله خپره شوه، په کار وه چي موافق او مخالف لوري پر دې موضوع داسي ژوري څېړني کړې وی چي په ترڅ کي ئې د يوه واقعي، جامع او پر قرآن او سنت مبتني اساسي قانون رامنځته کېدو او پر هغه د ټولو مخلصو اسلام غوښتونکو لوريو د توافق لپاره لار آواره شي.

که څه هم ښاغلي محمد ايوب همدرد په خپلي رسالې کي يوازي دا هڅه کړې چي د امارت اسلامي پر اساسي قانون هغو اعتراضونو ته ځواب ووايي چي د حزب اسلامي له لوري خپرې شوې رسالې کي ورته ګوته نيول شوې، خو موږ ئې د دې هڅي قدر کوو؛ له نورو درنو ليکوالانو، علماوو او د نظر له خاوندانو نه دا هيله کوو چي دې لوري ته پام واړوي او د غيرضروري بحثونو پر ځای دا موضوع وڅېړي؛ خو نه د اختلاف راولاړولو او تشديد لپاره، نه د ړوند تعصب په حکم او نه د کينې او رخې په وجه، بلکي د ډاډمن وحدت په طمعه، د ټولو هغو جګړو او نښتو د مخنيوي په هيله چي پر دغي اساسي مسئلې د اختلاف په سبب راولاړې شوې او راولاړېږي.

د همدرد صاحب په رسالې کي څو د پام او بحث وړ خبري مومو چي ليکوال پرې ترکيز کړی:

- امير د اهل حل و عقد له لوري ټاکل کېږي نه د عام ولس په خوښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!!
- امير د شورئ په وړاندې دا مکلفيت نه لري چې د اکثريت رأيي ته به درناوی کوي او هغه به وروستۍ پرېکړه ګڼي بلکې د شورئ د غړو آراء به اوري او پرېکړه به دی په خپله کوي!!
- د امير ترڅنګ صدراعظم درلودل نه يوازې جائز دي بلکې د خلافت عامه په دور کې دا کار شوی او ځينو خلفاوو دا کار کړی!!
- د قرآن الفاظ محدود دي او قضايا بې حده ډېر، نو ځکه مجبورېږو چې د نويو نويو قضاياوو په اړه نوې نوې پرېکړې وکړو!!
- د نظام د څرنګوالي په اړه پرېکړه او خاص نوم ورته غوره کول؛ مسلمانانو ته پرېښودل شوي چې د خپلو شرايطو مطابق به په دې اړه مناسب تصميم نيسي!!

ليکوال د خپلې رسالې په سريزه کې ليکلي چې له يوې مودې ئې غوښتل د اسلامي نظام د څرنګوالي او په دې پورې اړوند پورتنيو مسايلو څه وليکي، دا ځکه چې مخکنيو علماوو او محققينو په دې اړه تفصيلي بحث نه دئ کړی، خو ناڅاپي د حکمتيار صاحب هغه وړه رساله په لاس راغله چې عنوان ئې دا دئ: کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د کابل د اوسني حکومت؟، د دې رسالې په لوستلو سره ئې پرېکړه کړې چې همدا اوس په دې اړه خپل مخکنی تصميم عملي کړي او څه وليکي. له دې نه معلومېږي چې دا ليکنه ئې د اسلامي امارت په امر او دستور نه ده ليکلې، حال دا چې د رسالې له عنوانه هر لوستونکی دا انتباه اخلي چې دا کار ئې د اسلامي امارت په امر کړی. دا ځکه چې محترم ليکوال د خپلې رسالې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نوم غوره کړی:

د افغانستان اسلامي امارت په دستور:

د حکمتیار د نیوکو

علمي څېړنه

د دې عنوان په لیدو سره هر لوستونکی دا ګمان کوي چي ښایي لیکوال به دا رساله د افغانستان د اسلامي امارت په دستور (امر) لیکلې وي؟! خو کله چي رساله ولولي نو پوهېږي چي خبره داسي نه ده بلکي هغه د افغانستان اسلامي امارت پر دستور (قانون) د حکمتیار نیوکي څېړلې دي؟! (په دستور) یوه معنی لري او (پر دستور) بله معنی لري، لیکوال غوښتي چي د خپلي رسالې لپاره داسي نوم غوره کړي چي وښیي د اسلامي امارت پر اساسي قانون ئې د حکمتیار نیوکي په علمي توګه څېړلې دي خو اشتباهاً ئې داسي الفاظ غوره کړي چي دا معنی نه افاده کوي. همداراز هغه په عنوان کي له دستور نه وروسته دا (:) علامه راوړې؟ دا علامه په هغه ځای کي کارول کېږي چي د مخکني مطلب شرحه ورپسې وي! نه پوهېږو چي دلته ئې له راوړو نه د لیکوال مقصد څه دئ!!

که څه هم داسي ټکیو ته ګوته نیول ضروري نه وو خو د دې لپاره مو اشاره ورته وکړه چي لوستونکي متوجه کړو چي که د یوې رسالې په عنوان کي دومره ستونزي وي نو په متن کي به ئې څومره وي؟!!

حقیقت دا دئ چي ځیني خلک هم د خپل مطلب په افادې او بیانولو کي ستونزي لري او هم د بل د وینا په مطلب پوهېدو کي، نه د خپل زړه خبره په داسي الفاظو کولی شي چي بل پرې سم او ژر پوه کړي او نه د بل

(c) ketabton.com: The Digital Library
خبره سم تعبیرولی شي، څوک چي د خپل زړه ترجماني په دقیقه توګه نشي کولی نو د بل خبره مخصوصاً د الله تعالی او د هغه د پیغمبر وینا به څنګه په دقیقه توګه تعبیر او تفسیر کړی شي؟!!

د دې لپاره چي زموږ په ټولني کي ځیني خلک د دغو قضایاوو په اړه د همدرد صاحب په څېر انګېرني لري، ځینو ته خو خپل تصورات داسي بر ېښي چي ښایي سل په سلو کي به د اسلامي شریعت مطابق وي او ځیني خو لا داسي دي چي د خپلو دغو تصوراتو خلاف د هیڅ خبري اورېدو ته هم چمتو نه دي، هغه څوک ورته په څلورو کتابونو له اسلامه وتلی بر ېښي چي په دې اړه د دوی په څېر فکر نه کوي، وجه ئې له علمي پلوه کمزوري او له قرآن او سنت نه د دوی بې خبري ده، دغو ترخو حقایقو ته په پام سره پر دغو مهمو قضایاوو بحث ضروري دئ، د علم او قلم خاوندان باید راوړاندي شي او دا تشه ډکه کړي، په ځانګړې توګه په دې حساس پړاو کي چي موږ د حاکم امریکایي نظام د نړولو او پر ځای ئې د یوه واقعي اسلامي نظام د قائمولو لپاره ملا تړلې او هغه ورځې رانږدې شوې چي إن شاء الله بهرني ځواکونه به وځي او مجاهدین به د اسلامي نظام د جوړولو موقع ترلاسه کوي.

زه د نوموړې رسالې عنوانو او موضوعاتو ته په پام سره د دوی او د ټولو هغو افغانانو پوښتنو او تشویشونو ته د ځواب موندلو هڅه کوم چي د اسلامي نظام په اړه ئې انګېرني دغه محترم لیکوال ته ورته دي، هدف او هیله مي دا ده چي ټول مجاهدین د اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه خپل اختلافات حل کړي، په یوه داسي واحد او متفق علیه نظر توافق وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library
د قرآن او سنت له غوښتنو او لارښوونو سره په بشپړه توګه مطابقت ولري، نه له شخصي سليقو راولاړ شوی وی او نه پر مذهبي، قومي او حزبي تعصباتو ولاړ وي. ليکوال او لوستونکو ته ډاډ ورکوم چي د مسلمانانو له يووالي او د حقيقي اسلامي نظام په څرنګوالي د مجاهدينو له فکري او عملي وحدت نه پرته بله موخه او غرض نه لرم. زه له هغو ورونو سره په بشپړه توګه متفق يم چي اوس بايد ټوله توجه اصلي دښمن ته واړوو، په فرعي قضاياوو کي خپل وخت او فرصتونه او امکانات ضايع نه کړو، له هغو بحثونو ډډه وکړو چي د مجاهدينو په ليکو کي اختلافات زېږوي، خو د ليکوال له دې خبري سره موافق نه يم چي ليکلي ئې دي: په دغو قضاياوو بحث داسي دئ لکه چي "د بخت نصر د حملې په مهال د يهودو دا بحث چي ويل ئې د حضرت عيسی (عليه السلام) .... پاک وو که ناپاک؟ او يا د تاتاريانو د يرغل په وخت کي د بغداد په لارو او کوڅو کي د مسلمانانو دا بحثونه چي حضرت علی غوره دی که حضرت معاويه؟"، دا مقايسه په هغه صورت کي صحيح ګڼل کېدی شوی چي بحث د تېري زمانې په داسي فرعي قضاياوو باندي وی چي د يهودو او د عراق په کوڅو کي د عراقيانو بحثونو ته ورته وی، حال دا چي موږ په داسي مهمي قضيې بحث کوو چي زموږ يووالی او زموږ د جهاد برخليک ورپوري تړلی دئ، ښايي لږ افغانان به داسي وي چي خبر نه دي د حزب اسلامي له لوري د يووالي او يوې داسي متحدي اسلامي جبهې د جوړولو لپاره چي ټول مجاهد، خدای پال او وطنپال افغانان په کي راغونډ شي، د دښمن په ضد او د راتلونکي افغانستان په اړه ئې دريځ يو وي، څومره هلي ځلي شوې، خو د دې لپاره ئې نتيجه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلوده چې ځینو لوریو ته خپلې حزبي تګلارې، ګټې، پرېکړې، بیعت، امارت، دستور او ... ارزښت درلود، یوازې داسې یووالی منې چې نور د دوی په ډلې کې شامل شي، دې ته چمتو نه وو چې د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي او د هغه د اساسي قانون او سیاستونو په اړه دې یوه معتبره، متحده او لویه اسلامي شوری تصمیم ونیسي. تاسو وواېئ: په هغه صورت کې به یووالی او وحدت څنګه راځي چې یو لوری وایي: د خواصو له لوري د امیر ټاکنه صحیح نه ده او هیڅ شرعي مبناء نه لري، خو بل ورته د واجب په سترګه ګوري او ادعاء کوي چې د دوی امیر د اهل حل و عقد له لوري ټاکل شوی؛ پر ټولو واجبه ده چې له دې امیر سره به بیعت کوي!! یو وایي چې د امیر لپاره موده ټاکل ضروري او مفید ده او د هغو فتنو د تکرار مخه نیسي چې د عثمان او علي رضی الله عنهما په شهادت منتج شوې، خو بل وایي چې امیر باید دائم العمر امیر وي او موده ورته ټاکل حرام دي!! یو وایي د شوری رأیه ملزمه ده او په دې عقیده دئ چې امیر د ولس له معتمدو استازو سره په شوری مکلف دئ او د اکثریت پرېکړې ته به هرومرو غاړه ږدي او خپله رأیه به پر نورو نه تحمیلوي، خو بل وایي چې امیر کولی شي ځان ته د خپلې خوښې شوری جوړه کړي، د هغوی رأیه ځان ته معلومه کړي خو پر دې مکلف نه دئ چې د اکثریت رأیه به مني؛ بلکې په خپله خوښه به وروستۍ پرېکړه کوي، که یو په دې عقیده وي چې امیر کولی شي خپل ځای ناستی وټاکي او بل په دې باور وي چې د وصیت په اړه د دې دوست انتباه غلطه ده، نه پیغمبر علیه السلام ځای ناستی ټاکلی او نه راشدینو خلفاوو، ابوبکر رضی الله عنه او عمر رضی الله عنه خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناستي نه دي ټاکلي بلکي د امارت لپاره ئې مناسب شخصيتونه نومولي، د دوی په اړه وروستۍ پرېکړه په جومات کي او د مسلمانانو په اتفاق شوې، له بيعت نه وروسته اميران شوي، نه فقط د دوی له لوري په نومولو سره، يو وايي چي بيعت د امارت لپاره شرط دئ، يوازي د بيعت په نتيجه کي څوک امير کېدی شي، نه دا چي يو څوک به له نورو لارو امير کېږي او بيا به خلک د بيعت مراسم ترسره کوي!! خو بل وايي چي لومړی امير ټاکل کېږي او بيا د بيعت مراسم ترسره کېږي، بيعت د امارت لپاره د شرط په توګه نه بلکي د خلکو د واجب په توګه ئې وړاندي کوي .... آيا له داسي ژور اختلاف سره سره به د يووالي هيله څنګه ترسره کېږي؟! آيا له دې پرته بله چاره لرو چي لومړی دا اختلاف پای ته ورسوو، يو بل ته د وروری لاس ورکړو او بيا په ګډه مخکي ولاړ شو؟!!

زه د ليکوال د رسالې د عنوانونو ترتيب ته له پامه پرته؛ هر عنوان په بېله توګه څېړم، هغه تر نورو رامخکي کوم چي ليکوال ته تر ټولو علمي بحث بر ښنسېدلی او له کوم آيت او حديث نه ئې هم د هغه په ګټه د خپلي خوښي تعبير او تفسير وړاندي کړی.

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي خلیفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟

لیکوال تر پورتني عنوان لاندي له یوې خوا داسي لیکي: په دې باب د اسلامي امت د وړاندینو اسلافو او مجتهدینو کړې هڅي بس دي، هغوی په لوړ علمي دیانت او ایمانداری سره اسلامي شریعت د تعبیر او تشریح ډګر بشپړ کړی. کومي نوې تشریح ته او تعبیر ته اړتیا نشته!! او له بلي خوا بیا د شاه ولي الله رحمه الله په رأیي استناد کوي او لیکي چي هغه د اسلامي خلیفه د ټاکلو څلور طریقې په ګوته کړې دي!! مخکي له دې چي دا طرحي وڅېړو جناب ته څو عرایض لرو:

- تا خو د خپلي رسالې په مقدمه کي لیکلي دي چي د مخکنیو علماوو هڅي کافي نه دي، تشریح ته ضرورت لري نو ځکه تا د دغي رسالې د لیکلو زحمت ایستلی!! اوس څنګه لیکې چي د دوی هڅي بس دي او تشریح او تعبیر ته ضرورت نشته؟! مخکنۍ خبره دي هېره کړې او که دا چي غواړې ووایي: تا او ستا په څېر کسانو ته دا کار جائز دي او نورو ته نه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ستا استادانو خو د اجتهاد لړۍ د شاه ولي الله رحمه الله تر دورانه ډېر د مخه ختمه ګڼلې، ته څنګه شاه ولي الله د داسي مجتهدينو په لړ کي نيسې چي رأيه ئې بشپړه ده، شريعت ئې بشپړ کړی او تر ده وروسته هيچا ته د دې حق نشته چي د ده د آراوو په اړه څه ووايي؟!
- راشه چي ستا هغه څلور (بنسټونه) واقعاً په علمي توګه وڅېړو چي د اسلامي خليفه انتخاب دي په هغوی کي منحصر کړی!

لومړی بنسټ:

د اهل الحل و العقد له لوري د خليفه ټاکنه:

دا خبره کاملاً بې بنسټه او بې دليله ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د اهل حل و عقد لخوا غوره شوی، دا ادعاء يوازي په هغه صورت کي د منلو وړ وه چي د صحابه څو محدود مشران، په داسي ځای کي راغونډ شوي وی چي عامو خلکو ته د ورتلو او څه ويلو اجازه نه وه او د دوی له لوري ابوبکر رضی الله عنه انتخاب شوی وی!! حال دا چي خبره کاملاً د دې عکس ده، د سقيفه بني ساعده په داسي عامي غونډې کي د خليفه د انتخاب په اړه بحث شوی چي هر چا په کي برخه اخيستی شوه، ابوبکر او عمر رضی الله عنهما هم ډېر وروسته ورغلي، علي رضی الله عنه د رسول الله صلی الله عليه و سلم د غسل او تکفين په چارو مصروف وو، د غونډې اکثريت برخه وال انصار او په ځانګړې توګه خزرجيان ول، لږو مهاجرينو په کي برخه اخيستې وه، په هغي غونډې کي د خليفه د تعيين په اړه بېل بېل نظريات وړاندي شوي، په پای کي د غونډې برخه والو د ابوبکر رضی الله عنه په خلافت توافق کړی، خو هغه د دې غونډې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توافق له مخې د خلیفه په توګه نه دئ ټاکل شوی، بلکې هغه مهال د خلیفه په توګه غوره شو چې خلکو په جوماتونو کې له ده سره بیعت وکړ، نه په سقیفه بني ساعده کې خاص مشران د اهل حل و عقد په نامه راغونډ شوي او نه په جوماتونو کې، څوک چې د ابوبکر رضی الله عنه انتخاب د اهل حل و عقد له لوري ګڼي بې بنسټه، غیرعلمي او د حقایقو خلاف ادعاء کوي، ډېره عجیبه ده چې څوک په جوماتونو کې د یوه چا انتخاب ته د اهل حل و عقد له لوري د انتخاب نوم ورکوي!! موږ خو د ابوبکر رضی الله عنه د انتخاب څرنګوالي ته په پام سره وایو چې د امیر انتخاب باید په جوماتونو کې وي نه د تړلو دروازو تر شا، باید د ټولو هغو مسلمانانو په خوښه وي چې جوماتونو ته تللی شي نه د څو کسانو له لوري، د معلن او غیر مکره بیعت په نتیجه کې به امیر کېږي نه له بیعت نه مخکې یا له بیعت نه پرته.

دا جنابان دې هغه روایت هم په پام کې ولري چې وایي: ابوبکر رضی الله عنه تر هغه ځان خلیفه ونه ګڼلو چې د یمن خلکو هم خپل بیعت ورته راولېږو.

دوهم بنسټ:

دا چې موجود خلیفه راتلونکی خلیفه ونوموي:

په دې کې شک نشته چې ابوبکر رضی الله عنه له ډېرو جلیل القدره صحابه وو سره له مشورو وروسته او د دوی د تشویشونو له رفعه کولو او قناعت ترلاسه کولو وروسته مسلمانانو ته وصیت او سپارښتنه وکړه چې عمر رضی الله عنه د خلیفه په توګه غوره کړي، خو پوښتنه دا ده چې عمر رضی الله عنه له همدې سپارښتنې نه وروسته د خلیفه په توګه غوره شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په جومات کي د ټولو حاضرو مسلمانانو له بیعت نه وروسته؟! حقیقت دا دئ چي د ابوبکر رضی الله عنه سپارښتنه او وصیت ملزمه او واجبي سپارښتنه نه وه، عمر رضی الله عنه د دې سپارښتني په اساس نه دئ خلیفه شوی بلکي له هغه وروسته امیر شو چي د خلکو بیعت ئې ترلاسه کړ، د ابوبکر رضي الله عنه لخوا څخه د ده انتخاب یوازي یو وړاندیز وو، هغه ولس ته د عمر رضي الله عنه د غوره کولو وړاندیز وکړ، خلکو دا وړاندیز قبول کړ، عمر رضی الله عنه ئې د خلافت لپاره تر ټولو غوره وګڼلو او په خپله خوښه ئې له هغه سره بیعت وکړ او له همدې بیعت نه وروسته هغه د مسلمانانو خلیفه شو. څوک چي له دې نه پرته بل تعبیر وړاندي کوي څو پوښتني ترې لرو: که بالفرض محال ابوبکر رضی الله عنه خپل زوی ځای ناستی ټاکلی وی او مسلمانانو له هغه سره بیعت نه وی کړی او تر هغه ئې عمر رضی الله عنه غوره ګڼلی وی او له ده سره ئې بیعت کړی وی نو کوم یو به شرعي او قانوني خلیفه وو؟ که احیاناً عمر رضی الله عنه په جومات کي داسي څه ویلي وی چي مسلمانان ترې ناراضه شوي وی او له ده سره ئې بیعت نه وی کړی موږ ته ووایئ چي له دې سره سره به عمر رضی الله عنه قانوني او شرعي خلیفه وو؟ که ستاسو دا ادعاء ومنو نو بیا خو به یزید ته هم د قانوني او شرعي خلیفه په سترګه ګورو ځکه چي د موجود امیر لخوا انتصاب شوی وو!! بیا به د هغو صحابه وو دا موقف څنګه توجیه کوو چي له یزید سره ئې بیعت ونه کړ؟! آیا دوی د بیعت نه کولو حق درلود؟ که دا منې بیا خو بیعت کول د خلکو حق دئ، دوی حق لري چي د نومول شوي کس اهلیت ته په پام سره پرېکړه وکړي، عمر رضی الله عنه ئې اهل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼلی بیعت ئې ورسره وکړ او چا چي یزید نااهله ګڼلی له بیعت نه ئې ډډه کړې، په دې کار سره ئې ګناه نه بلکي د ثواب کار کړی!! که داسي نه وي نو بیا به د حسین رضی الله عنه په اړه څه وایو چي له بیعت نه ئې ډډه وکړه، شهادت ئې قبول کړ خو د یزید په لاس بیعت ته تیار نشو؟!! د دې معنی خو دا ده چي یو کس هغه مهال د موجود امیر له لوري د سپارښتني په نتیجه کي شرعي امیر کېدی شي چي: ۱-د خلافت اهل وي او ۲- خلک ورسره بیعت وکړي.

دریم بنسټ:

موجود خلیفه یوه داسي ډله غوره کړي چي د دوی له منځه به یو کس د امیر په توګه غوره کېږي.

په دې اړه لاندي وضاحت ضروري ګڼو:

د عمر رضي الله عنه له ټپي کېدو وروسته او له شهادت نه مخکي ځینو صحابه وو ترې وغوښتل چي د مسلمانانو لپاره خلیفه وټاکي، هغه په ځواب کي ورته وویل: که زه څوک ونه ټاکم او لاړ شم نو د هغه چا په سنت به مي عمل کړی وي چي تر ما غوره وو (یعني رسول الله صلی الله علیه و سلم) او که ئې وټاکم د هغه چا په سنت به مي عمل کړی وي چي هغه هم تر ما غوره وو (یعني ابوبکر رضی الله عنه)، إراده ئې دا وه چي څوک ونه نوموي، خو د نورو د اصرار په وجه ئې هغه شپږ کسان ونومول چي د خلافت لپاره تر نورو غوره او هر یوه ډېر پلویان درلودل، خپل زوی ته ئې هم وویل چي په دې ډلي کي برخه واخلي خو د امیر کېدو حق به نه لري، دوی ته ئې وویل چي له خپل منځ نه په یوه کس توافق وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا دغه کس د بیعت لپاره ولس ته معرفي کړي. له دغو شپږو کسانو نه درې د دریو نورو په ګټه تېر شول، په پاته دریو کي عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه په دې شرط تنازل وکړ چي د پاته دوو په اړه به ده ته د پرېکړي صلاحیت ورکول کېږي، ده د عثمان رضي الله عنه او علي رضي الله عنه په هکله د مدینې له خلکو نه؛ د ښځو په شمول؛ تر درېو ورځو مسلسل پوښتني وکړې، د دوی رأیه ئې ځان ته معلومه کړه، په جومات کي ئې دا خبره اعلان کړه چي د مدینې ډېری خلک د عثمان رضي الله عنه په امارت راضي دي، زه له دوی دواړو نه تاسو ته عثمان رضي الله عنه غوره کوم، خلکو توافق وکړ، بیعت ترسره شو او له دې وروسته عثمان رضي الله عنه خلیفه شو.

له دې بهیر نه چي کومي نتیجې ترلاسه کېدی شي نو هغه دا دي:

- که د امارت لپاره تر یوه نه زیات مستحق کسان موجود ول او هر یوه ئې یو شمېر پلویان درلودل او هغه ئې د امارت لپاره تر نورو غوره ګڼلو، د دوی له منځ نه د یوه انتخاب به داسي ترسره کېږي لکه د عثمان رضی الله عنه انتخاب، یا به د کاندیدانو تر منځ د توافق او په یوه کس د اتفاق کولو له لاري ستونزه حل کوو او یا به له خلکو پوښتنه کوو او هغه څوک به راوړاندي کوو چي د مسلمانانو ډېری ئې تر نورو غوره ګڼي.
- خو نه د کاندیدانو خپلمنځي توافق کافي دئ او نه د هیئت له لوري د اکثریت رأیه معلومول او د یوه کس نومول، بلکي وروستۍ پرېکړه به په جومات کي او د عامو مسلمانانو په خوښه او توافق کېږي.
- له دې نه معلومېږي چي د (نومولو) او (ټاکلو) تر منځ فرق دئ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومول شوي کېدی شي تر یوه زیات وي خو د دوی له منځه د یوه ټاکل به د مسلمانانو په خوښه، په معلني غونډي کي او له بیعت نه وروسته ترسره کېږي.

د عثمان رضی الله عنه له شهادت نه وروسته ځیني خلک علي رضی الله عنه ته ورغلل چي بیعت ورسره وکړي؛ هغه په ځواب کي ورته وویل: دا د ټولو مسلمانانو په توافق او خوښي پوري مربوط دئ او پرېکړه ئې باید په جومات کي وشي. همداسي وشول، علي رضي الله عنه په جومات کي او له بیعت نه وروسته خلیفه شو.

دا بهیر مونږ ته ښیي چي بیعت د امارت لپاره شرط دئ، یوازي له بیعت نه وروسته څوک امیر کېدی شي نه له بیعت نه مخکي. له دې بهیر نه دا هم معلومېږي چي بیعت څرگند کار دئ نه پټ، د عامو خلکو کار دئ نه د خاصو، په جومات کي تر سره شوی نه په کوم قصر کي، ټول هغه خلک په کي برخه اخیستی شي چي جومات ته ئې په راتلو بندیز نشته.

څلورم بنسټ: استیلاء:

لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: یو داسي تن چي هغه د خلافت د شرایطو درلودونکی (جامع) وي هغه پر خلکو غلبه ومومي او پر واک قبضه ټینگه کړي، نو په دې توگه هم خلافت جوړېږي، د راشدینو خلفاوو څخه وروسته د ټولو خلفاوو خلافتونه په دې توگه منعقد شوي!!

د محترم لیکوال په ځواب کي باید ووایو:

- دا ډېره د حیرانتیا خبره ده چي تاسو هغه چا ته د (خلیفه) نوم ورکوئ چي پیغمبر علیه السلام د (ملک) نوم ورکړی، هغه چي په زور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلط شوي، امارت ئې په میراث ترلاسه کړی، په جومات کې نه بلکې په قصرونو کې امیران شوي.

- له کومو لارو چې دا امراء واک ته رسېدلي یوه ئې هم شرعي لار نه وه.
- د امیرالمؤمنین علي رضی الله عنه په ضد قیام او د هغه شهادت ته جائز او شرعي بڼه ورکول لوی جسارت دئ.
- که استیلاء جائز وګڼو بیا خو به د داسې فتنو لپاره لار پرانېزو چې د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.
- د نېک او صالح انسان هغه کار د تقلید او تأیید وړ دئ چې د شریعت مطابق وي، د صحابه وو رضی الله عنهم په خپلمنځیو جګړو او د یزید په څېر امراوو ټاکنې باندې استناد کول او دې ته ورته کارونه جائز ګڼل ستره اشتباه ده، هیڅ عالم او فقیه داسې غلطه خبره نه کوي.

عجیبه دا ده چې لیکوال تر همدې عنوان لاندې او څو سطره وروسته د مولانا محمد تقي عثماني دا اقوال رانقلوي: ... خلافت میراث نه دئ لکه څنګه چې په امپراطوریو کې دود دئ، او نه خلافت د عسکري ځواک په مټ ولاړو دیکتاتوریو په څېر بڼه لري... نه پوهېږو چې دا خبرې او مخکنۍ څنګه سره تلفیقوي؟!! تقي عثماني صاحب خو نه میراثي خلافت مني او دې ته د خلافت په ځای د امپراطوري نوم ورکوي او نه په عسکري ځواک ترلاسه شوی خلافت مني!! خو لیکوال څو سطره مخکې دا دواړه امارتونه جائز او شرعي ګڼلي او د خلافت نوم ئې ورکړی!! نه پوهېږو چې آیا دې ته نه دئ متوجه شوی چې د (استیلاء) معنی همغه ده چې تقي

(c) ketabton.com: The Digital Library
عثماني ئي (د عسکري ځواک په مټ ولاړه واکمني) بولي او که کومه بله وجه لري؟!!

اهل الحل و العقد

ليکوال د اهل الحل و العقد تر عنوان لاندي ليکي:

"د خليفه او امير د ټاکلو لپاره په شريعت کي ځلور لاري شتون لري: لومړی لاره دا ده چي خليفه د اهل الحل و العقد د ځښتنانو، يعني د علماوو، قبايلي مشرانو، د نظامي او پوځي چارواکو له لوري په بيعت کولو سره تعين او غوره کېږي، ځنګه چي حضرت ابوبکر صديق رضی الله عنه خليفه شو"

د دې ادعاء په ځواب کي وايو:

- په اسلام کي خو د امير د ټاکلو يوازي يوه لار ده، او هغه ځرګند او له اکراه او جبر نه پرته د مسلمانانو بيعت دئ، نه بل څه.
- دا يوه مغالطه او د حقيقت خلاف ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د علماوو، قبايلي مشرانو او فوځي چارواکو له لوري غوره شوی!! حقيقت دا دئ چي ابوبکر رضی الله عنه د سقيفه بني ساعده په يوې عامي او آزادي غونډې کي د امارت لپاره نومول شوی او په جومات کي د امير په توګه ټاکل شوی. له ده وروسته خلفاء هم په جومات کي او د بيعت له لاري غوره شوي، د دوی د انتخاب ترمنځ يوازي د نومولو په طريقه کي څه توپير وو؛ نه د ټاکلو په ځرنګوالي کي، د ټاکلو لار يوه ده او هغه د مسلمانانو عام او بلااکراه بيعت دئ نه بل څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که تاسو په قرآن، حدیث او د صحابه وو د دور په روایاتو او لیکنو کي چیري هم د اهل الحل و العقد اصطلاح او د محدودو مشخصو اشخاصو له لوري په کوم خاص ځای او د تړلو دروازو تر شا د کوم امیر د انتخاب بېلګه وښوده؛ نو ادعاء مو د منلو وړ ده، او که دا اصطلاح د امویانو او عباسیانو د دور زېږنده وي، هغه مهال رامنځته شوې وي چي امارت موروثي شو، اموي او عباسي شو، که داسي وي چي د محدودو اشخاصو له لوري د امیر انتخاب د دې دور بدعت وي، دا اصطلاح سرکاري مفتیانو د موروثي قیادت د توجیه لپاره کارولې وي، بیا خو حقیقتاً چي ټګمارانو یوې عربي اصطلاح ته داسي رنګ ورکړی چي ګواکي دا د کوم آیت یا حدیث برخه ده.
- پوښتنه دا ده چي د اسلامي شریعت له مخي ولس د امیر په ټاکلو کي څه حق او څه وجیبه لري؟ د امارت دنده د چا له لوري چا ته سپارل کېږي؟ د امارت د اهل تشخیص د چا کار دئ؟ آیا د ولس له بیعت او رضایت نه پرته د چا امارت شرعي مجوز لري؟ آیا د زور او جبر امارت جائز دئ؟ امیر په جومات کي او د عوامو په خوښه ټاکل کېږي که په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د خواصو لخوا؟ ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضي الله عنهم په جومات کي د ټولو لمونځ کوونکو له بیعت نه وروسته د امیرالمؤمنین په توګه غوره شول که د خاصو اشخاصو له لوري؟
- آیا د عمر رضي الله عنه هغه وینا مو اورېدلې چي د سقیفه بنی ساعده په غونډې کي ئې وکړه: "فمن بایع أمیرا عن غیر مشورة المسلمین فلا بیعة له ولا بیعة للذي بایعه تغرة أن یقتلا: که څوک د مسلمانانو له

(c) ketabton.com: The Digital Library
مشورې پرته له کوم امير سره بيعت وکړي نه د ده بيعت ارزښت لري او نه د هغه چا چي بيعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چي دواړه ووژل شي" !! د عمر رضي الله عنه دا وينا ډېر پرېکنده او قاطع حجت دئ د هغه چا په ضد چي د ټولو مسلمانانو له موافقې او مشورې پرته د څو کسانو بيعت د امارت لپاره کافي ګڼي، دا يوازي د درباري مفتيانو رأيه کېدی شي نه په دين د يوه پوه انسان رأيه. دا رأيه د سلاطينو په خدمت کي بوختو مفتيانو هغه مهال ورکړه چي د امير انتخاب له جومات نه قصرونو ته او له عوامو نه درباري خواصو ته انتقال شو او په نتيجه کي ئې امارت موروثي او خانداني شو او يزيد اميرالمؤمنين!! شو.

په دې اړه روايت داسي دئ:

عن ابن عباس قال : انقلب عبدالرحمن بن عوف إلى منزله بمنى في آخر حجة حجها عمر بن الخطاب فقال : إن فلانا يقول : لو قد مات عمر بايعت فلانا .... قال عمر : إني قائم العشية في الناس وأحذرهم هؤلاء الذين يريدون أن يغصبوهم أمرهم قال عبدالرحمن : فقلت : لا تفعل يا أمير المؤمنين فإن الموسم يجمع رعاع الناس وغوغاءهم وإن أولئک الذين يغلبون على مجلسک إذا أقمت في الناس فيطيروا بمقالتک ولا يضعوها مواضعها أمهل حتى تقدم المدينة فإنها دار الهجرة فتخلص بعلماء الناس وأشرافهم وتقول ما قلت متمكنا ويعون مقالتک ويضعونها مواضعها

فقال عمر : لئن قدمت المدينة سالما إن شاء الله لأتكلمن في أول مقام أقومه ....

له ابن عباس رضی الله عنه نه روايت دئ چي عبدالرحمن بن عوف د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمر رضی الله عنه په وروستي حج کي؛ په منی کي خپل ځای ته راګرځېدو وروسته عمر رضی الله عنه ته وویل: فلانی وایي چي که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، ... عمر رضی الله عنه وویل: زه ماخستن خلکو ته وینا کوم او خبرداری ورکوم چي ځیني خلک غواړي په دوی پوري اړوند کار (د دوی حق) ترې غصب کړي، عبدالرحمن وایي ما ورته وویل: اې امیر المؤمنینه! دا کار دلته مه کوه، دلته عام خلک راغونډ شوي، ستا د خبري په مطلب به سم پوه نشي، په ناسمه توګه به ئې تعبیر او نورو ته انتقال کړي، صبر وکړه او په مدینه کي دا کار وکړه هلته علماوو او مخورو ته خپله خبره وکړه، ستا د خبري په مطلب به پوه شي او .... عمر رضی الله عنه وویل: که مدینې ته روغ ستون شوم نو په لومړۍ وینا کي به دا خبره کوم... همداسي وشول، هغه په مدینه منوره کي د لومړۍ جمعې په خطبه کي د نورو خبرو په ضمن کي وویل:

إنه بلغني أن فلانا منكم يقول : والله لو قد مات عمر لقد بايعت فلانا فلا يغرن امرءا أن يقول : إن بيعة أبي بكر كانت فلتة فتمت فإنها قد كانت كذلک إلا أن الله وقى شرها وليس فيكم من تقطع إليه الأعناق مثل أبي بكر وإنه كان من خيرنا حين توفي رسول الله صلى الله عليه و سلم ....

ما ته دا خبره رسېدلې چي فلانی وایي: قسم په خدای که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، هیڅوک دي په دې نه غولېږي چي ووایي: د ابوبکر بیعت همداسي ناڅاپي او غیرمترقبه وو، هو همداسي وو، خو الله ئې له شره وژغورلو، خو اوس د ابوبکر په څیر داسي څوک نشته چي ټول پرې قانع وي، ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
ګورئ چي دلته عمر رضی الله عنه د ځينو کسانو دا وينا غندي چي غواړي د سقيفۀ بني ساعده په څېر څوک راولړاندي کړي او بيعت ورسره وکړي، دا خطرناکه لوبه ګڼي، غواړي خلکو ته ووايي چي مه پرېږدئ ستاسو حق د ځينو کسانو له لوري غصب شي، د سقيفۀ بني ساعده غونډه هم يوه ناڅاپي، غير مترقبه او عجولانه غونډه بولي، وايي چي الله تعالی په خپل فضل سره د هغې له شره وژغورلو، دا خبره هم کوي چي د ابوبکر په څېر داسي شخصيت نه مومو چي ټول خلک پرې قانع او راضي وي، او په پای کي وايي: که څوک د مسلمانانو له مشورې پرته له کوم امير سره بيعت وکړي نه د ده بيعت ارزښت لري او نه د هغه چا چي بيعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چي دواړه ووژل شي" !!

- ځيني خلک وايي: عوام د امير په ټاکلو کي د څه ويلو حق نه لري، په دوی کي ځيني دومره غلو کوي چي عوامو ته د جاهلانو او احمقانو خطاب کوي او وايي چي د امير د انتخاب حق جاهلانو او احمقانو ته نه دئ سپارل شوی!! ځيني خو دا خبره په ښه نيت کوي خو په دې نه پوهېږي چي د ښه نيت خبره بايد په ښو الفاظو وکړي او داسي څه ونه وايي چي الله او د هغه پيغمبر ته وي ويلي او له اسلام نه د عوامو زړه تور کړي!! دې دوستانو ته وايو:
- موږ خو ټول قرآن په ډېر دقت سره لوستلی، ستا دا وينا مو نه صراحتاً او نه اشارتاً په کي موندلې، صحاح سته مو لوستلي؛ داسي حديث مو نه دئ ليدلی چي ستا دغه وينا تأييد کړي، قرآن خو وايي چي الله تعالی د يوه (امي) قوم له منځه يو (امي) پيغمبر غوره کړ، د دې لپاره چي د ټولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ غوره امت ترې جوړ شي، او همداسي وشول، همدا امي او په ليک لوست نه پوهېدونکی قوم د ټول عالم لارښود شو، قرآن خو د اهل کتابو هغه علماء او مشايخ په سختو الفاظو رټي، چي ځان ئې تر نورو غوره ګڼلو او ويل به ئې: زموږ سيني له علومو ډکي دي، حتی له هغو خرو سره ئې تشبيه کوي چي کتابونه پرې بار وي!! قرآن خو ايمان او عمل د فضيلت لامل ګڼي نه بل څه، څلور راشد خلفاء خو په جومات کي د هغو خلکو لخوا غوره شوي چي د اهل کتابو احبارو به عوام کالانعام ورته ويل، همغه اصطلاح چي نن ئې د دوی ملګري کاروي!!

- دا دوستان دې ته متوجه نه دي چي احتياط بايد په دې کي وشي چي نومول شوي اشخاص اهل او د امارت وړ وي، نه دا چي څوک رأيه ورکوي. که له دوو داسي اهل شخصيتونو څخه چي د امارت لپاره وړ او مناسب وي، ټول ضروري مواصفات ولري، د علم، تقوی، امانت او اهليت په ګاڼې سمبال وي، يو ئې د عوامو په خوښه او د اکثريت په رأيه غوره شي، څه تاوان مو کړی؟ اشکال خو هغه مهال راولاړېږي چي اهليت په پام کي ونه نيول شي او يوازي د رأيو اکثريت ته اعتبار ورکړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟

د ليکوال د دې ادعاء په اړه چي د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!! بايد ووايو:

- لومړی بايد په دې پوه شو چي د شريعت له مخي حرام او ناجائز څه ته وايي؟ ټول فقهاء او علماء په دې متفق دي چي يوازي هغه څه ته حرام او ناجائز ويلی شو چي الله تعالی او د هغه پيغمبر عليه السلام حرام کړي وي او د هغه پر حرام والي صريح او واضح نص دلالت کوي.
- څوک چي د امارت لپاره توقيت ناجائز ګڼي بايد د تحريم نص ئې وړاندي کړي، په داسي حال کي چي په ټول قرآن او د پيغمبر عليه السلام په احاديثو کي هيڅ ځای نه صراحتاً او نه اشارتاً داسي نص موندلی شو چي توقيت حرام وګڼي، نو دا ښاغلي ولي له خپله ځانه هغه څه حرام بولي چي نه الله تعالی ورته حرام ويلي او نه د هغه پيغمبر عليه السلام؟! آيا دې ته متوجه نه دي چي جائز ته ناجائز ويل همدومره لويه ګناه ده لکه حرام ته حلال ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ځوک چي وايي په دې دليل دا کار ناجائز دئ چي صحابه وو نه دئ کړی!! دوی ته بايد ووايو چي هيڅ په دين پوه عالم او فقيه دا خبره نه کوي چي کوم څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي!! ټول پر دې متفق دي چي پرته له هغه څه چي الله تعالى او د هغه پيغمبر حرام کړي هر څه حلال دي، په حل او حرمت کي اصل دا دئ چي يوازي هغه څه حرام دي چي الله تعالى او د هغه پيغمبر حرام کړي. اصل دا نه دئ چي څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي، په سلګونو داسي کارونه شته چي صحابه وو نه دي کړي؛ لکه دا چي: دوی د پيغمبر عليه السلام احاديث د کتابونو په بڼې کي نه وو راغونډ کړي، دوی د فقهي کتابونه نه وو ليکلي، دوی په لوډسپيکر کي آذان نه دئ کړی، په موټر، الوتکو او بېړيو کي حج ته نه دي تللي، زموږ په څېر جامې، کميس او پرتوګ ئې نه دي اغوستي، ټوپک، بمونه، باروت ئې نه دي کارولي، داسي شهادت طلبانه عمليات ئې نه دي کړي چي له باروتو ډک واسکټ واغوندي او د دښمن خوا ته چاودنه وکړي، که محترم ليکوال په ټولو فقهاوو کي داسي ځوک په ګوته کړ چي ويلي ئې وي: څه چي صحابه وو نه دي کړي حرام دي؛ نو بيا دی ملامت نه دئ، خو که دا خبره ئې له ځانه کړې وه نو بايد تجديد نظر وکړي. که دی په دغه عقيده وي نو بيا خو ترې پوښتنه کوو چي تا د خپلي رسالې په ۲۹صفحه کي ليکلي: "د شرعي سياست هغه احکام چي په قرآن او سنت کي راغلي هغه دا دي: چي اسلام د حکومت کوم ځانګړی شکل نه دئ مخصوص کړی او نه ئې کوم خاص منهج د ټولو تفصيلاتو او جزياتو سره تعيين کړی. بلکي اسلام د حکومت کولو لپاره مبادي، اصول، او عامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام په ګوته کړي، چي خامخا د هغو رعایتول په هر ښار او هره زمانه کي لازم دي، او د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي، خو په دې شرط چي په دې ټولو کي به د هغو اصولو، مبادیو، او احکامو تابعداري کولای شي کوم چي د قرآن او سنت په نصوصو او د راشدینو خلفاوو په سنتو کي مشروع ګرځول شوي نو د حکومت نظام په اسلام کي د اسلامي مبادیو او احکامو تابع دی، نه د کوم ځانګړي شکل، او معین منهج، چي لنډییز یې په دې ډول دی: ..."

لیکوال د پورتني استدلال له مخي ځان ته او د خپل مسلک لیکوالانو ته دا حق ورکوي چي د اسلامي نظام په اړه داسي څه ولیکي چي د پیغمبر علیه السلام او صحابه وو رضی الله عنهم په دوران کي ئې مثال او بېلګه نه مومو، استدلال ئې دا دئ چي "د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي،.."

عجیبه دا ده چي د همدې خبري ترڅنګ وایي چي د امارت لپاره موده ټاکل په دې دلیل جائز نه دي چي صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! د دې معنی خو دا شوه چي تا ته داسي خبره کول جائز دي چي صحابه وو او مخکنیو نه ده کړې خو بل ته ناجائز!! ته د اسلامي نظام په اړه داسي څه ویلی شې چي تر تا مخکي هیچا نه دي ویلي او دلیل دي هم دا دئ چي " د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي"

خو که بل څوک دا خبره کوي چي دا مسلمانانو ته پرېښودل شوې چي څوک د امارت لپاره غوره کوي، کوم واکونه او صلاحیتونه ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

څومره حقوق او امتیازات ورته ټاکي، د څومره موديږ لپاره ئې د امیر په توګه مني، څه شرایط ورته وضعه کوي، او وایي چې امارت د خلکو امانت دئ، دا د خلکو حق دئ چې چا ته ئې سپاري، تر کله ئې سپاري او کله ئې بېرته ترې اخلي... نو دا خبره په څلورو کتابونو ورته ناروا او ناجائز برېښي!!

څوک چې د اسلام په حقیقت پوه وي هغه په دې عقیده دي چې د مسلمانانو مشر د دوی له لوري غوره کېږي، ده ته چې کوم صلاحیتونه او امکانات سپارل کېږي، که زکات او عشر دئ، که غنیمت یا فی دئ، که له کورنیو او بهرنیو لوریو سره کومه معامله وي، د جنګ یا د سولي، دا د ټول ولس (امانتونه) دئ، په دې امانتونو کي هر راز تصرف به د ولس په مشوره کوي، هر هغه تصرف چې د ولس د مشورې خلاف ئې کوي خیانت دئ، دا د ولس حق دئ چې ده ته څومره واک ورکوي او تر کله ئې ورکوي او کله ئې بېرته ترې اخلي. دي د ولس خادم، وکیل او کفیل دئ نه آقا او بادار.

که موږ د راشدو خلفاوو ابوبکر صدیق، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر امین او متقي شخصیتونه پیدا کړل نو موږ به ئې هم د صحابه وو په څېر دائم العمر خلفاء ټاکو، او چې دا ممکنه نه ده، نو بیا خو د احتیاط تقاضاء دا ده چې د امیر لپاره موده وټاکو، که په خپل کار کي موفق وو بیا ئې غوره کړو او که نه د ده په ځای بل څوک راوړاندي کړو او په دې توګه دې ته مجال پرې نږدو چې که ځیني خلک د موجود امیر عزلول ضروري ګڼي، په هغه کي د امارت د دوام کفایت او صلاحیت نه مومي او تر ده بل کس ورته اهل برېښي نو د مسلحانه پاڅون لار غوره نه کړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغسي پېښي رامنځته نشي چي د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.

د مشر لپاره القاب

لیکوال له مقدماتي خبرو وروسته بحث له دې پیل کړی چي د مسلمانانو د مشر لپاره اسلامي القاب او اوصاف کوم دي؟ درې نومونه ئې اسلامي القاب ګڼلي: خلیفه، امیرالمؤمنین او امام، په قرآن کي د خلیفه او امام ذکر راغلی، ابراهیم علیه السلام ته د امام او داؤد علیه السلام ته د خلیفه نومونه راغلي، د امیرالمؤمنین ذکر نه په قرآن کي شته او نه د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کي، البته صحابه وو دا نوم د عمر رضی الله عنه لپاره غوره کړ، په قرآن کي د مسلمانانو مشران د اولي الامر (چارواکو) په نامه یاد شوي. د صحابه وو له لوري د یوه نوم غوره کول ښیي چي مسلمانان کولی شي خپل مشران په بل هر نېک نوم یاد کړي، په دې کي هیڅ مانع او حرج نشته. د قرآن او حدیث له مخي معلومېږي چي د (ملک: پاچا)، (ملک الملوک: شاهنشاه)، او داسي نومونه چي یوازي له الله تعالی سره ښايي او د مشر د واک او ستاینې په اړه غلو په کي شوې وي؛ ناجائز دي. لکه اعلیحضرت، والاحضرت، خو نور نومونه لکه مشر، ولس مشر، قائد، رئیس، سالار او دې ته ورته نومونه غوره کول هیڅ مانع نه لري. دې ته باید متوجه وو چي د صحابه وو په دور کي د نومونو او القابو په اړه ډېره سادګي لیدل کېده، تاسو که روایات وګورئ نو د هیچا لپاره به له غلو او ستاینې ډک القاب ونه مومئ، هر څوک ئې په خپل ساده نوم او کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په خپلي کنيه ياد کړی، دا هم د وروستيو زمانو بدعت وو چي اوږده اوږده القاب رايج شول، لکه علامة الدهر، قطب الاقطاب، شيخ القرآن والحديث، شمس المفسرين، آيت الله العظمی، حجة الاسلام والمسلمين، ... د کتاب په جلدونو باندي به وګورې چي د ليکونکي لپاره ئې څو سطره القاب کارول شوي.

د مشر مواصفات

ورپسې د خليفه او امير د صفاتو په لړ کي د شاه ولي الله رحمه الله د حجة الله البالغه په استناد ليکي چي د امير صفات دا دي: ۱- هغه به عاقل او بالغ وي، ۲- هغه به آزاد وي غلام به نه وي، ۳- خليفه به نارينه وي او ښځينه به نه وي، ۴- خليفه به زړه ور وي بزدل به نه وي، ۵- خليفه به ليدل، کتل، اورېدل کولی شي، ۶- خليفه بايد له هغو خلکو څخه غوره شي چي د هغوی شرافت او برتري په خلکو کي منلې وي د هغه د فرمانونو په منلو کي عار او نفرت محسوس نه کړي. ۷- په خليفه به خلک دا باور لري، چي هغه د حکومت په چارو کي د حق پلوي او پيروي کوي، ۸- خليفه به مسلمان، د علم څښتن او متقي وي، او په پای کي ليکي چي ۹- د پيغمبر عليه السلام هغه وينا (حديث) ته په پام چي "أئمه به د قريشو څخه وي" ضروري ده چي راشد خليفه قريشي وي.

دلته څو خبري ضروري ګڼو:

- څوک چي نن د شاه ولي الله رحمه الله په نظرياتو استناد کوي د دوی استادانو پرون هغه په دې دليل تکفير کړی وو چي ولي ئې پر مخکنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهي اکتفاء ونه کړه، ولي ئې نوي نظريات وړاندي کړل، ولي ئې د قرآن د ترجمې او تفسير جسارت وکړ؟

- موږ په داسي حال کي چي د شاه ولي الله درونړ او علمي شخصيت ته درناوی لرو، هغه ته د استاد په سترګه ګورو ځکه چي د قرآن له هغي فارسي ترجمې مو ډېره استفاده کړې چي ده ليکلې، له الله تعالی نه د هغو زحماتو اجر ورته غواړو چي اسلام ته د دعوت په لار کي ئې ايستلي او د هغو اذيتونو هم چي د جاهلانو له لوري ورسره مخامخ شوی. دلته بايد ووايو چي په څلورو لومړنيو مواصفاتو کي ورسره موافق يو، د پنځم په اړه دومره وايو چي که څه هم د امارت لپاره (صحت او قوت) ضروري شرطونه دئ، قرآن فرمايي: "إن خير من استأجرت القوي الامين: تر ټولو غوره کس چي استخداموې ئې هغه دئ چي قوي او امين وي"، خو دا چي ځيني تر هغه چا چي په يوه لاس، پښه، غوږ او سترګي معيوب وي؛ روغ او سالم کس او يا د جذابي څېرې خاوند تر بل غوره ګڼي، موږ ئې د لازمي شرط په توګه وړاندي کول بې ځايه تکلف او له ځانه جوړ شوي شرايط ګڼو. د شپږم او اوم په اړه وايو چي له دې معلومېږي چي شاه ولي الله رحمه الله د امير په اړه د خلکو باور او اعتماد او دا چي هغه به په خلکو کي منلی او مخور وي ضروري ګڼي، له دې نه دا پوښتنه راولاړېږي چي که د خلکو باور او اعتماد شرط وي او له دې پرته څوک د امارت وړ نه دئ نو څنګه به پوهېږو چي خلک د فلان کس په اړه دا باور لري چي منلی او مخور دئ او د حق پلوي او متابعت کوي؟ آيا له خلکو نه له پوښتني پرته دا حقيقت معلومېدی شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نهم شرط په اړه څو خبري کول ضروري ګڼو:

د دې روايت په اړه ټول محققين موافق نه دي، ځيني ئې نه متن صحيح بولي او نه اسناد، او ځيني ئې د هغه مهال له شرايطو څخه ګڼي؛ نه په هره زمانه او هر ځای کي او د هر ملک په کچه ضروري شرط، له دې کبله چي د مدينې د انصارو اوس او خزرج تر منځ اوږدې جګړې تېري شوې وې؛ ګرانه وه چي د سعد بن معاذ رضی الله عنه له وفاته وروسته له دوی نه داسي امير غوره شوی وی چي ټولو له زړه نه منلی وی، د حل يوازنی لار دا وه چي امير له مهاجرينو څخه وی، دا محققين وايي که پيغمبر عليه السلام قريشيت د امارت لپاره ضروري شرط ګڼلی نو ولي ئې د انصارو د روند او نوميالي مشر سعد بن معاذ رضی الله عنه په اړه فرمايلي چي که هغه ژوندی وی نو د مسلمانانو د مشر په توګه به مي ټاکلی وو.

څوک چي وايي امير بايد قريشي وي او قريشيت د امارت لپاره شرط ګڼي هغه ته وايو:

- دا رأيه د قرآن له صريح نص سره تصادم کوي، قرآن ټول خلک د يوه نسب خاوندان ګڼي، مکرر وايي چي ټول انسانان له يوه مور او پلار نه پيدا شوي، له يوه نسل څخه دي، بېل بېل قبايل او عشاير ئې د تعارف لپاره دي نه د تفاخر او تفاضل لپاره، هيڅ قبيله پر بلې هيڅ فضيلت نه لري مګر په تقوی سره، په اسلام کي نَسَبي فضيلت او يو تر بل په نَسَبي بنسټ ځان غوره ګڼل مردود دي.
- که دا رأيه ومنو بيا خو بايد يهودانو ته هم دا حق ورکړو چي ځان تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو قومونو په دې دليل غوره وګڼي چي د ابراهيم عليه السلام اولاد دي او ډېر پيغمبران په دوی کي مبعوث شوي!! خو قرآن هغه مهال دوی تر ټولو قومونو غوره ګڼي چي ايمان ئې راوړی او د الله تعالی په لار کي ئې هجرت او جهاد کړی او هغه مهال ئې د نړۍ تر ټولو ذليل قوم ګڼلی چي بغاوت ئې کړی او د شرک او نفاق لار ئې غوره کړې، له دې نه خو په څرګنده توګه معلومېږي چي د فضيلت لاملونه نسبي نه بلکي فکري او اعتقادي دي، يوازي په نېک عمل سره يو کس يا قوم پر بل فضيلت تر لاسه کولی شي.

- که داسي وی نو پيغمبر عليه السلام به څنګه فرمايل چي که سعد بن معاذ (د انصارو درووند مشر) ژوندی وی نو هغه به مي د مسلمانانو د خليفه په توګه ټاکلی وو. څوک چي سعد رضی الله عنه پېژني او له هغو بې نظيره خدمتونو خبر وي چي ده او د ده ترمشرۍ لاندي د اوس قبيلې د اسلام او مسلمانانو لپاره کړي، پيغمبر عليه السلام او مهاجرينو ته ئې پناه ورکړه، دی او قوم ئې د الله تعالی په لار کي قربانۍ ته چمتو شول، نو يقيناً چي تر سعد بن معاذ نه به هيڅوک د خلافت لپاره زيات مستحق ونه ګڼي او که هغه ژوندی وی نو له شکه پرته به ټولو مسلمانانو د ابوبکر او عمر رضی الله عنهما په شمول هغه ته د بيعت لاس اوږدولو، خزرجيانو به هم د پيغمبر عليه السلام له پرېکړي سره توافق کاوو. د نړۍ ټول مؤمنان تر قيامته پوري د سعد رضی الله عنه او د ده د توريالي او مؤمن قوم د ستر احسان، همت، مېړاني او قربانيو پوروړي دي.

د سعد رضی الله عنه عظمت او مقام له لاندي رواياتو درک کولی شو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن جابر بن عبدالله قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اهتز عرش الرحمن لموت سعد بن معاذ

له جابر بن عبدالله نه روايت دئ چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: د رحمن خداى عرش د سعد بن معاذ په مړيني ولړزېدو.

کله چي هغه ټپي شو نو پيغمبر عليه السلام په جومات کي د هغه لپاره ځاى جوړ کړ چي ورته نږدې وي او په خپله ئې پالنه او عيادت وکړي.

عن عائشة قالت لما أصيب سعد بن معاذ يوم الخندق رماه رجل في الأكحل (عرق وسط الذراع) فضرب عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم خيمة في المسجد ليعوده من قريب .

عن البراء بن عازب قال: أهدي لرسول الله صلى الله عليه وسلم سرقة من حرير فجعل القوم يتداولونها بينهم . فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم (أتعجبون من هذا ؟) فقالوا نعم . يا رسول الله، فقال (والذي نفسي بيده لمناديل سعد بن معاذ في الجنة خير من هذا) رواه البخارى

له براء بن عازب نه روايت دئ چي رسول الله صلى الله عليه وسلم ته له وربښمو اوبدلې يوه ټوټه هديه ورکړى شوه، خلکو په خپل منځ کي لاس په لاس کوله، رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: آيا دې ته حيران يئ؟ وئې ويل: هو! يا رسول الله! نو هغه وفرمايل: په هغه ذات چي زما سا ئې په واک کي ده په جنت کي د سعد بن معاذ د لاس پاکولو تولياوي تر دې ډېري غوره دي.

دا همغه سعد دئ چي ابوجهل ته ئې په مکه کي داسي غابښ ماتوونکى ځواب ورکړى وو چي چا ئې تصور هم نشو کولى، مکې ته د عمرې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللی وو، د أمیه بن خلف په کور کې ئې واړول، هغه ورته وویل: صبر وکړه، کله چې غرمه شي او خلک غافل شي ولاړ به شې او طواف به وکړې، کله چې سعد طواف کولو ناڅاپه ابوجهل راڅرګند شو او وئې ویل: دا څوک دئ چې د کعبې طواف کوي؟ سعد وویل: زه سعد یم، نو ابوجهل ورته وویل: داسي په ډاډ او امان سره د کعبې طواف کوې په داسي حال کي چي محمد او د ده ملګرو ته مو پناه ورکړې؟! خبره ئې سره کښته پورته کړه، امیه سعد ته وویل: غږ دې تر ابوالحکم مه لوړه وه، هغه د دې وادي مشر دئ، بیا سعد وویل: په الله قسم چې که مي د کعبې له طوافه منعه کړې د شام د تجارت لار به دي قطعه کړم.

انطلق سعد بن معاذ معتمرا قال فنزل على أمية بن خلف أبي صفوان وكان أمية إذا انطلق إلى الشأم فمر بالمدينة نزل على سعد فقال أمية لسعد انتظر حتى إذا انتصف النهار وغفل الناس انطلقت فطفت فبينا سعد يطوف إذا أبو جهل فقال من هذا الذي يطوف بالكعبة ؟ فقال سعد أنا سعد فقال أبو جهل تطوف بالكعبة آمنا وقد آويتم محمد وأصحابه ؟ فقال نعم فتلاحيا بينهما فقال أمية لسعد لا ترفع صوتک على أبي الحكم فإنه سيد أهل الوادي ثم قال سعد والله لئن منعني أن أطوف بالبيت لأقطعن متجرک بالشام .

دا همغه سعد دئ چې له بني قریظه سره معامله د ده پرېکړې ته پرېښودی شوه، کله چې هغه پر خپلې سپرلۍ راورسېد پیغمبر علیه السلام صحابه وو ته مخ کړ او وئې فرمایل: د خپل سالار په وړاندي ودرېږئ، هغه ته ئې وفرمایل: دې خلکو تا ته د پرېکړې واک درکړی، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library
وويل: جنګيالي دې ووژل شي او ماشومان دې د مسلمانانو تر منځ ووېشل شي. پيغمبر عليه السلام وفرمايل: د الله تعالی د حکم مطابق پرېکړه دې وکړه.

أن أناسا نزلوا على حكم سعد بن معاذ فأرسل إليه فجاء على حمار فلما بلغ قريبا من المسجد قال النبي صلى الله عليه وسلم (قوموا إلى خيركم أو سيدكم) . فقال (يا سعد إن هؤلاء نزلوا على حكمك) . قال فإني أحكم فيهم أن تقاتل مقاتلتهم وتسبى ذراريهم قال (حكمت بحكم الله أو بحكم الملک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي شورى

ليكوال تر دې عنوان لاندي ليكي چي: "په رينښتيا هم په اسلامي نظام كي د دولت د تقنيني چارو د تنظيم او ښه سمون لپاره اړتيا ده چي اسلامي شورى د يوې ځانګړې قوې په توګه شتون ولري، له دې پرته هيڅ نظام او قانون مشروعيت نشي درلودلاى... " بيا ئې د اسلامي امارت د دستور دا مادې رانقل كړې دي:

"۴۶ماده:- اسلامي شورى هغه مقننه قوه ده چي غړي ئې حد اكثر د لومړۍ درجې ولايتونو څخه درې، د دوه يمې درجې ولايتونو څخه دوه، او د دريمې درجې ولايتونو څخه يو تن تشكيلوي، چي د امير المؤمنين له خوا انتصابيږي.

۴۷ماده:- د اسلامي شورى غړي به د اهل الحل و العقد صفتونه لري.

كه چيري اميرالمؤمنين د استعفاء اراده وكړي، د خپلي استعفاء په باب به د قاضي القضات، د وزيرانو د شورى د رئيس، او د اسلامي شورى د رئيس په ګډون مجلس ته خبر وركوي، وروسته به له څنډه پرته د قاضي القضات، وزيرانو د شورى رئيس او اسلامي شورى د رئيس په ګډون

(c) ketabton.com: The Digital Library

غونډه کوي او تصميم نيسي (۸-۹ مخ)"

د دې په ځواب کې بايد ووايو: اعتراض دا نه دئ چې د امارت په اساسي قانون کې د شورى يادونه شوې که نه، اعتراض دا دئ چې د شورى غړي د چا له لوري غوره کېږي؟ د ولس استازي دي که د اميرالمؤمنين د خوښې استازي؟ د نړۍ تر بدو نه په بد استبدادي نظامونو کې هم شورى شته، خو د مطلق العنانو واکمنانو د خوښې داسې انتصابى شورى ګانى چې د واکمنانو په خدمت کې وي او د هغوى اوامرو ته قانونى بڼه ورکوي، نه داسې شورى چې د ولس له باصلاحيته استازو څخه جوړه شوې وي.
اعتراض دا دئ چې نه پيغمبر عليه السلام د خپلې خوښې انتصابي شورى درلوده او نه راشدينو خلفاوو، د انتصابي شورى ګانو لړۍ هغه مهال پيل شوې چې خلافت په سلطنت بدل شو، پرېکړې له جومات نه قصر ته انتقال شوې او د شورى غړي د سلاطينو له خوا انتصاب شوي.

د پيغمبر عليه السلام او د راشدينو خلفاوو د شورى ځاى خو مسجد وو، کله چې د مسلمانانو شمېر زيات شو؛ نو پيغمبر عليه السلام له دوى نه د عرفاء او نقباء په نامه د دوى داسې استازي وغوښتل چې د خپل خپل قوم له لوري به معرفي کېدل، ټول هغه کسان د شورى غړي وو چې د بدر په جګړې کې ئې برخه اخيستې وه، څوک چې له دې حقيقت سره توافق نه لري نو مهرباني دي وکړئ او موږ ته دي د دې دور يوه داسي انتصابي شورى راوښيئ چې غړي ئې د پيغمبر عليه السلام او يا راشدينو خلفاوو په خپله خوښه ټاکل شوي وي! دا د اسلام په اړه ډېر کرکجن تور دئ چې وايي: اسلام يوه شخص ته دا حق ورکوي چې د مطلق العنان واکمن په

(c) ketabton.com: The Digital Library

توگه د خپلي خوښي داسي انتصابي شورى جوړه کړي چي پرېکړو ته به ئې هم التزام نه لري او یوازي هغه پرېکړي به ئې مني چي د ده خوښي وي!! اسلام خو دا د مسلمانانو یو اجتماعي صفت ګڼي چي کارونه ئې په مشوره ترسره کېږي: (و امرهم شورى بينهم)، کوم عاقل یا کم عقله انسان به په دې نه پوهېږي چي هغه شورى هیڅ ارزښت نه لري چي غړي ئې د ولس معتمد استازي نه وي، ولس پرې اعتماد ونه لري او ولس د هغوى پرېکړي معتبره ونه ګڼي، فقط د یوه شخص له لوري غوره شوي وي؟!

که څوک په قرآن ایمان لري نو د شورى په اړه دغه یو آیت هم ورته کفایت کوي، دا آیت شورى او مشوره د ټولو مؤمنانو او د دوى د ټولني یوه ځانګړتیا ګڼي، د دې آیت له مخي هیڅوک دا حق نه لري چي کوم مسلمان په داسي چارو کي له مشورې محروم کړي چي په ټولو مسلمانانو پوري مربوط وي، یا به په خپله مخامخ پوښتل کېږي او یا د خپل معتمد استازي له لاري، پیغمبر علیه السلام د بدر د جګړي پرېکړه هغه مهال وکړه چي ټولو بلااستثناء پرې توافق وکړ، د احد په جګړي کي له خپلي رأيي تېر شو او د هغو ځوانانو رأيه ئې قبوله کړه چي غوښتل ئې له دښمن سره له مدینې نه بهر مخامخ شي، که څوک د پیغمبر علیه السلام امتي وي او د هغه مبارک په سنت عمل کول غواړي نو باید مشورې ته همدومره اهمیت ورکړي، که هغه پیغمبر علیه السلام چي الله تعالى د ټولو انسانانو د معلم او لارښود په توګه غوره کړى او په هر ګام کي ئې ورته وحي کوله شورى ته دومره اهمیت ورکوي چي له خپلي رأيي د ځو ځوانانو د غوښتني په وړاندي تېرېږي نو د بل چا به څه حیثیت وي چي هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان عقل کل وګڼي او د شورى پرېکړو ته تابع نه وي؟!! په دې کې هيڅ شک نشته چې يوه کس ته مطلق العنان واک سپارل په اسلامي شريعت کې هيڅ مجال نلري، دا د سرکاري او درباري مفتيانو فتوى کېدى شي نه له قرآن او سنت نه راولاړه شوې فتوى. دې ته مو بايد پام وي چې کله د مسلمانانو شمېر زيات شو نو پيغمبر عليه السلام لدوى نه وغوښتل چې خپل استازي ورمعرفي کړي، دا استازي د نقباء په نامه يادېدل او دا پيغمبر عليه السلام په خپله نه غوره کول؛ بلکې ولس ته ئې ويل چې تاسو ئې رامعرفي کړئ، دا په حقيقت کې د ولس منتخب استازي ول.

بخاري ليکي: (النقباء) جمع نقيب وهو عريف القوم وناظرهم والمراد الذين اختارهم الأوس والخزرج نقباء عليهم بطلب من النبي صلى الله عليه وسلم

نقباء د نقيب جمع دئ چې د قوم پېژندوى او ناظر ته وايي او دلته مراد ترې هغه خلک دي چې د اوس او خزرج له لوري د رسول الله صلى الله عليه وسلم په غوښتنه غوره شول.

آيا امير يا خليفه د شورى د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟

دا د همدرد صاحب د رسالې بل عنوان دئ چې موږ کټ مټ رانقل کړى.

تر دې عنوان لاندې هغه ادعاء کوي چې "جمهور متقدمين علماء وايي: ځان ته د شورى د غړو د رأيو په معلومولو وروسته به امير پر هغه څه باندې عمل کوي کومې ته چې د هغه پوهه او بصيرت رسي، اګر که

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د شورى د غړو د رايي سره توپير او اختلاف ولري د هغوى په اند : د مشاورت كولو معنى دا نده چي امير دي د شورى د غړو تابع وي!! هغوى د الله جل شأنه په دې قول استناد كوي (و شاورهم فى الامر فاذا عزمت فتوكل على الله) هغوى وايي: دا آيت په دې دلالت كوي چي له مشاورت وروسته د عزم څخه مراد د امير عزم دئ او كه په امام باندي د شورى د غړو اتباع كول واجب واى، نو بيا به د (عزمت) په ځاى عزمتم ويل پكار و، نو هر كله چي د عزم اختيار امام ته وركړل شو، جوته شوه چي د مشاورت كولو څخه وروسته د روستۍ پرېكړي حق هم يوازي امام لري.

كه څه هم ليكوال د هغو كسانو رأيه هم رانقل كړې چي پر امام باندي د شورى د پرېكړو اتباع واجبه ګڼي او له علي رضى الله عنه نه روايت شوي هغه حديث باندي استناد كوي چي فرمايي:

له پيغمبر عليه السلام نه د دغه آيت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چي د عزم معنى څه ده؟ او هغه وفرمايل: د رأى له خاوندانو سره مشوره او بيا د دوى د رأيي متابعت، يعني له مشورې نه چي كومه پرېكړه راوځي هغه منل او په هغې پسي تلل.

د حديث الفاظ دا دي:

روى ابن مردويه عن علي بن أبي طالب قال : [سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن العزم ؟ فقال مشاورة أهل الرأي ثم اتباعهم]

د ليكوال په ځواب كي څو خبري ضروري ګڼو:

- عجيبه ده چي څوك د پيغمبر عليه السلام حديث نه مني او هغه چا ته د عالم او علامه لقب وركوي او رأيه ئې مني او عمل پرې كوي چي رأيه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم سل په سلو کې د حدیث **خلاف** ده او هم د قرآن **خلاف**!!! که ته په دې حدیث باور لرې نو بیا خو بله هره رأیه باید لري وغورځوې او مدعي ته ئې نه د عالم په سترګه وګورې او نه د علامه لقب ورکړې!!

- ډېر خلک داسي دي چي د دلیل په ځای د اکثریت په زور خپله خبره په نورو منل یا تپل غواړي، کله چي د کومي رأیي په اړه نه دلیل ولري او نه د کوم منلي شخصیت نوم واخیستی شي نو وایي: دا د جمهور علماوو رأیه ده!! خو که ترې پوښتنه وشي چي له دغو علماوو نه د څو کسانو نومونه واخله نو د ګوتو په شمېر نومونه هم نشي اخیستلی. د یوې رأیي د سموالي لپاره خو دلیل دا نه دئ چي څومره کسان ئې مني، د مسلمان لپاره خو دلیل دا دئ چي له قرآن او سنت سره مطابقت ولري، که احیاناً د نړۍ ټول خلک پر یوې غلطي خبري ټینګار وکړي او هغه سمه وګڼي دا د هغې د سموالي دلیل نه شي کېدی.

راشئ وګورو چي د دغه آیت په اړه دا تعبیر څومره وزن لري چي لیکوال جمهور متقدمینو ته منسوب کړئ. د آیت الفاظ دا دي:

(qÒÿRy]w É=ü)$á ‹Îî $âù MŸäq9r Ng9 MZÏ « $`Ï pJôm‘ $Jîù

#Œfù ÍDF{$ ’Î Nèdö‘$©r Nç; öÏøGó™$ Nåk÷] tã ß#ôã$$ 7Î9öqym ôÏB

ÇÊÎÒÈ ûü,Ïj.qGßJø9$# =Ïtä ©!$# bÎ) « $’?tã ö@©.uqGù MB•ã آل عمران: ۱۵۹

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کي مشوره ورسره کوه، نو چي عزم دې وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چي الله توکل کوونکي خوښوي.

د دې مبارک آیت لارښووني دا دي:

د قائد لپاره په خپلو ملگرو نرمي کول د الله تعالی یوه پېرزوینه ده، ته د دغې الهي پېرزوینې په سبب په خپل امت زړه سوانده او مهربان یې، د بدخولو او سخت زړو مشرانو په څېر نه یې، د داسي مشرانو په څنگ کي یوازي ذلیل انسانان راغونډېږي، که په تا کي دا نیمگړتیاوي وی نو دا ستا په شا او خوا کي راغونډ شوي مسلمانان به ټول درنه خواره شوي وو، د دوی اشتباهات نباید د دې باعث شي چي د نرمي په ځای سختي وکړې، د خوږو خبرو په ځای ئې په ترخو او توندو خبرو استقبال کړې او د لطف او مهربانۍ په ځای ئې په خپلو غلطیو سخت ونیسې، د دوی پر غلطیو سترگي پټي کړه، له الله نه ورته مغفرت وغواړه. داسي نه چي د دوی اشتباهاتو ته په پام سره دا فیصله وکړې چي له دې نه وروسته به له دوی سره مشوره نه کوم، نه؛ په کارونو کي مشوره ستا واجب او د دوی حق دئ، ته مکلف یې چي له دوی سره به مشوره کوې، حتی له هغو سره هم چي مشورې ئې کمزوري دي او د مخکنیو کمزورو مشورو په سبب ئې څه ستونزي هم راولاړي کړې دي. د مشورې په نتیجه کي چي کومه پرېکړه په لاس درغله، د پلي کولو لپاره ئې ملا وتړه او پر الله توکل وکړه، داسي متوکلین د الله خوښ وي.

که په دې آیت کي لږ غور وکړئ نو د اسلام له نظره به د شورى په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځرنګوالي او اهمیت ښه پوه شئ، په دې مبارک آیت کې ځو اساسي ټکي زمونږ مخې ته راځي:

پیغمبر علیه السلام ته امر شوی چې مشوره به کوې، که الله تعالی خپل پیغمبر په مشوره مکلف کوي او دا د ده واجب ګڼي، نو د عادي مشر په اړه به د دې حکم تقاضاء څه وي، هغه چا ته چې الله ورته وحي کوي او د ټولې نړۍ لپاره ئې لارښود لیږلی، امت ورباندي ایمان لري او د ده په اطاعت مکلف شوی، که ده ته د مشورې کولو امر کوي؛ نو بل څوک به څه حیثیت لري چې له مشورې ځان مستثنی کړي.

دا د مشورې حکم د هغو کسانو په اړه راغلی چې ځیني اشتباهات ترې شوي، د دوی له اشتباهاتو سره سره الله تعالی پیغمبر ته امر کوي چې له همدغو سره به هم مشوره کوې.

پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چې تصمیم به له مشورې وروسته نیسې، داسي نه چې مخکي له مشورې کومه فیصله له ځان سره وکړې او بیا نور هسي د خوشحالولو لپاره راوغواړې او د خپلي رأیي په ګټه تأیید ترې ترلاسه کړې.

له مشورې نه چې کومه فیصله راوځي، که څه هم ستا د رأیي خلاف وي او ته په هغې کي مصلحت نه ګورې، له څه تزلزل او وېرې پرته ئې د عملي کولو لپاره ملا وتړه او پرالله توکل وکړه.

د الله محبوب متوکل هغه دئ چې مشوره کوي، له مشورې نه د راوتلې فیصلې د عملي کولو لپاره ملا تړي او پر خپل رب توکل کوي.

متأسفانه ځینې کسان د مشورې داسي تفسیر او تعبیر وړاندي کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د ديکتاتورانو او مستبدو واکمنانو ډېر خوښېږي، هغوی وايي چي د عزم په صيغه کي خطاب مفرد ته متوجه دئ او له دې نه معلومېږي چي د پرېکړي واک زعيم ته ورکړی شوی!! حال دا چي دا ډېر غلط او کمزوری تعبير دی، په څو دلايلو:

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (عزم) له (شوری) نه وروسته ذکر شوی او د دې خبري معنی دا ده چي عزم او پرېکړه به د مشورې نتيجه وي، شوری به د فيصلو مرجع وي او د مشر تصميم به هم د شوری له منځ نه راوتلی وي.

دا ډېر ډېر کمزوری او بې بنسټه دليل دئ چي وايي دلته د (عزمت) صيغه د مفرد صيغه ده، نه د جمعي صيغه نو ځکه تصميم د مشر کار دئ نه د شوری د ټولو غړو!! دا جنابان متوجه نه دي چي د مفرد صيغه د دې لپاره راغلې چي د آيت په لومړي سر کي خطاب يوازي پيغمبر عليه السلام ته متوجه دئ، په دې خطاب کي ټولي صيغې مفردي دي: لکه: (لنت)، (کنت)، (حولک)، (فاعف)، (استغفر)، (شاورهم)، طبيعي ده چي وروستۍ صيغه به هم (عزمت) راتله نه عزمتم.

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (فإذا عزمت) ويل شوي، په عربي پوه انسان پوهېږي چي د (فا) توری ښيي چي (عزم) به د (مشاورې) نتيجه وي، يعني د مشورې په نتيجه کي چي کوم تصميم نيسې نو پر الله توکل وکړه.

د (توکل) يادونه هم تلويحاً دا مطلب په ګوته کوي چي که احياناً پرېکړه ستا د رأيي خلاف راووته، پر الله توکل وکړه او له تشويش او تزلزل نه پرته د پرېکړي عملي کولو ته ملا وتړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته ئې هم پام نه دئ کړی چې په دې آیت کې د مشورې امر په حقیقت کې د هغو خلکو په اړه شوی چې د احد په جګړې کې څه اشتباهات ترې شوي، د دې احتمال وو چې پیغمبر علیه السلام د دغو اشتباهاتو په سبب له هغوی سره تند چلند وکړي او له دې وروسته له هغوی سره له مشورې ډډه وکړي، الله تعالی ورته لارښوونه وکړه چې نرمي ورسره کوه، عفوه ورته وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کې مشوره ورسره کوه.

څوک چې ادعاء کوي چې په دې آیت سره د پرېکړې اختیار پیغمبر علیه السلام ته ورکړی شوی؛ هغه دي د پیغمبر علیه السلام له قول او عمل نه داسې کوم دلیل راوړاندې کړي چې وښيي پیغمبر علیه السلام له دې آیت نه همدا مطلب اخیستی، مشوره ئې کړې خو پرېکړه ئې د خپلې خوښې کړې!! د پیغمبر علیه السلام په ټول مبارک ژوند کې هیڅوک داسې مورد نشي په ګوته کولی، داسې حدیث نشي موندلی چې دا رأیه تأیید کړي، متأسفانه نه د آیت الفاظو او صراحتونو ته توجه کوي، نه له دې آیت نه د پیغمبر علیه السلام تعبیر ته، له پیغمبر علیه السلام نه د دغه آیت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چې د عزم معنی څه ده؟ او هغه وفرمایل: د رأی له خاوندانو سره مشوره او بیا د دوی د رأیې متابعت، یعني له مشورې نه چې کومه پرېکړه راوځي هغه منل او په هغې پسې تلل.

آیا د دغه صریح حدیث په شته والي کې د بل چا داسې قول ته اعتناء کول چې هم د صریح آیت له الفاظو سره ټکر کوي او هم له څرګند او واضح حدیث سره، لویه بې باکي او بې ځایه جسارت نه دئ؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې آيت شرحه او تفصيل بايد لومړی په خپله په قرآن کي ولټوو او وګورو چي آيا د شورئ تر څنګ دا هم ويل شوي چي پرېکړه به يو کس کوي او که په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت او توافق سره؟ که مو په قرآن کي په دې اړه واضح لارښوونه وموندله نو پر قرآن د ايمان تقاضاء دا ده چي بله هره رأيه به لري غورځوو، که څه هم چا جمهور علماوو ته منسوب کړې وي. قرآن په ډېر صراحت سره فرمايي چي پرېکړه به په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت کېږي، د البقرې د سورې په ۲۳۳ آيت کي داسي راغلي:

$Jĺž̈ã y$Ÿã̲ Ẍù 9ã$±?r $Kȁj̈B ǂÚ #•? `ã w$Áï #Š#‘& ƀfù

او که دواړو (په خپله خوښه او رضايت) او په خپلو کي په (مشوره) له تي نه بېلول وغوښتل نو څه ګناه پرې نشته...

دا مبارک آيت له تي نه د ماشوم د بېلولو په اړه ښځې او مېړه ته وايي: په خپلو کي د (مشورې او رضايت) په نتيجه کي چي د خپل ماشوم د بېلولو په اړه کومه فيصله وکړئ نو څه الزام درباندي نشته او له مشورې پرته يا د يوه طرف د عدم رضايت په صورت کي هره پرېکړه د ګناه پرېکړه ده . يعني که مور پلار وغواړي چي د کوم ضرورت يا مصلحت له مخي ماشوم ته د تي ورکولو موده رالنډه کړي نو په دوه شرطه دا کار کولی شي: دواړه به په دې کار راضي وي او په خپلو کي به ئې مشوره کړې وي. (مشوره) او د (دواړو رضايت) او موافقه ئې شرط کړي. له دې آيت نه د اسلام له نظره د مشورې حقيقت څرګندېږي، له مشورې نه به هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېکړه راوځي چي په مشورې کي برخه وال پرې راضي او متفق وي، په کومي مشورې کي چي د طرفینو رضایت شرط نه وي، یو طرف یوازي خپله رأیه ښرګندوي او د وروستي تصمیم په نیولو کي څه حق نه لري او بل طرف یوازي د بل رأیه اوري او فیصله په خپل سر کوي، د مشاور له رضایت نه پرته، دا د استبدادي نظامونو شوری ده نه اسلامي شوری، مشوره دا نه ده چي یو طرف به له بل نه فقط نظر او رأیه غواړي او وروستۍ پرېکړه به دی په خپله کوي، مشوره د بل د رأیي معلومولو لپاره نه وي، داسي مشوره هیڅ ارزښت نه لري چي یو کس دي د نورو رأیه واوري خو پرېکړه دي په خپله او د نورو د موافقې او رضایت نه پرته وکړي، مشوره دې ته ویل کېږي چي د تفاهم او بحث په نتیجه کي د طرفینو د خوښي هغه پرېکړه ترې راووځي چي دواړه ورباندي راضي او متفق وي. چي پلار خپل اولاد ته د تي ورکولو په اړه په دې مکلف وي چي له خپلي مېرمني سره به مشوره کوي، په خپل سر به فیصله نه کوي، هره پرېکړه به د دواړو په مشوره او رضایت وي، نو امیر څنګه دا حق لري چي د عام ولس د شتمنیو او په دوی پورې اړوند قضایاوو کي په خپل سر او د نورو له مشورې او رضایت نه پرته فیصله وکړي، په ټولنې کي د ده حیثیت او مقام په هیڅ صورت کي هومره نه دی لکه د پلار او مېرمن حیثیت او مقام په خپلې کورنۍ کې، اسلام خو پلار ته په کورنۍ کي د (قوام یا قیم) نوم ورکړی، خو د ټولني مشر یا امیر ته ئې د (قیم) په ځای د (خلیفه او امین) نوم ورکړی، دی خو د عام ولس د امانتونو امین دی، په هیڅ امانت کي په خپله خوښه د تصرف کولو حق نه دی ورکړی شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چي وايي امير يوازي په مشورې مكلف دئ، پرېكړه به دی په خپله خوښه كوي!! دا جنابان دي له قرآن او سنت نه كوم دليل وړاندي كړي، قرآن خو وايي چي د شورى پرېكړه بايد داسي وي چي په شورى كي د برخه والو رضايت تأمين شي؛ ستا نظر خو د قرآن د دې حكم خلاف دئ!! د پيغمبرعليه السلام له فعل او قول نه كومه بېلګه وړاندي كړه چي ستا دا نظر تأييد كړي، پيغمبرعليه السلام خو هيڅكله د مشوره كوونكو د اكثريت له رأيي سره مخالفت نه دئ كړی او د خپلي خوښي فيصله ئې نه ده كړې. ابوبكر او عمر رضى الله عنهما ته وايي: تاسو دواړه چي په هرڅه توافق وكړئ زه ورسره مخالفت نه كوم:

عن عبد الرحمن بن غنم [أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لأبي بكر وعمر لو اجتمعتما في مشورة ما خالفتكما]

د خندق په جنګ كي ئې غوښتل د مدينې يهودان په دې قانع كړي چي د قريشو له ملګرتيا لاس واخلي چي په بدل كي به ئې د مديني د كجورو د يوه كال حاصل دوی ته وركړي، په ځينو رواياتو كي راځي چي په دې اړه ئې څه ليكلي هم وو، خو د اوس او خزرج له دوو مشرانو سره ئې پرې مشوره وكړه، هغوی ورته وويل: يا رسول الله! كه دا پرېكړه د وحي له مخي كوې نو موږ پرې اعتراض نه لرو، خو كه ستا خپله رأيه وي نو په خدای قسم چي موږ د شرک په زمانه كي دوی ته باج نه دئ وركړی اوس چي په ايمان سره الله تعالى موږ ته عزت راكړ څنګه به دوی ته جزيه وركوو، پيغمبر عليه السلام له خپلي رأيي تېر شو او هغه پاڼه ئې وشكوله.

هيڅوک داسي مثال نشي وړاندي كولی چي پيغمبر عليه السلام دي

(c) ketabton.com: The Digital Library
له چا سره مشوره کړې وي خو پرېکړه دې د نورو له موافقې پرته په خپله خوښه کړې وي.

ځيني خلک د حديبيې په صلحې په غلطه توگه استناد کوي او وايي: پيغمبر عليه السلام دلته له مشورې پرته هغه معاهده امضاء کړه، نو دا ښيي چې امير په شورى او د شورى د پرېکړو په متابعت مکلف نه دئ!!

دې جنابانو ته وايو:

- آيا دې ته متوجه يئ که نه چې دا معاهده چېرې او په کومو شرايطو کې امضاء شوې؟ آيا پوهېږئ چې حديبيه د مکې جزء ده او قريشو پرې حکومت کولو؟ مسلمانان هلته د جگړې لپاره نه بلکې د عمرې لپاره تللي وو، د جگړې لپاره ئې تيارى نه درلود، دښمن هڅه کوله چې نښته رامنځته شي، ډېر شرارتونه ئې وکړل خو د پيغمبر عليه السلام د حکيمانه قيادت په وجه د دوى شرارتونه شنډ شول او د نښتې مخنيوى وشو.
- د جنگ په ميدان او حالت کې مشر ته فوق العاده صلاحيت ورکول دا طبيعي او ټولو خلکو ته د منلو وړ کار دئ، په ټولو هېوادو کې گورئ چې د جنگ په حالت کې حتى منتخب پارلمانونه منحل شي او زعيم ته د قانون له مخې فوق العاده صلاحيتونه ورکړى شي، د استثنائي حالت په مقرراتو د عام او عادي حالت قوانين قياسول اشتباه ده.
- دا هم په پام کې ولرئ چې دا يوازنى مورد دئ، په دې کې هم ډېرى صحابه، حتى چې د عمر رضى الله عنه په څېر شخصيتونه هم له هغې معاهدې سره موافق نه ول، خو نه چا اعتراض کړى او نه مخالفت، که پيغمبر عليه السلام مشوره کړې وي او بيا ئې د اکثريت له رأيې سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخالفت کړی وی؛ یا صحابه وو خپل مخالفت څرګند کړی او پیغمبر علیه السلام د هغوی څرګند مخالفت ته هیڅ اعتناء نه وی کړې، نو ستاسو وینا او استدلال په ځای او وارد وو، خو داسي نه دي شوي او په دې پېښي باندي استناد سره هیڅوک د دې ادعاء حق نه لري چي امیر د شوری د غړو رأیي په متابعت مکلف نه دئ، دا ناسم تعبیر او غلط قیاس دئ.

- راتلونکو پېښو وښوده چي د پیغمبر علیه السلام پرېکړه ډېره حکیمانه او پر ځای وه، الله تعالی د همدې پرېکړي په تأیید کي د الفتح مکمله او جامع سوره نازله کړه او د غي معاهدې ته ئې د فتحي او بریا نوم ورکړ.

قرآن د غیر اسلامي نظامونو د معرفي په لړ کي د هغوی یوه ځانګړتیا همدا ښیي چي د پرېکړي وروستۍ مرجع واکمن وي، درباریان د مشورو په دوران کي هغوی ته همدا وایي چي موږ خپله عاجزانه رأیه ستا حضور کي وړاندي کوو خو پرېکړه ستا کار دئ، واکمن هم ځان ټولواک ګڼي او خپلو مشاورینو ته وایي: سمه خبره همغه ده چي زه ئې درته وایم! قرآن دا دواړه خبري د فرعون او د سبا د ملکې په اړه راوړې دي، د سبا د ملکې درباري مشاورینو او سرکاري مفتیانو ورته وویل: موږ جګړي ته چمتو یو خو پرېکړه ستا کار دئ، وګوره چي خوښه دي څه ده او څه مناسب ګڼې، د قرآن الفاظ دا دي:

ÉÍm #¶pä pèÜÛ$% àMZà2 $B “ÌB& þÎ ’ÎqçGøÿr& (ã-J$$ $kš‰ƒ¯ ôMs9$%

Å ø]Î ãðF$ # %ƒï‰© <¨ Ù (qä9'ré ,ç$è (qä9'réßu (q9$% ÇÌÈ ÈrãBhê@

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملکي) وويل: اې درباريانو! په دې کار کي مي مشوره راکړئ، زه خو تر هغه د کوم کار پرېکړه نه کوم چي تاسو حاضر وي!

هغوی وويل: موږ ځواکمن يو او کلک جنګيالي، او کار تا ته محول دئ، نو وګوره چي څه امر کوې!!

په دې مبارکو آيتونو کي په يوه غير اسلامي نظام کي د شورى څرنګوالی په ډېره دقيقه توګه ښودل شوی، چي څو خبرې ئې ډېري جالبي دي:

- ملکه وايي: زما د دې کار په اړه څه مشوره راکوئ؟ داسي نه وايي چي د دغه کار چي په ټول ولس او هېواد پوري تړلی دئ؛ څه رأيه لرئ؟ له دې الفاظو معلومېږي چي ملکې په ضمني توګه خپله پرېکړه دوی ته اعلان کړې.
- ورته وايي چي زه خو ستاسو په غياب کي پرېکړه نه کوم، تل تاسو راغواړم او ستاسو په وړاندي فيصله کوم!!
- درباريان ورته وايي: موږ ځواکمن يو، توريالي يو او جګړي ته چمتو، خو پرېکړه ستا کار دئ، څه چي ستا خوښه وي هغه به کوو!!

دا قصه د دې لپاره راغلې چي مسلمانان د دغو غوړه مالو او ذليلو درباريانو په څېر نشي او شورى ئې د پاچايانو شورى ته ورته نه وي.

فرعون ته هم يوه داسي درباري چي په پټه ئې ايمان راوړی وو، غوښتل ئې له موسى عليه السلام نه دفاع وکړي او فرعون د هغه له وژلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

منعه کړي، څو نېکي مشورې ورکړې، خو فرعون په ځواب کې ورته وویل: زه همغه څه تاسو ته وایم چې ښه پرې پوه شوی یم او زه چې تاسو ته کومه لارښوونه کوم هغه د ترقي او کمال په لوري لارښوونه ده!! د قرآن الفاظ دا دي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(هغه (مؤمن درباري) وویل: نن خو پاچایي ستاسو ده؛ په داسې حال کې چې په دې سیمې برلاسي او غالب یئ، خو که د الله عذاب راشي څوک به مو مرسته وکړی شي؟ فرعون وویل: زه همغه څه تاسو ته وایم چې پرې پوه شوی یم او یوازې د رشد او هدایت لار درښیم!!

آیا دغه آیتونه کفایت نه کوي چې ووایو: غیرملزمه شوری د غیراسلامي نظامونو ځانګړتیا ده، فرعونان داسې شوراګاني خوښوي؟!!

قرآن د فرعون او د سبا د ملکې دا قصې د دې لپاره رااخیستې چې موږ ته ووایي: په غیراسلامي نظامونو کې واکمن ټولواک وي، وروستۍ پرېکړه د ده له لوري کېږي، هغه ځان عقل کل ګڼي، خپله رأیه تر ټولو غوره او لوړه ګڼي، شوری ئې ملزمه نه وي، ټولواک د شوری پرېکړو ته په التزام مکلف نه وي. او د دې لپاره چې موږ ته ووایي: په کوم نظام کې چې دا خصوصیات وي، هغه اسلامي نظام نه بلکې فرعوني نظام وي، خلافت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکي ملوکيت وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟

د لیکوال د دې خبري په ځواب کي چي وايي: د قرآن الفاظ محدود دي او قضایا بې حده ډېر، نو ځکه مجبورېږو چي د نويو نويو قضاياوو په اړه نوې نوې پرېکړې وکړو!! څو وضاحتونه ضروري ګڼو:

- موږ له هغو خلکو سره قطعاً موافق نه یو چي د داسي الفاظو په کارولو سره غواړي وښيي د قرآن لارښووني د ژوند د ټولو قضاياوو په اړه کافي او بشپړي نه دي، يوازي مبادي او کليات ئې ذکر کړي، تفصيلات او جزئيات ئې خلکو ته پرېښي!! په داسي حال کي چي الله تعالی قرآن داسي معرفي کوي چي د هر څه لپاره تفصيل دئ:

$Zï‰n b‰. $B É»6ØF$ ’ír[×Ïä ÞôÁ Á% ’î šc ‰. %ö)9

ãó« Èà2 Ÿ@‹Áøÿr ïf‰ƒ ûït/ “Ï%©$,ƒÏ‰óÁ? `Å6»9r 2” ŽIøÿã

ÇÊÊÈ bqãZÏBsã Qöq)jÏ pZq‘r “‰èdr

يقيناً چي د دوی په قصو کي د عقل خاوندانو ته ځانګړی پند او عبرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(پروت)دئ، دا هسي له ځانه جوړه شوې وينا نه ده، بلکي تر ځان د مخکنيو تصديق او تأييد دئ او د هر څه تفصيل او د ايمان راوړونکو لپاره لارښود او رحمت.

او قرآن د تورات په اړه فرمايي:

èä3J w‹Ä y9?r `¡ ôn& ü” ï%$’?ã BJ? = »G3Ä$Ó › qã $Y÷?#ä Ÿöê

الانعام: ۱۵۴ ÇÊÎÍÈ bqãZÏB÷sãƒ öNÍkÍh5u‘ Ïä!$s)Î=Î/ Nßg¯=yè©9 ZpyJômu‘r “ Y‰èdr ö«

بيا مو موسی ته هغه کتاب ورکړ چي د غوره (ويناوو او احکامو) له پلوه بشپړ او د هر څه لپاره تفصيل وو، (د خلکو) لارښود او (د دوی لپاره د) رحمت (وسيله)، د دې لپاره چي له خپل رب سره په مخامخېدو ايمان راوړي.

او تاسو پوهېږئ چي قرآن پر تورات او انجيل او ټولو مخکنيو الهي کتابونه مهيمن دئ او د هغوی پر محتوياتو ئې احتواء کړې.

همداراز فرمايي:

$B Nä3ä9$VøBr& NBéΝé& HωÎ) Ïmø‹ym$oYpg¿2 çŽÏÜtƒ 9ŽÈµ¯»sÛ Ÿwur ÇÚö‘F{$# ’Îû 7p/!#Š `ÏB $Br

الانعام: ۳۸ ÇÌÑÈ šcrçŽ|³øtä† öNÍkÍh5u‘ 4’n<Î) ¢OèO 4 &äóÓx« `ÏB É=»tGÅ6ø9$# ’Îû $uZôÛ§sù

او نه په زمکي کي داسي هيڅ خوځېدونکی شته او نه (په هوا کي) په دواړو وزرونو الوتونکی مرغه، چي ستاسو په څېر دي ټولی نه وي، په دې کتاب کي مو هيڅ څه نه دي پرېښي، بيا به د خپل رب لوري ته ورټول کړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د هغو خلکو په ځواب کي ويل شوي چي داسي معجزه غواړي چي انکار تري ممکن نه وي او هر ليدونکی ايمان راوړو ته اړ کړي، په ځواب کي ورته ويل شوي:

- الله تعالیٰ د داسي معجز ې په ښودلو هم قادر دئ ، خو دا کار د ده د سنت مطابق نه دئ.
- الله تعالی هر مخلوق له ځانګړو خصوصياتو سره پيدا کړی، ژوي ئې د بېلو بېلو ځانګړتياوو سره ټولي ټولي پيدا کړي، لکه دا چي ځيني حيوانات پر زمکه خو ځېږي او لکه مرغان چي پر ځپلو وزرونو الو ځي، انسان ئې هم له خاصو ځانګړتياوو سره پيدا کړی، د ده ستره ځانګړتيا دا ده چي انتخاب کولی شي ، که دا د انتخاب ځانګړتيا تري واخيستل شي او د کومي خبري په منلو مجبور کړی شي، بيا خو د ده امتياز له منځه ځي او د نورو مجبورو او بې اختيارو حيواناتو په څېر ګرځي، الله تعالی نه غواړي له انسان سره داسي معامله وکړي.
- په قرآن کي ټول هغه دلايل ويل شوي چي عقلمن او د هدايت په لټه کي انسان ته کفايت کوي.

د دغو دوستانو ادعاء د قرآن له دې صريح وينا سره ټکر کوي چي وايي: هر څه ئې په تفصيل سره بيان کړي، هيڅ څه ئې نه دي پرېښي.

دا صحيح ده چي د قرآن الفاظ محدود دي، خو دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو سره ئې هومره حقايق بيان کړي چي د انسان هري پوښتني ته ځواب وايي، د شرحي لپاره ئې ستر ستر کتابونه هم کفايت نه کوي، تر ننه په تېرو څوارلسو پېړيو کي په زرګونو تفسيرونه وليکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شول، هیڅ مفسر ونه ویل چې ما د قرآن ټول اسرار بیان کړی شول، دا دئ گورئ چې د تفسیرونو لړۍ لاروانه ده، معلومه نه ده څومره نور تفسیرونه به ولیکل شي او د قرآن څومره نور اسرار به څرگند شي، ښايي بې مناسبته به نه وي چې ووايو: په ټول قرآن کې د اودس په هکله یوازې یو آیت نازل شوی، خو که تاسو د فقه کتابونو ته رجوع وکړئ وبه گورئ چې په دې موضوع هومره مشرح او مفصل بحث شوی چې د هر فقهي کتاب یوه لویه برخه جوړوي، دا به هم بې مناسبته نه وي که ووايو: که تاسو دا مفصل او مشرح فقهي بحث، د شورى، امارت، جهاد او هجرت په څیر له بحثونو سره مقایسه کړئ نو وبه گورئ چې مقایسه ئې نشي کېدی، دا پداسي حال کې چې د دغو قضایاوو په هکله د قرآن آیتونه ډېر زیات او د اودس په پرتله څو برابره دي، زموږ درنو فقهاوو ولې دا کار کړی، د دوی د وخت شرائط همداسي وو او د دې تقاضاء ئې کوله او که کوم بل مصلحت ئې په پام کې نیولی؟ په دې هکله څه ویل نه مفید دي او نه ضروري، مهمه خبره دا ده چې اوس باید دا تشه ډکه شي، د قضایاوو په هکله زموږ اهتمام او شرح او توضیح ئې باید په همغه تناسب وي چې د الله په کتاب کې ورته اهتمام شوی، د شورى په هکله بحث باید د اودس په نسبت لږ تر لږه درې برابره وي، دا ځکه چې د اودس په هکله یو آیت راغلی او د شورى په هکله درې آیتونه.

- لیکوال د خپلې خبرې د تأیید لپاره یو ځل بیا د قرآن او حدیث په ځای د یوه لیکوال په رأیې استناد کوي او لیکي: وتلی محقق عالم او لیکوال علامه مناظر احسن گیلاني رحمه الله لیکي: د الهي وحي او د نبوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي او بل لور ته د بشري ژوندون حال دا دئ چي د هري ورځي لمر له راختو سره سم د ځينو داسي نويو او پېچلو حالاتو سره يوځای څرک وهي چي د هغو بېلگي وړاندي نه وې ليدل شوې همدغو راتلونکو نويو پېښو او حالاتو ته د فقهاوو په اصطلاح کي (الحوادث و النوازل) ويل کېږي، څرگنده ده چي يو لور ته د الهي وحي الفاظ محدوديت لري او بل لور ته حوادث او نوازل لامحدود يا پر بل سپيناوي لامتناهي دي!! د دې دواړو حالتونو تشه د اجتهاد او عقلي لاس وهني پر ته ډکول ناشوني دي...!! او په پای کي ليکي: دا هغه اړتيا ده چي د پوره کولو لپاره ئې موږ د دنيا په چارو کي نه يوازي په ديني معاملاتو کي هم اجتهاد، عقل او فقهي ته اړ يو." د دوی د دې وينا او استدلال په اړه څو عرايض لرو:

١. دا استدلال ډېر کمزوری او ناوارد دئ. نه پوهېږو چي په دې استدلال سره دوی څنگه دا ثابتوي چي د امير انتخاب د اهل حل و عقد دنده ده؟!

٢. که د بحث موضوع هغه حوادث او نوازل وي چي د امت په تېر تاريخ کي ئې بېلگه نه موندل کېږي؛ نو بيا خو دې استدلال څه ناڅه وزن درلود، نه پوهېږو چي دوی څنگه د امير د انتخاب په څېر ستره موضوع په نوازلو کي شمېري؟!!

٣. دا وينا په ناسمه توگه کارول شوي چي "د الهي وحي او د نبوت په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي"، له دې وينا دا رااېستل چي د نويو پېښو او قضاياوو لپاره نوي احکام رااېستل جائز دي بې ځايه او ناسم استدلال دئ، موږ په دې عقيده

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چي قرآن کامل دئ، بشپړ دئ، کافي دئ، هيڅ څه ئې نه دي پرېښي، په قرآن کي هره هغه لارښوونه راغلې چي د قيامت تر ورځې انسانان ورته ضرورت لري، يا په مفصله توگه او يا په مجمله توگه، دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو کي ئې هومره لارښووني راغلې چي د انسان د ټول ژوند لپاره؛ له ټولو پېچلو او پراخو ابعادو سره ئې، د قيامت تر ورځې کفايت کوي، د پيغمبر عليه السلام په زرگونو احاديث د همدې محدود قرآن شرحه ده، د فقهي ضخيم ضخيم کتابونه له همدغو منابعو سرچينه اخلي، هغه رأيه د منلو وړ ده چي له قرآن او حديث سره سمون خوري، له دې نه آخوا چي څوک کومه رأيه ورکوي د هغه شخصي رأيه ده، هيڅوک ئې پر منلو او پلي کولو مکلف نه دي. يوازي د دليل له مخي به ئې مني، دا کافي نه ده چي څوک ووايي: فلان علامه دا خبره کړې، فلان عباسي امير دا کار کړی... نو ځکه دا د شريعت جزء ده او موږ ئې پر منلو او کولو مکلف يو!!

۴. يو مهال موږ د کمونيستانو له دې پوښتني سره مخامخ وو چي ويل به ئې: مسلمانان ادعاء کوي چي په قرآن کي هر څه بيان شوي که داسي وي نو موږ ته په قرآن کي ترافيکي قوانين راوښيئ! اوس له علامه وو او د دوی له پلويانو دې ته ورته خبري اورو چي د قرآن الفاظ محدود دي او د ژوند د لامحدودو پېښو او قضاياوو په اړه لارښووني په کي نه دي بيان شوې، د دغو پېښو په اړه اجتهاد ته اړ يو!! د دواړو د دې ورته وينا په اړه څو عرايض لرو:

- ټرافيکي قوانين؛ قوانين نه بلکي اجتماعي مقرارات او قراردادونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، په داسي مواردو کي اسلام موږ ته هغه بنسټيزي لارښوني کړې دي چي داسي مقرارات او قراردادونه ورته ضرورت لري، لکه دا چي: په ښي لاس درومه، د ژمنو مراعات کوه، بل ته ضرر او اذيت مه رسوه، په خپل حق او وار قناعت کوه، د عمد او خطاء قتل او جرح سزا به څه وي...

- يو وخت مي د يوه داسي خطيب وينا د تلويزيون له لاري اورېده چي هره خبره ئې په ډېر زور سره کوله، هغه هم په وړو وړو خبرو د ترکيز پر مهال، په دې ئې ټينګار کولو چي په قرآن کي ټول احکام نه دي راغلي، خو مقصد ئې دا وو چي ځيني احکام داسي دي چي يوازي ئې په احاديثو کي موندلی شو، د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې وويل: په قرآن کي يوازي هغه غوښه حلاله ګڼل شوې چي د ذبحي پر مهال ئې د الله تعالی نوم ياد شي، خو کب (ماهي) بې له ذبحي حلال دئ، د دې استثناء بنسټ د قرآن کوم آيت نه بلکي د پيغمبر عليه السلام حديث دئ، څو ځلي ئې دا خبره تکرار کړه چي راوښيئ د قرآن کوم آيت دا استثناء جائز ګڼي؟!! ما ويل په قرآن کي دا استثناء شته خو څه وکړو چي ته نه ئې ورته متوجه شوی! قرآن ماهي د لحماً طرياً يعني تازه غوښي په نامه ياد کړی او دا ښيي چي ماهي د تازه او پاکي غوښي حکم لري، پيغمبر عليه السلام ځکه ويلي چي ماهي له ذبحي پرته حلال دئ. همداراز دې خطيب ويل چي د لمانځه ترتيب، اوقات او د رکعتونو شمېر په قرآن کي نه مومو... ما ويل: پيغمبر عليه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخيستي، د الله په نامه د لمانځه پيل، قيام، تلاوت، رکوع، سجده، په رکوع او سجده کي تسبيحات، د لمانځه پنځه وختونه او د رکعتونو شمېر؛ دا ټول هغه څه دي چي په قرآن کي ورته يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر وضاحت سره یا تلویحاً اشاره شوې، خو زه او ته د ځینو منشأ درک کولی شو او د ځینو نه،

د لمانځه د ځینو برخو منشأ په قرآن کي دا آیتونه دي:

(و ذکر اسم ربه فصلی) د تکبیر تحریمه لپاره

په قرآن کي د سجدې امر اولس ځلي راغلی، د هري ورځي د فرض رکعتونو شمېر هم اولس تاکل شوی.

تل تر سجدې مخکي د رکوع ذکر راغلی د همدې لپاره په لمانځه کي رکوع تر سجدې مخکي ده.

د الزمر د سورې په دغو دوو آیتونو کي د تسبیح لپاره څلور وخته سحر، ماښام، ماخستن او ماپشین ذکر شوي:

%ô s $ã r Ç È bqß îó ê ûü ïr šc qÝ ô ê ûü ïm « $ `» s ö ÿù

ÇÑÈ brã ÷ã ê ûü ïr $ ¨ ãr Ç Ú ö F $ r Å V ºq» J¡ 9$ ’ î

نو د الله تسبیح وینه ده کله چي (ماښام) او (ګهیځ) ته ننوځئ او ده ته په آسمانونو او زمکي کي ستاینه ده او (ماخستن) او هغه مهال چي(ماپشین) ته ننوځئ.

او د طه د سورې په ۱۳۰ آیت کي د مازدیګر د وخت یادونه هم شوې:

Ä§ ô ± 9$ Æ í q è Û @ ö 6 s% 7 î r Ï ‰ ô t 2 ¿ x ÎmÎ r bqä) à ƒ $ B 4 ’ n ?ã Ž É 9ô $ ù

4 Ì ö ? 7 è 9 í $ k] 9$ $ # • Û r & r ô ` Ï ù u È @ ø 9$ Ç $ R# ä ô Ï Br $ ksÎ 5 ró î á @ ö 6 s% r

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÌÈ

نو په هغه څه چي دوی ئې وايي صبر وکړه او له ستاينې سره د خپل رب تسبيح وايه (تر لمر راختو مخکي) او (تر لوېدو ئې مخکي) او (د شپې په يوې برخي کي) تسبيح وايه او د (ورځې په اطراف) کي؛ چي راضي شې.

دلته د سحر، مازديگر او ماخستن يادونه په صراحت سره شوې او دوو نورو وختونو ته د اطراف النهار په لفظ اشاره شوې.

د همدې لپاره د لمانځه پنځه وخته تکامل شوي.

کله چي د الواقعة د سورې په ۷۴ آيت کي دا امر وشو:

ÇÌÈ Ö$Šè ÏÉ7În/u ÉOó™$$Î/ ôxÎm7|¡sù الواقعة: ۷۴

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل: دا تسبيح په رکوع کي شامله کړئ.

او کله چي د الاعلى د سورې په لومړي آيت کي دا امر وشو:

ÇÊÈ ’n?ôãF{$# y7În/u zOó™$# ËxÎm7y™ الاعلی: ۱

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل چي دا تسبيح په خپلو سجدو کي شامله کړئ.

که په قرآن کي غور وکړئ وبه گورئ چي د رکوع امر د سجدې په پرتله لږ دئ، د همدې لپاره په لمانځه کي د رکوع شمېر تر سجدې لږ دئ.

د الاسراء سورې په ۷۸آيت کي د سحر لمونځ د قرآن الفجر په نامه ياد شوی او دا ښيي چي قرائت د لمانځه اساسي برخه ده.

bÎ) tb#uäöè% ÌôfxÿØ9$# (Ìôfxÿø9$# tb#uäöè%ur È@ø‹©9$# È,|¡xî 4’n<Î) Ä§ôJ¤±9$# Ï8qä9à$Î! no4qn=¢Á9$# ÉOÏ%r&

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÐÑÈ #Ÿqå¶ B šc %. Ìó ÿ$b#äè

په دې آيت کې له يوې خوا د ګهيځ لمانځه ته قرآن الفجر ويل شوي له بلي خوا پنځو لمونځونو ته اشاره کوي: د لمر له زواله تر ماخستن پوري څلور لمونځونه او د سحر لمونځ ئې پنځم.

له دغو آيتونو نه په صراحت سره معلومېږي چي پيغمبر عليه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخيستي.

همدا راز په قرآن کي د اسلامي نظام ټول مهم ابعاد ښودل شوي، د امير د انتخاب څرنګوالی، د شوری څرنګوالی، د قيادت مواصفات، د هغه مسئوليتونه، د هغه د انتخاب څرنګوالی، د هغه په وړاندي د خلکو وجايب او په سياسي نظام پوري اړوند مسايل په ډېر وضاحت او په پوره تفصيل سره راغلي، مشکل په ما او تا کي دئ چي په دغو آيتونو کي مو غور نه دئ کړی، د اودس او تيمم پر يوه او دوه آيتونو مو لوی لوی کتابونه ليکلي خو د حکومت په اړه راغلي ګڼ شمېر آيتونو ته مو لازمه توجه نه ده کړې، سطحي ترې تېر شوي يو او لږ څه مو پرې ليکلي، دا زما او ستا نقص دئ نه د قرآن، ولي خپل عيب قرآن ته منسوبوې او بې ځايه نامناسبه ادعاء کوې چي په قرآن کي هر څه نه دي راغلي؟!! د مثال په توګه لاندي دوه آيتونه ستاسو مخي ته ږدم:

Ä $Z9$ûü#/ Oçõ3m #Œĵr $gîd& #‹ĵ Ï M»Z»BF{ $(rŠsèb& Nä.ãBù'tƒ ©!$bÎ)

$èÏ‹Ïèœ b%. ©!$bÎ) ÿÏmÎ/ /ä3Ýàϒ $KÏèÏR ©!$bÎ) ÉAôè$$Î/ (qßJä3øtrB b&

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

[illegible]

[illegible]

النساء: ۵۸-۵۹

يقيناً چي الله تاسو ته د دې امر کوي چي امانتونه خپل اهل ته وسپارئ او کله چي د خلکو ترمنځ پرېکړه کوئ نو په عدل سره پرېکړه وکړئ، بې شکه چي الله په ډېر غوره څه تاسو ته نصيحت کوي، يقيناً چي الله بصير اورېدونکی دی.

اې مؤمنانو! د الله اطاعت وکړئ او د پيغمبر او د خپلو چارواکو اطاعت وکړئ، نو که په کوم څه کي مو په خپلو کي شخړه وکړه، نو الله او پيغمبر ته ئې راجع کړئ، که پر الله او د آخرت په ورځ ايمان لرئ، دا ډېر غوره دی او د پايلې له لحاظه ډېر ښاېسته.

په دغو دوو آيتونو کي د اسلامي نظام په هکله څو داسي اساسي لارښوونې شوې چي که په ټول قرآن کي يوازي همدا آيتونه راغلي وی نو د دې نظام د معرفي لپاره کافي وو. باور وکړئ چي که څوک د دې دوو آيتونو الفاظو ته په دقيقه توګه ځير شي او داسي ئې وڅېړي لکه ځينو فقهاوو چي د غسل او تيمم آيتونه په تفصيل سره څېړلي نو له شرحي او تفصيل نه به ئې يو ضخيم کتاب جوړ شي، زه په ايجاز او اختصار سره په دې آيتونو کي راغلي مطالبو ته ستاسو توجه رااړوم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- الله تعالی (ټول اسلامي امت) ته (امر) کوي چي (امانتونه) خپل (اهل) ته وسپاري. د امانت معنی عامه هم کېدی شي او په هر مادي او معنوي امانت ئې هم اطلاق کېدی شي، خو دلته له امانت نه مراد د واکمنۍ او اقتدار امانت دئ.
- د اسلام له نظره اقتدار یو (امانت) دئ او د اقتدار خاوند د خلکو د امانتونو یو (امین).
- دا (امانت) به د مسلمانانو لخوا هغه چا ته سپارل کېږي چي (اهلیت) ئې ولري. او دا د ټول اسلامي امت مأموریت او الهي فریضه ده چي د اقتدار امانت او په هغه پورې مربوط ټول امانتونه به داسي چا ته سپاري چي د دې وړتیا او اهلیت په کي وي.
- لکه څنګه چي د هر امانت اصلي خاوند دا حق لري چي خپل امانت په کومو شرایطو او د څرمره مودې لپاره (امین) ته وسپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي، همداراز دا د خلکو حق دئ چي د امارت امانت چا ته، تر کله سپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي.
- چا ته چي د امارت او واکمنۍ امانت وسپارل شي؛ هغه به په دې امانت کي د یوه امین په څېر تصرف کوي، نه د یوه مطلق العنان حاکم په څېر.
- دا د امانتونو امین په دې مکلف دئ چي د خلکو ترمنځ به ئې هر قضاوت پر عدالت ولاړ وي.
- که د دې امین (امیر) او د امانت د اصلي خاوندانو (خلکو) ترمنځ په کوم څه کي اختلاف راولاړ شي، نو منازعه به د الله کتاب او د رسول سنت ته راجع کېږي، وروستۍ پرېکړه به د قرآن او سنت له مخي کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د قانون په وړاندې ټول برابر دي، هيڅوک دا حق نلري چې ځان له قانون نه اوچت وګڼي، قانون ځان ته تابع او ځان د وروستۍ پرېکړې وروستۍ مرجع وګرځوي.

له دغو مبارکو آيتونو نه لاندې خبرې معلومېږي:

- اسلام د امير انتخاب هم د مسلمانانو وجيبه ګڼي او هم ئې حق. د خلکو لخوا (څرګند) او (پټپله خوښه) بيعت ئې د امارت لپاره شرط ګرځولی.
- له امير سره د خلکو بيعت داسې نه دی چې لومړی به هغه له کومې بلې لارې امير کېږي او بيا به خلک د بيعت شکلي مراسم د دې لپاره ترسره کوي چې د ده په وړاندې د خپل اطاعت څرګندونه وکړي، خبره داسې نه بلکې برعکس ده، دا بيعت دئ چې په هغه سره څوک امير کېدی شي، تر څو چې خلک له چا سره بيعت ونه کړي امارت ئې نه شي مسلم کېدی، امير هغه دئ چې خلک ورسره بيعت وکړي، له بيعت نه پرته مسلط شوی واکمن يو جابر او غاصب حاکم دئ.

د قرآن آيتونو، د پيغمبر عليه السلام سنت او د اصحابو رضي الله عنهم منهج ته په پام سره ويلی شو چې:

- د يوې غيراسلامي ټولنې په سياسي حاکم نظام کې به له برخې اخيستو ډډه کوو، حتی که د دې نظام رياست هم مونږ ته ومنلی شي.
- پدې نامسلماني ټولنې کې به د انتخاباتو له لارې د تبديلې راوستو او قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، دا ځکه چې پيغمبر عليه السلام داسې نه دي کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د اسلام غوښتنه دا ده چي لومړی به انقلاب راولو، غیراسلامي ټولنه به د جهاد له لاري په اسلامي ټولني بدلوو او اقتدار به له ظالمانو نه صالح کسانو ته انتقالوو، خو د انقلاب له راتلو او د اسلامي ټولني له جوړېدو وروسته به قدرت ته د رسېدو هره هڅه حرامه ګڼو، هلته به وسلې ته لاس کول او یا د زور او سازشونو له لاري قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، اقتدار به د مسلمانانو امانت او دا به د خلکو حق ګڼو چي قدرت د خپلي خوښي صالح او اهل کس ته وسپاري، دلته به امیر د مسلمانانو په خوښه او د دوی د بیعت له لاري ټاکل کېږي.
- د امیر انتخاب د ټولني د ټولو مسلمانانو کار دئ نه د څو محدودو کسانو کار، دا ځکه چي خلفای راشدین په جومات کي غوره شوي، نه د تړلو دروازو تر شا او د څو کسانو په خوښه.
- د امارت لپاره له یوه نه زیات کسان هم نومول کېدی شي، داسي لکه چي عمر رضي الله عنه ونومول.
- که له یوه نه زیات کسان د امارت لپاره راوړاندي کړی شول، د استفتاء او د خلکو رأيي ته د مراجعي له لاري کولی شو د دوی له منځ نه هغه څوک غوره کړو چي د مسلمانانو اکثریت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي.
- د امارت لپاره خاص مواصفات ټاکل شوي، د دغو مواصفاتو له مخي به اهل کسان نومول کېږي، خو د اهل کسانو له منځ نه د یوه انتخاب به د مسلمانانو د اکثریت په رأیه ترسره کېږي.

دا ډېره عجیبه ده چي د دغو څرګندو نصوصو په موجودیت کي او په داسي حال کي چي د راشدینو خلفاوو د انتخاب څرنګوالی ئې په مخکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت دئ، ځیني د امیر انتخاب د خواصو حق ګڼي، ځیني په موروثي امارت باور لري، ځیني ئې د قریشو حق بولي او ځیني تر دوی مخکي درومي او یوازي د علي او د ده د اولاد رضي الله عنهم مسلم او منصوصي حق ئې ګڼي او وایي چي دوی د الله له لوري غوره شوي!! دغي وروستۍ ډلي ته باید ووایو: که دا خبره سمه وی نو لومړی خو به په قرآن کي حتماً په دې هکله صریح آیت راغلی وو، پیغمبر علیه السلام به خلکو ته په واضح الفاظو ویلي وو، صحابه وو به هغه د لومړي خلیفه په حیث او د ده اولاد له ده نه وروسته د امراوو په حیث غوره کړي وو، علي رضي الله عنه به له مخکنیو خلفاوو سره بیعت نه کاوو او تر ټولو مهمه خبره دا چي په قرآن کي به دا آیت نه راتلو چي اې مسلمانانو! الله تاسو ته امر کوي چي د امارت امانت اهل ته وسپارئ، که امارت موروثي وی او امیر د الله او پیغمبر له لوري غوره کېدی نو مسلمانانو ته به ولي دا خبره کېده؟! او که موروثي وی نو میراث خو ورثه وو ته پرته له دې سپارل کېږي چي وګوري هغه ماشوم دئ که ستر، هغه روغ دئ که ناروغ، عقل لري که بې عقله دئ، په میراث کي خو د اهلیت شرط نه شي وضع کېدی. آیا تاسو نه ګورئ چي د نړۍ په ظالمانه موروثي نظامونو کي دې خبري ته څوک نه ګوري چي د واکمن وارث د دې منصب اهل دئ که نه، زوی، لور او ښځي ته ئې په میراث پاته کېږي. د قرآن په لسګونو آیتونه د اهل کتابو د دغي غلطي انګېرني د تردید لپاره راغلي چي دوی په موروثي نظام او له پلار نه اولاد ته د مذهبي مقام او منزلت په انتقال باور درلود.

دا هم ډېره عجیبه ده چي ځینې وایي: د یو چا د امارت لپاره د پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسانو بیعت هم کافي دئ، که له ټول امت نه یوازي پنځه کسان او حتی یو کس له چا سره بیعت وکړي هغه مسلم امیر دئ او په ټولو ئې اطاعت واجب!! دا هسي بې بنسټه او خوشې خبري دي هم د څرګندو نصوصو خلاف او هم د صحابه وو د منهج خلاف. دا خبري یا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقایق له پامه وغورځوي او یا هغه چي د کوم دربار مفتي وي.

په پورتنیو آیتونو کي امارت د امانت په نامه یادول، دا حقیقت په ګوته کوي چي امیر به په ټولو هغو امانتونو کي د مسلمانانو په مشوره تصرف کوي چي د خلکو له لوري ده ته ورسپارل شوي، هیڅوک د چا په امانت کي د امانت ورکوونکي له موافقې پرته د تصرف حق نلري او اسلام داسي تصرف په امانت کي خیانت ګڼي.

له دې حکم څخه چي د امیر او خلکو ترمنځ اختلافي قضایا به قرآن او سنت ته راجع کېږي، دا حقیقت په ډاګه معلومېږي چي امیر په مشوره مکلف دئ، د اختلاف په صورت کي ده ته د وروستۍ پرېکړي حق نه دئ ورکړی شوی، وروستۍ فیصله به د قرآن او سنت له مخي کېږي. او همدا پر الله او د آخرت پر ورځ د ایمان تقاضاء ګڼل شوې.

خو دلته له اولوالامر منکم نه مراد د مسلمانانو کوم چارواکي دي؟ هر آمر که یوازي خلیفه او امیرالمؤمنین؟ که څه هم د اولي الامر منکم اطلاق په هر آمر کېدی شي، خو په دوه دلیله په اطمئنان سره ویلی شو چي له دې نه مراد د مسلمانانو عمومي امیر دی:

- له الله او پیغمبر نه وروسته ئې ذکر شوی.
- له نورو امراوو او چارواکو نه اطاعت په اصل کي له عمومي امیر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاعت دی.

او دا چې شیعه ادعاء کوي چې پیغمبر علیه السلام په غدیر خم کې د الله تعالی په امر د علي رضی الله عنه د امارت په اړه وصیت وکړ او وایي چې لاندنی آیت په همدې ارتباط نازل شوی، د دوی په ځواب کې وایو:

د آیت الفالظ دا دي:

Mø7 $Jù @èø? ö©bĵr 7Î¢ `Ë š• øĵ AÌ Ré$B öÅ Aq`S9$ š"ƒ

Pö)ŝ$ "Ÿ‰ö Ÿw ©!$ bĵ Ä $Z9$ `Ë š• ßÅ è| ª!$ r ¼çG9$™í

المائدة: ۶۷ ÇÏÈ ûïÍ Ÿ»3ŝ$

اې پیغمبره! هغه څه ورسوه چې د خپل رب له لوري درته نازل شوي او که دې ونکړ نو د ده پیغام دې نه دئ رسولی او الله دې له خلکو ساتي، یقیناً چې الله دا کافر قوم نه هدایت کوي.

دا مطلب په دې سورې کې د پیغمبر علیه السلام په اړه درې ځلې، ۶۷، ۹۲ او ۹۹ آیتونو کې او د مؤمنانو په اړه یو ځل په ۱۰۵ آیت کې راغلی، په دې آیت سره پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چې خپل رسالت له خوف، وېرې، تردد او تزلزل نه پرته په بشپړه توګه پای ته ورسوه، د هغه څه په تبلیغ او ولس ته په رسولو کې هیڅ کمی او قصور مه کوه چې د خپل رب له لوري درکړی شوي، که داسې ونه کړې نو تا به خپل الهي رسالت نه وي ترسره کړی، د دښمنانو د مخالفتونو هیڅ پروا مه کوه، الله تعالی ستا ساتونکی دئ، که خلک ستا دعوت ته مثبت ځواب ونه وایي؛ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې مه مأيوسه کېږه او په خپل دعوت کې کمی مه راوله، داسې نه چې د خپل دعوت له نتايجو مأيوس شې او په نيمايي کې ئې پرېږدې، د خلکو د هدايت پرېکړه الله تعالی کوي، د دوی د عدم ايمان وجه دا ده چې الله تعالی دا کافر قوم د هدايت وړ نه ګڼي.

که څه هم په دې مبارک آيت کې خطاب پيغمبر عليه السلام ته متوجه دئ، خو هر مسلمان او مخصوصاً علماء چې د پيغمبر عليه السلام ورثه ګڼل کېږي، دا خطاب ورته متوجه دئ، بايد د دې رسالت وارثان دا الهي پيغام په بشپړه توګه او له خلکو نه له وېرې او خوف پرته ورسوي، بايد مطمئن وي چې الله تعالی به ئې ساتنه کوي. په داسې حال کې چې د دې او دې ته د ورته آيتونو مفهوم ډېر واضح دئ، د صفا او روغ ذهن خاوندان په آسانۍ سره واضح مطلب ترې اخلي، خو متأسفانه د کږو او بيمارو ذهنونو خاوندان او هغه چې د قرآن په تحريف کې مهارت او جسارت لري، د دې آيت معنی د خپل کوږ ذهن مطابق تحريفوي او وايي: دلته پيغمبر عليه السلام ته ويل شوي چې ته ولې د علي رضي الله عنه امارت نه اعلانوې، که دا کار ونه کړې نو تا خپل رسالت پای ته نه دئ رسولی، ولې له خلکو وېرېږې، ما خو تا ته ډاډ درکړی چې له خلکو دې زه ساتم، پيغمبر عليه السلام د دغه تهديد له اورېدو وروسته خلک په غدير خم کې راغونډ کړل او وئې ويل: د چا چې زه مولا يم علي به ئې مولا وي، علي له حق سره دئ او حق له علي سره، د علي دوست د خدای دوست دئ او دښمن ئې د خدای دښمن!! او همدا د پيغمبر عليه السلام د ځای ناستي په توګه د علي رضي الله عنه ټاکل وو!! دا په داسې حال کې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولا په هيڅ قاموس کي د ولي الامر، امير او ځای ناستي په معنی نه دئ راغلی، هيڅ خليفه او امير ته دا لقب نه دئ کارول شوی، صحابه وو به خپل آزاد کړي غلامان په دې نامه يادول او دا د دې لپاره چي د هغوی درناوی ئې کړی وي او د مريي په ځای ئې سالار او سردار نومولی وي.

له دې الفاظو څخه نه علي رضي الله عنه دا غلطه معنی اخيستې ده او نه صحابه وو.

پيغمبر عليه السلام ته له حجة الوداع نه د راګرځېدو په مهال دا اطلاع ورسېده چي د علي رضي الله عنه ځيني هغه ملګري چي له ده سره د زکات د راغونډولو لپاره يمن ته تللي وو، دی د يمن د غنايمو په اړه په لاسوهنو او ناروا تصرف متهموي، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته له پوښتنو او ګروېږنو وروسته معلومه شوه چي دا کسان له علي رضي الله عنه نه په دې خفه شوي وو چي د دوی غوښتنو ته ئې مثبت ځواب نه وو ويلی او هغه څه ئې نه وو ورکړي چي ترې غوښتل ئې، نو ځکه پيغمبر عليه السلام خلک راغونډ کړل او د علي رضي الله عنه په اړه ئې دې ته ورته څو تأييدي خبري وکړې.

دغو جنابانو ته وايو: دا هم د قرآن په نسبت يو کرکجن تور دئ او هم د پيغمبر عليه السلام په اړه، نه قرآن دومره مبهم، غامض او پېچلی دئ چي هيڅوک ئې له آيتونو مخامخ مفهوم نشي اخيستی او يوازي د رواياتو په مرسته کولی شي د هغه په مراد او مقصد پوه شي، او نه پيغمبر عليه السلام د خپل رسالت په ابلاغ کي دومره غفلت کولو چي په درويشتو کلونو کي ئې د الله تعالی حکم پټ ساتلی وو، هغه هم د خلکو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېري او اوس د ژوند په پای کي، له حجة الوداع نه د راګرځېدو په مهال، د لاري په نيمايي کي، د الله تعالی د وروستي تهديد په سبب خپل د سفر ياران راغونډوي او په داسي مبهمو الفاظو دا خبره ورته اعلانوي چي له شيعه وو پرته هيڅوک نه دي پرې پوه شوي!! آيا په قرآن او پيغمبر باندي ايمان لرونکی انسان به د داسي کرکجني خبري جسارت وکړي؟!!

دوی ته وايو: د ځای ناستي نه ټاکل د اسلام او د پيغمبر عليه السلام د عظمت نښه ده، اسلام په موروثي قيادت باور نه لري، دا د جاهليت د دور پاتې شوني ئې ګڼي، په اسلام کي امارت او قيادت اهل ته سپارل کېږي، نه له پلاره زوی ته په ميراث پاته کېږي او نه د تره زوی ته، د تره زوی خو د تره په شته والي کي په ورثه وو کي هم نه راځي، د پيغمبر عليه السلام د تره عباس رضي الله عنه په شته والي کي به د تره زوی څنګه وارث ګڼل کېږي؟

که قيادت موروثي وی نو له ابوبکر، عمر او عثمان رضي الله عنهم نه به د دوی هغو زامنو ته پاته شوی وو چي ټول مسلمانان ئې په اهليت، تقوی او علم باور لري، د ابوبکر رضي الله عنه زوی محمد بن ابوبکر خو په علي رضي الله عنه تر خپلو زامنو هم ډېر ګران وو، هغه ئې د والي په توګه ټاکلی وو.

موږ نه پوهېږو د دې آيت له کوم لفظ نه دا معنی راباسئ، آيا ګمان کوئ چي قرآن دومره مبهم او غامض دئ چي يوازي د رواياتو په مرسته ئې په حقيقي معنی پوهېدی شو؟ دلته خو نه تر دې آيت نه مخکي او نه وروسته د امارت موضوع څېړل شوې او نه د علي يادونه راغلې!! د تبليغ دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

الفاظ په دې سورې کي درې ځلي او هر ځل د ما أنزل الله د تبليغ او په بشپړه توګه د رسالت د رسولو په اړه راغلي، آيا له يوه متعصب او کوږ زړي انسان نه پرته بل څوک له دې څرګند آيت نه داسي غلط مفهوم اخيستی شي؟

موږ په دې عقيده يو چي له عثمان رضي الله عنه نه وروسته د علي رضي الله عنه د انتخاب په اړه د صحابه وو پرېکړه تر ټولو مناسبه او عادلانه پرېکړه وه، تر بل هر چا زيات دی د دې مقام لپاره وړ وو، خو تر دې د مخه هغه په عمر خام وو، د مشرانو صحابه وو په شته والي کي ده ته په ځوانۍ کي دا منصب نشو سپارل کېدی.

خو متأسفانه شيعه ګان وايي: امامت منصوصي دئ او امام د الله له لوري نصب کېږي!! د دغي عقيدې له مخي دوی په غائب امام باور ته اړ شول او د حکومت جوړولو او د امام او امير د ټاکلو او غوره کولو له وجيبې نه ئې لاس واخيست، په دې حکم ئې عمل کول پرېښودو چي مسلمانان به حکومت جوړوي، د ظالمانو او مفسدينو واکمني به پای ته رسوي، اقتدار به صالح، عادل او متقي واکمنانو ته لېږدوي او د امارت او امامت منصب به داسي چا ته سپاري چي د دې مقام اهليت ولري، د دوی دا عقيده د هغه دښمن په ګټه وه چي غواړي دين له سياست نه ګوښه شي، مسلمانان حکومت ونلري او په يوه امير او امام راغونډ نشي، په داسي حال کي چي د قرآن له بشپړېدو وروسته د وحي لړۍ بنده شوه، په قرآن کي د پيغمبر د ځای ناستي يادونه نه ده شوې، له دې وروسته نه پيغمبر راځي او نه وحي، که خلک هم د امام د غوره کولو حق ونلري، نو دا امام به څنګه غوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي؟ مګر د دې عقیدې طبیعي او محتومه نتیجه دا نه ده چې خلک به انتظار کوي؟ غائب امام ته او مجهول راتلونکې ته؟ او آیا دا هغه څه نه دي چې دښمن ئې غواړي؟!! په ایران کې انقلاب راغی، چا راووست او څنګه راغی دا بېله خبره ده، په هر صورت قدرت د مذهبي مشرانو لاس ته ورغی، خو د دې عقیدې پلویان حیران وو چې اوس دا انقلاب د خپلې عقیدې له مخې څنګه توجیه کړي؟ دوی خو په دولسو امامانو باور لري، دیارلسم امام خو د دوی په مذهب کې هیڅ مجال او توجیه نه لري؟ دوی خو په دې باور وو چې دولس امامان د وحې له لارې ټاکل شوي، خو اوس د دې باور خلاف دوی په خپله امام او رهبر او جمهور رئیس انتخابوي، دا خو ټول د دوی د عقیدې او باور خلاف کار دئ!! مجبور شول د ولایت فقیه په نامه داسې اصطلاح راوباسي چې نه ئې په خپلو مذهبي کتابونو کې نښه موندلې شوې او نه له دې مخکې د دوی هېچا دا خبره کړې وه!! نه پوهېږو ولې د یوې غلطې رأیې لپاره په قرآن داسې ملنډې وهي؟ کوم عقلمن انسان به داسې تعبیر او تفسیر ومني؟ ولې د واقعیت خلاف خبره کوي؟ ولې د داسې بې بنسټه خبرې لپاره په امت کې د اختلاف باعث کېږي؟ که اوس هم دوی دا خبره ومني چې د امام او امیر غوره کول د مسلمانانو وجیبه او حق دئ نو په امت کې به د اختلاف یو مهم ټکی ختم شي او ټولې هغه اختلافي مسئلې به حل شي چې له دغې غلطې انګېرنې راولاړې شوې!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د امیر ترخنگ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟

د لیکوال د دې ادعاء په اړه چي د امیر ترخنگ صدراعظم درلودل نه یوازي جائز دي بلکي د خلافت عامه په دور کي دا کار شوی او ځینو خلفاوو دا کار کړی!! څو عرایض لرم:

لیکوال د امویانو او عباسیانو دورې ته د خلافت عامه نوم ورکړی او دا په داسي حال کي چي په هغه روایت ئې هم استناد کړی چي د راشدینو خلفاوو له دوران وروسته مرحله ئې د ملوکو او پاچایانو دوران گڼلی.

راشئ هغه روایت له نظره تېر کړو:

عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُمْهَانَ قَالَ حَدَّثَنِى سَفِينَةُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « الْخِلاَفَةُ فِى أُمَّتِى ثَلاَثُونَ سَنَةً ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلِكَ ». ثُمَّ قَالَ لِى سَفِينَةُ أَمْسِكْ خِلاَفَةَ أَبِى بَكْرٍ وَخِلاَفَةَ عُمَرَ وَخِلاَفَةَ عُثْمَانَ. ثُمَّ قَالَ لِى أَمْسِكْ خِلاَفَةَ عَلِىٍّ. قَالَ فَوَجَدْنَاهَا ثَلاَثِينَ سَنَةً. قَالَ سَعِيدٌ فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ بَنِى أُمَيَّةَ يَزْعُمُونَ أَنَّ الْخِلاَفَةَ فِيهِمْ. قَالَ كَذَبُوا بَنُو الزَّرْقَاءِ بَلْ هُمْ مُلُوكٌ مِنْ شَرِّ الْمُلُوكِ. رواه الترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعید بن جهمان نه روایت دئ چي سفینة راته وویل: رَسُولُ اللّٰهِ -صلی الله علیه وسلم وفرمایل: زما په امت کي به خلافت تر دېرشو کلونو پوري وي بیا به له دې وروسته پاچایي وي. بیا سفینة راته وویل: د ابوبکر، عمر، عثمان او علي خلافت درواخله، نو هغه مي ټول دېرش کاله وموندل. سعید وویل: ما هغه ته وویل: امویان گمان کوي چي خلافت په دوی کي دئ! هغه وویل: دا بنو زرقاء دروغ وایي، بلکي دوی تر ټولو بد پاچایان دي.

گورئ چي د پاچایي او ملوکیت په اړه او د امویانو د واکمنۍ په اړه د صحابه وو رضی الله عنهم رأیه څه وه؟!!

څوک چي له اسلامي فرهنگ نه لږ معلومات هم لري په دې پوهېږي چي د صحابه وو په دوران کي ملوکیت ته په سپکه سترگه کتل کېدل او د پاچایانو په اړه ئې د قرآن د هغه آیت له مخي قضاوت کولو چي فرمایي: پاچایان چي هر هېواد ته داخل شي تباه کوي ئې او عزتمن خلک ئې سپکوي، د قرآن الفاظ دا دي:

\ŒÈ $gÎd oëä (pè _r $dr% ¡ ù p/ë (qèzŠ #Œ] 8qè$%bÎ M9$%

ÇÌÍÈ šc qè=yèøÿt 7Ï9ºx‹ .r

وئې ویل: یقیناً دا پاچایان چي هر ملک ته داخل شي په فساد ئې اخته کوي او تر ټولو عزتمن خلک ئې تر ټولو زیات سپکوي، او همداسي کوي.

دلته قرآن په اصل کي د سبا د ملکې وینا نقل کړې خو په پای کي ئې ویلي چي هو! همداسي کوي، یعني دا د پاچایانو خصلت دئ چي تر خپل تسلط لاندي ملک کي فساد خوروي او باعزته خلک سپکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداراز قرآن د بني اسرائيلو د انحطاط د دور يوه داسي غلطه غوښتنه يادوي چي له خپل پيغمبر نه ئې د دوی لپاره د يوه پاچا د ټاکلو په اړه کړې وه، بايبل هم دا قصه په دې توگه رااخيستې ده: ... اسرائيليانو له سموئيل نه وغوښتل چي دوی ته يو پاچا وټاکي... سموئيل له خدای نه وپوښتل چي څه وکړي؟ خدای ورته وويل: دوی چي څه وايي همغسي وکړه، ځکه دوی ته نه ئې رد کړی، زه ئې رد کړی يم، نه غواړي چي زه ئې پاچا وم، ... خو پوه ئې کړه چي د پاچا درلودل څومره بدې پايلې لري!! سموئيل ورته وويل: که پاچا غواړئ نو هغه به ستاسو زامن د ځان نوکران کړي، ځيني به په گاډيو، ځيني پر آسونو د ده خدمت کوي او ځيني به د گاډيو مخي ته ځغلي، ځيني به په فوځ کي او ځيني په پټيو کي وگماري، تر ټو زمکي يوې او حاصلات ورته راغونډ کړي.... ستاسو لوڼي به هم په کار وگماري، ځيني به ډوډۍ ورته پخوي او ځيني به ښه عطرونه ورته جوړوي، ستاسو ښې زمکي او باغونه به درنه واخلي او خپلو خلکو ته به ئې ورکړي...له تاسو به عشر اخلي او په خپلو درباريانو به ئې مصرفوي، ... ستاسو هر څه به د ځان کړي او تاسو به خپل غلامان، .. خلکو د ده نصيحت ونه منلو... دغو مطالبو ته په پام سره په دې پوهېدی شو چي صحابه وو د ملِک او پاچا په اړه څه انگېرنه او احساس درلودو او د هغه روايت معنی څه ده چي له خلافت نه وروسته دوران ته د ملوکيت نوم ورکوي. دا دور د تقليد وړ دور نه دئ، د غندلو او محکومولو دور دئ، د قرآن ، سنت او صحابه وو له منهج نه د انحراف دور دئ، څوک چي د دين له حقيقته خبر وي هيڅکله د دغه دوران د حکامو په چلند استناد سره نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي چي دا کار د دې لپاره جائز دئ چي دغو حکامو کړی، دوی صدراعظم ټاکلی نو ځکه صدراعظم ټاکل جائز دي!! موږ خو وايو: خلافت په ملوکيت بدلول، اقتدار موروثي کول او له پلار نه ئې زوی ته لېږدول، د يوه ټبر او قوم حق ئې ګڼل، قصرونه جوړول، د جومات پر ځای په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د واکمنانو غوره کول، د اقتدار په سر جګړي، د پيغمبر عليه السلام د کورنۍ اويا غړي په يو ځای وژل، بيت المال غنيمت ګڼل او په هغه کي په خلاص لاس ناروا تصرف، د شوری اصل ته شا کول، شوری غيرملزمه ګڼل، انتصابي شوراګاني جوړول، امراء غير مسئول او واجب الاحترام ګڼل او د دې لپاره صدراعظم ټاکل چي امراء عيش او عشرت ته فارغ وي او په کارونو کي د نيمګړتياوو په اړه د اعتراض ګوته دوی ته ونه نيول شي او ... دا د دغه دور هغه ځانګړتياوي وې چي هيڅ د ايمان خاوند او په اسلام پوه کس ئې نشي تأييدولی.

آيا دا صحيح ده چي څوک ووايي: د صحابه وو په څېر خلک تر قيامته نشي پيدا کېدی نو ځکه موږ بايد په دې زمانه کي د خاصه خلافت د زمانې نظام او د خلفاوو په څېر د عالي صفاتو او لوړو صلاحيتونو لرونکو شخصيتونو لټه ونه کړو؟! يعني موږ هغسي نظام نشو جوړولی، هغسي شخصيتونه نه شو موندلی، نو نه به د هغه مهال د نظام په څېر نظام غواړو او نه د خلفاوو په څېر شخصيتونه او نه واکمن ته هغسي صلاحيتونه، دندي او مسئوليتونه!! په دې اړه بايد ووايو: هو! د صحابه وو په څېر شخصيتونه نشو موندلی او د هغه مهال نظام ته ورته نظام نشو جوړولی، خو موږ په همداسي کولو مکلف يو، موږ د پيغمبر عليه السلام په څېر هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشو کېدی خو له هغه نه په اطاعت او د هغه په څېر کېدو باندي مکلف یو، حتی پیغمبر علیه السلام فرمایي چي تخلقوا بخلق الله: په الهي اخلاقو ځان سمبال کړئ، موږ په دې مکلف یو چي همغه نظام به جوړوو چي پیغمبر علیه السلام جوړ کړ، همغه چي راشدینو خلفاوو وپالو، زموږ د امیر صلاحیتونه به دومره وي چي هغوی درلودل، وظایف او مسئولیتونه به ئې همغسي وي، حقوق او امتیازات به ئې همدومره وي، د انتخاب طریقه به ئې د هغوی د انتخاب طریقې ته ورته وي، د امیر لپاره به هغه ځانګړتیاوي او مواصفات ضروري ګڼو چي صحابه وو ضروري ګڼل، دې ته مو باید پام وي چي د دوی مقام او منزلت ته رسېدل یوه معنی لري او د دوی په څېر د کېدو هڅه کول بله معنی لري، که یو ئې محال وي په بل ئې موږ مکلف یو. دا قطعاً د منلو وړ خبره نه ده چي څوک ووایي: که راشدینو خلفاوو صدراعظم نه درلود، موږ اوس داسي نظام جوړولی شو چي صدراعظم ولري او صلاحیتونه د امیرالمؤمنین او صدراعظم تر منځ په یوه تناسب ووېشل شي، ځکه دا کار کوو چي موږ د راشدینو خلفاوو په څېر شخصیتونه نشو موندلی!! نو ځکه وایو چي کولی شو د اموي او عباسي نظامونو په څېر کوم نظام جوړ کړو، په هغوی کي ځینو صدر اعظم ته ورته چارواکي درلودل نو موږ هم کولی شو دا کار وکړو!! دا یوه شخصي نظریه کېدی شي نه له اسلامي لارښوونو راټوکېدلې او په شرعي اصولو ولاړه نظریه. لیکوال لیکي چي د هارون الرشید خلیفه په زمانه کي جعفر بن یحیی برمکي د صدر اعظم لاځه چي د سلطان په لقب سره یادېدو، د خلافت امنیتي، دفاعي، او مالي چاري د هغه تر صلاحیت پوري تړلې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدغه وجه ده چې د تاریخ پوهانو په قول د عظمی صدارت د منصب پوري اړوند ټول فرایض او اختیارات د عباسي خلافت په دوره کې مرتب او تدوین شوي!! محترم لیکوال ته څو خبري لرو:

- نه پوهېږو تاسو د کوم مذهب په استناد دا خبره کوئ، موږ خو په اسلامي مذهبونو کې داسي مذهب نه مومو چې د عباسي امراوو کړه وړه ئې هم د تقلید وړ مرجع ګڼلې وي، په مذهبونو کې خو ځیني یوازي قرآن او سنت او ځیني قرآن، سنت، اجماع او قیاس مراجع بولي. د احنافو په علماوو کې خو هیچا ستا خبره نه ده کړې، امام ابوحنیفه خو د دغو امراوو د قضاوت دنده هم قبوله نه کړه، زندان ته تګ ئې تر دې غوره وګڼلو!!
- آیا موږ د هارون الرشید په متابعت مکلف یو که د پیغمبر علیه السلام د سنت او د صحابه وو د منهج؟ که زموږ مخي ته دوه نظامونه کېښودی شي؛ یو ئې د راشدینو خلفاوو نظام ته ورته او بل ئې د عباسي امراوو حکومت ته ورته؛ موږ به کوم یوه ته ترجیح ورکوو؟ آیا یو متعهد مسلمان چې د دین له حقیقته خبر وي او د عباسي حکامو له هغو کړنو هم واقف وي چې د مطلق العنانو سلاطینو په توګه ئې ترسره کړي؛ دا خبره کولی شي چې هارون الرشید صدراعظم درلود نو موږ هم صدراعظم ټاکلی شو، هارون الرشید د عباسیانو په جابرو سلاطینو کې په نسبي توګه تر نورو غوره وو، خو هغه یو خلیفه نه بلکي یو ملک او سلطان وو، اقتدار په میراث ورته پاته وو او په میراث ئې خپلي کورنۍ ته پرېښود. آیا کولی شو په دې کار کې هم د هارون الرشید تقلید وکړو چې اقتدار ئې په خپلي هغي کورنۍ کې په میراث پرېښود چې یوه ئې بل ووژلو، سترګي ئې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایستلې، د اقتدار لپاره ئې د مسلمانانو د وینو له تویولو هم ډډه ونه کړه؟!!

محترم لیکوال دا خبره نه مني چې د اوس مهال پارلماني نظام، د پاچا او جمهور رئیس تر څنګ د صدر اعظم درلودل، د دوی تر منځ په یوه تناسب د صلاحیتونو وېش له انګرېز ډوله دیموکراسۍ اخیستل شوی، خو حقیقت همدا دئ. دې نظام ته اسلامي رنګ ورکول او داسې دلایل لټول چې ثابته کړي دا نظام له اسلام سره ورته والی لري یا د هېواد او ولس په ګټه دئ؛ بې فایدې او بې ځایه هڅه ده. موږ نه د انګرېزانو پارلماني نظام او نه د امریکایانو ریاستي نظام اسلامي نظام ته ورته او نږدې ګڼو، موږ اسلامي نظام غواړو، له خپلو ټولو هغو ځانګړتیاوو سره چې د راشدینو خلفاوو په دوران کې ئې درلودل. یوازې موږ نه بلکې د افغانانو غوڅ اکثریت اسلامي نظام غواړي، د اسلام لپاره ئې قرباني ورکړې، له اسلام نه پرته په بل څه نه راضي کېږي، که بل نظام د وسلې په زور او د بهرنیو لاسوهنو، سازشونو او فشارونو له لارې د دوی په هېواد وتپلی شي پایله به ئې د شوروي اتحاد د وسلو او فوځونو په زور د تپل شوي نظام پایله وي او فقط تر هغه به دوام کوي چې افغان ولس ئې د نسکورولو توان او فرصت ترلاسه کړي.

- افغانان اوس اسلامي نظام له غیر اسلامي نظام نه تر ډېره حده پېژندی شي، د جهاد په کلونو کې دوی له اسلام نه هومره څه زده کړي چې اوس ئې څوک په آسانۍ نه شي غولولی.
- اسلامي نظام هغه دی چې په هغه کې: اسلامي شریعت د ټولو قوانینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوازنی مأخذ وي، ټولي شخړی او منازعات د اسلامي شریعت په رڼا کي حل وفصل شي، چارواکي په خپلو ټولو اجرءاتو کي شریعت ته التزام ولري، له ملت سره په مشوره مکلف وي او د ملت له استازو جوړه شوې شوری تر ټولو با صلاحیته مرجع وي. د چارواکو په واک کي صلاحیتونه او ملي شتمني امانت وګڼل شي، د ولس معلن او بلا اجبار بیعت او رأیه د نظام د مشروعیت مبنا وي او ولس مشر د ولس په خوښه غوره شي.

لیکوال موږ ته طعنه راکوي او لیکي: که په اسلامي نظام او حکومت کي د صدراعظم منصب بدعت او ناروا وي؛ څنګه چي ښاغلي (حکمتیار) په خپل کتاب کي لیکلي، نو بیا خو د دې ناروا بدعت عمل ارتکاب لومړی په خپله ښاغلي حکمتیار کړی... په همدې لړ کي د ۱۳۷۵کال د جوزا په میاشت د ماهیپر هغه تړون ته اشاره کوي چي په ترڅ کي ئې د صدارت مقام حزب ته وسپارل شو... د دې صحیح اعتراض او خام استدلال په اړه دا عرایض لرو:

- اعتراض په اعتراض ځوابول نه علمي ځواب دئ او نه علمي څېړنه، دا له کینې او عقدې راخوټېدلی ځواب دئ.
- که هر څوک له پارلماني نظام سره توافق وکړي او خپل اساسي قانون د شاهي نظام له هغه قانون نه اقتباس کړي چي له انګرېزانو ئې ترلاسه کړی، اشتباه ئې کړې. د بل اشتباه ستا غلطي نشي توجیه کولی.
- د رباني له ډلي سره د حزب اسلامي هغه د روغي جوړي موقت توافق د پارلماني نظام د تأیید په معنی نه دئ.
- حزب اسلامي هغي معاهدې ته طالبانو مجبور کړ، طالبانو له شا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library
پر حزب بریدونه کول، حزب ته په دوو جبهو کي جنگېدل گران یا ناسم کار وو، د حزب اسلامي اهل رأی په جلال آباد کي راغونډ شول، له دوو بدیلونو څخه ئې یو باید غوره کړی وی: د کابل د چارواکو د روغي جوړي بلني ته مثبت ځواب یا انتظار، د رأیو په داسي اتفاق سره ئې د کابل بلني ته د مثبت ځواب ویلو پرېکړه وکړه چي یوه کس هم ورسره مخالفت ونه کړ، خو د دې پرېکړي نتایجو ته په پام سره حزب اسلامي وویل چي دا یوه ستره سیاسي اشتباه وه، ځکه معلومه شوه چي د کابل د هغه مهال چارواکي په خپلو ژمنو کي صادق نه ول، خپل تعهدات ئې تر پښو لاندي کړل، مسکو او تهران دې ته پرې نه ښودل چي پر هغي معاهدې عمل وکړي. همدرد صاحب له مسعود، جنرال دوستم او جنرال مالک سره د طالبانو پټ او څرگند ائتلافونه، او د همدې غلطیو په سبب په زرگونو طالبان د مرگ کومي ته لېږل، د حزب اسلامي په ضد ناروا او بې موجبه جگړه نه یادوي خو د ماهیپر په هغي معاهدې استناد کوي چي حزب تر ده ډېر د مخه یوه اشتباه گڼلې!!

مورږ څنگه نظام غواړو؟

د دغو اصولو په رڼا کي مورږ د هېواد لپاره داسي نظام غواړو چي:

- ولس مشر به د ملت په خوښه او د آزاد، معلن او غیر اجباري بیعت له لاري ټاکل کېږي، نه د محدودو کسانو له خوا او په پټه، په جومات کي به ټاکل کېږي نه په قصرونو کي، ټول خلفاء راشدین په جومات کي غوره شوي نه په کوم قصر یا پټ ځای کي، له بیعت نه وروسته خلیفه شوي نه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیعت نه مخکي، بیعت د خلیفه له انتخاب نه وروسته شکلي یا رسمي مراسم نه دي بلکه خلیفه له همدې لاري غوره کېږي، خلیفه هغه دئ چي ملت ورسره بیعت وکړي، دا د کوم شخص یا کورنۍ موروثي حق نه دئ چي له پلار نه زوی ته په میراث پاته شي، دا د ملت امانت دئ چي په خپله خوښه به ئې اهل ته سپاري. هم د دې امانت د اهل تشخیص د ولس حق او وظیفه ده او هم ئې سپارل، یوازي هغه څوک د مسلمانانو جائز مشر ګڼل کېږي چي مسلمانانو په خپله خوښه انتخاب کړی وي او په خپله رضاء ئې ورسره بیعت کړی وي. په صندوق کي رأیه اچول د بیعت ښه نعم البدل دئ. ځکه مخامخ بیعت په یوې وړې ټولني کي ممکن دئ نه په سترې ټولني کي.

- منتخب مشر له یوې خوا په دې مکلف دئ چي په ټولو چارو کي به د شریعت په نسبت التزام لري، له بلي خوا له ولس سره په مشوری مکلف دئ. په اسلامي ټولني کي امور په مشوره ترسره کېږي، نه دا چي حاکم آخري مرجع وي. د قوانینو مرجع په ترتیب سره شریعت، عرف او اجماع ده، واکدار او هیچا ته دا حق نه دئ ورکړی شوی چي له خپلي خوا قوانین صادر کړي. قضایا به د شریعت مطابق حل او فصل کېږي او امور به د خلکو په مشوره تر سره کېږي. اولی الامر هم له شریعت نه د انحراف په صورت کي مستحق العزل دئ او هم د استبداد، مطلق العناني او د مشورې له اصل نه د انحراف په صورت کي.
- په دې نظام کي چارواکی د ولس مالک الرقاب او د هېواد ټولواک نه بلکي د ولس خادم او د دوی د امانتونو امین دئ. فقط په هغه صورت کي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغه وخته د واک امانت له ده سره پاته کېدی شي چې د امانت اصلي خاوندان یعني ولس وغواړي او په امانتونو کې ئې خیانت نه وي کړی.

- هم د ده صلاحیت د شریعت په رڼا کې او د مسلمانانو په خوښه ټاکل کېږي او هم ئې حقوق، وجائب او مسئولیتونه.
- د اسلام له نظره هغه د ولس (مستخدم) دی، نه آقا او بادار، د (خدمت) په دوران کې یوازې هومره (اجوره) ترلاسه کولی شي چې ولس ئې ورته ټاکي، واکمني ده ته په نورو مسلمانانو هیڅ مادي امتیاز نه بخښي.
- په اسلامي ټولني کې د مشر لپاره، د سلطان، پاچا، واکدار، حاکم او رئیس په ځای د خلیفه نوم او مفهوم غوره شوی، چې ځای ناستي ته وایي، دا ځکه چې په اسلامي ټولني کې مشر د خلکو له خوا غوره کېږي او د خلکو نائب او ځای ناستی وي، خلک ئې د بیعت له لارې غوره کوي، په ملي شتمنیو کې د ولس د استازي په توګه او د دوی په مشوره تصرف کوي. هغه (آمر) نه دی، (امیر) دئ، فرمانونه نه صادروي، کارونه ترسره کوي، د آمر او امیر ترمنځ فرق همدا دئ: آمر یعني امر کوونکی، حکم کوونکی او امیر یعني د امورو ترسره کوونکی او د چارو سنبالوونکی.
- نظام باید داسې وي چې په دیکتاتوري او استبداد منتج نه شي. داسې نه چې واک د یوه کس یا کورنۍ په لاس کې پرېوځي نو ټولواک شي او اقتدار د دغې کورنۍ موروثي حق.
- اسلام، سلطنتي نظام هم د فساد او تباهۍ عامل ګڼي او هم ئې د انساني عدالت او برابرۍ مغایر. هغه اختیارات چې په سلطنتي نظام کې یوه (پاچا او سلطان) ته ورکول کېږي، اسلام دا اختیارات فقط د الله تعالی لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مختص کړي. د اسلام له نظره پاچا هغه څوک دئ چي ځان د خدای ځای ناستی ګڼي، که څه هم دا خبره په خوله نه کوي. قرآن د فرعون په اړه وايي چي هغه ځان د خلکو (اله) او (رب اعلی) ګڼلو، يعني ځان ته ئې هغه اختيارات ورکړي وو چي يوازي له خدای سره ښايي. قرآن د فرعوني نظام څو ځانګړتياوې بيانوي:

١. فرعون ځان (اله) ګڼي، د حلال او حرام، جائز او ناجائز د ټاکلو وروستی مرجع.

٢. ځان ته ټولواک وايي او د مصر د ټولو شتمنيو مالک.

٣. هغه خلک په ډلو ډلو وېشلي: مرفه او حاکمه طبقه، محرومه او محکومه طبقه، فوځ او واکمنه طبقه.

- قدرت بايد په مرکز کي داسي متمرکز نه شي چي څو کسان د کودتا له لاري وکولی شي دا مرکز اشغال او په ټول هېواد مسلط شي او يا بهرني ځواکونه د مرکز په نيولو سره ټول هېواد اشغال کړي، هم بايد د کودتاګانو ټول امکانات د تل لپاره له منځه يووړی شي او هم بهرني ځواکونه داسي ګمان ونه کړي چي د مرکز په نيولو سره ټول هېواد نيولی شي. نه داسي نظام چي په انارشيزم منتج شي او هېواد د تجزيې په لور وخوځوی او شرير ځواکونه منطقوي، محلي او قومي استقلال او خپلواکي ته وهڅوي او يا بهرني ځواکونه د مرکز د ضعف په وجه د هېواد ځيني برخي اشغال کړی شي، نه له مرکز نه تيښته او نه په مرکز کي ذوب کېدل، بلکه د دواړو تر منځ تعادل، نه دا چي په مرکز د څو کسانو تسلط په دې منتج شي چي د هېواد او ولس هر څه د دوی د خوښي مطابق تغيير

(c) ketabton.com: The Digital Library

وومومی، فرهنګ، مذهب، اخلاق، دود دستور، خارجی او داخلی سیاست، اقتصادي او اجتماعی نظام او هر څه، پنځه کمونست افسران کمونستی انقلاب اعلان کړي او پنځه د اروپا او امریکا په نایټ کلپونو کي ستر شوي د امریکا په زور په مرکز مسلط او په ټول هېواد امریکایي دیموکراسي او کوبائي اخلاق مسلط کړي، راډیو، تلویزیون، اخبار او مجلې، مسجد او منبر د دوی په لاس کي پرېوځي.

- نظام باید داسي نه وي چي اقتدار له بر نه د لاندي په لور او له مرکز نه د اطراف په لور خور شي.
- اجتماعی عدالت تأمین کړي، د مرکز او اطراف تر منځ ژور تفاوت رامنځته نه کړي. داسي نه چي ټول تسهیلات او وسایل د مرکز په واک کي وي او واکمنان او د مرکز اوسېدونکي ترې برخمن وي او د اطراف اوسېدونکي له ټولو ابتدائي تسهیلاتو نه محروم وي. داسي نه چي اطراف د مرکز قرباني شي، باید اطراف د مرکز د استحصال او استثمار وسیله نه وي، دا نه له عدالت سره اړخ لګوي او نه په هیڅ معیار او میزان کي د منلو دئ چي سړک، برق، ګاز، پاکي اوبه، روغتونونه، پوهنتون، مکاتب او مدارس، پارکونه او ... په مرکز کي وي او د اطراف خلک له دې ټولو محروم!! په دې سره له یوې خوا عدالت تر پښو لاندي کېږي له بلي خوا خلک له اطراف نه د مرکز په لور مخه کوي، په ښارونو کي ازدحام جوړېږي، اطراف ورو ورو تخلیه کېږي، زراعت او مالداري صدمه ګوری..
- د دولت د ټولو عوایدو منبع په اصل کي خلک دي، که دا مالیه ده او که د ګمرکاتو محصول، د ګمرک اصلی تأدیه کوونکي هم خلک دي نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاجران، تاجر چي د گمرک په نامه څه ورکوي له عام اخیستونکو نه ئې بېرته تر لاسه کوي! د عدالت غوښتنه دا ده چي له شتمن نه واخستلی شي او نادار ته ورکړی شي. اسلام هغه نظام مردود گڼي چي له غریب نه ئې اخلي او په مرفه او بډای طبقې ئې مصرفوي. په اسلامي نظام کي دولت د محرومانو متکفل دئ، هغه مکلف دئ چي له شتمنو څخه به عشر او زکات اخلي او محرومانو ته به ئې ورکوي. قرآن د دې مخالف دئ چي سرمایه د محدودو کسانو ترمنځ لاس په لاس شي، د محروم له مجبوریت نه ناروا استفاده وشي، بډای ضروري شیان احتکار کړي او په دې سره ئې بیه لوړه او له بې وزلو نه گټه ترلاسه کړي، اسلام سود د همدې لپاره حرام کړئ چي دا د محرومانو له مجبوریت نه د شتمنو د استفادې ذریعه ده.

- د اجتماعي عدالت معنی دا ده چي د ټولني ټول وگړي برابر وگڼل شي، له خلکو سره برابره معامله وشي، دولت په خپلو اجراءاتو کي دا برابري او عدالت مراعات کړي. واکمن دا حق نه لري چي ملي شتمني غنیمت وگڼي او په خپله خوښه په هغې کي تصرف وکړي. دا حق هم نه لري چي له دولتي حیثیت نه په استفادې سره کومه تجارتي او اقتصادي معامله ترسره کړي، داسي گټه شریعت تحریم کړې.
- دې ته مو باید پام وي چي پارلماني نظام د بریتانیایي استعمار میراث دئ او د بریتانیا له خوا د دوی په مستعمراتو کي رائج شوی. ریاستي نظام امریکایانو معرفي کړی او دې ته ترجیح ورکوي چي په خپلو مستعمراتو کي دا نظام وگوري. دا دواړه نظامونه نه یوازي له دې ناحیې د اعتراض وړ او مردود دي چي د استعماري ځواکونو زېږنده دي بلکي له دې پلوه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي بې شمېره نواقص لري، ځيني اساسي ستونزي او نواقص ئې دا دي:

- انتخابات ئې د قمار په څېر دي، له څو کانديدانو نه يو هغه کس پارلمان ته ځي چي تر نورو ئې څو رأيېي زياتي ترلاسه کړې وي، کېدی شي د ناکامو کانديدانو مجموعي رأيي تر کامياب کانديد نه زياتي وي.
- چا چي ناکامو کانديدانو ته رأيه ورکړې په پارلمان کي ممثل او استازی نه لري. په دې ترتيب پارلمان د يوه اقليت ممثل وي نه د اکثريت او نه د ټول ملت.
- دا د شتمنو او په ټولني د حاکمي طبقې سلطې ته قانوني جواز برابروي، يوازي شتمن کسان کولی شي په دې انتخاباتو کي برخه واخلي او مصارف ئې متحمل شي، په ټولو هغو ملکونو کي چي دا راز انتخابات ترسره کېږي، د ناداري طبقې نه هيڅوک د پارلمان غړيتوب نه شي ترلاسه کولی، اکثر غړي ئې د جگي طبقې او ډېر کم ئې د متوسطي طبقې څخه وي. په انگرېز دوله پارلماني نظام کي انتخابات په اصل کي د حاکم او مسلط سياسي او اجتماعي نظام د بقا او هغه ته د مشروعيت ورکولو وسيله وي. په سياسی، اقتصادي او اجتماعي لحاظ مسلطه طبقه له دې لاري پارلمان ته لار مومي.
- د هېواد صدراعظم د محدودو کسانو له خوا غوره کېږي، د محدودو کسانو اخيستل ډېر آسانه وي، هم ئې بهرني ځواکونه په آسانۍ اخيستی شي او هم هغه ډلي چي مالي امکانات ئې زيات وي او شتمن بهرني حاميان ولري. دا د افغانستان په شان يوه ملک ته چي له هري خوا د ځواکمنو رقيبانو په ولگه کي دئ له احتياط نه ډېر لري دئ چي د هېواد د مشر ټاکل په يوه محدود ټولگي پوري وتړل شي. که د هېواد د مشر ټاکل په ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت پوري مربوط وي دا تر دې ډېر ډېر مصئون دئ چې د پارلمان څو سوه غړو ته دا صلاحيت ورکړی شي.

- په پارلماني نظام کي بايد صلاحيتونه د صدراعظم او جمهور رئيس تر منځ په يوه تناسب ووېشل شي، دا له يوې خوا د دوو ځواکمنو تر منځ د تنافس او سيالۍ ډگر پرانېزي، له بلي خوا د تشکيلاتو د تراکم باعث کېږي او له بلي خوا په عام ولس کي د شخړو او منازعاتو باعث. زموږ د گاونډيو هېوادونو تجربې زموږ مخي ته پرتې دي. په پاکستان کي انگرېزانو دا نظام په ميراث پرېښود، خو تر اوسه يوه صدر اعظم هم خپله قانوني دوره تکميل نه کړی شوه، کله جمهور رئيس عزل کړی او کله ځواکمنو جنرالانو. په ايران کي هم د پارلماني نظام تجربه ناکامه شوه، ايرانيانو د انقلاب په لومړيو کلونو کي د رهبر او جمهور رئيس تر څنگ صدراعظم هم درلود، خو وروسته مجبور شول چې د صدراعظم پست او منصب حذف کړي. خو عجيبه دا ده چې په همدې ايران پوري تړلې ډلي د تهران په وينا په افغانستان کي پارلماني نظام غواړي!! پارلماني نظام د انگلستان د ملکي په څېر يوې تشريفاتي ملکې يا پاچا ته ضرورت لري، له دې پرته نه شي چلېدی. يوه ټولنه که وړه وي که ستره، که د يوې کورنۍ په اندازه وي او که د يوه ستر ملت په اندازه، په سر کي بايد يو قيم او رئيس ولري نه متعدد رئيسان له خاصو صلاحتونو سره، دا حتماً په نزاع او شخړو منتج کېږي. قرآن وايي: که د کائناتو واگي د دوو خدايانو په لاس کي وی نو تباه کېدو او هر يوه به هڅه کوله چي عرش ته ورسېږي او په بل بر لاسی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په اسلامي نظام کي خليفه چي د ټول ولس له خوا غوره کېږي، د ولس په استازيتوب د ټولو دولتي چارو مسئول دئ. د خلفاء راشدينو په دوران کي موږ نه د خليفه ترڅنګ د صدر اعظم مثال موندلی شو او نه د دوو چارواکو تر منځ د قدرت د وېش مثال.. په دې اساس په ټول جرأت سره ويلی شو چي هغه نظام له اسلام سره اړخ نه لګوي چي د نظام په سر کي دوه باصلاحيته چارواکي د صدراعظم او جمهور رئيس په نامه ولري او قدرت د دوی تر منځ په يوه خاص تناسب ووېشل شي.. داسي نظام نه يوازي له اسلام سره اړخ نه لګوي بلکي په ټولو هېوادونو کي ئې بدې پايلي درلودلې او د عدم ثبات باعث او د چارواکو او ولس ترمنځ د شخړو او سيالۍ موجب ګرځېدلي. له اسلام سره هغه نظام اړخ لګوي چي ولسمشر ئې د ولس له خوا غوره شي، د چارو واګي د ده په لاس کي وي، خو په خوا کي ئې داسي ځواکمنه او باصلاحيته شوری وي چي د ټول ملت استازيتوب کوي نه د هغو کسانو چي کاميابو کانديدانو ته ئې رأيه ورکړې، په شوری مکلف وي، قدرت او صلاحيت او په ملت پوري مربوط وسايل او امکانات امانت وګڼي او د شوری له پرېکړو سره سم په هغه کي تصرف وکړي، په شخصي ژوند او له ملي شتمنيو نه په استفادې کي له هيڅ مسلمان نه هيڅ امتياز ونه لري، هيڅ څه له مشورې پرته ونه کړي.

اسلامي نظام که غربي جمهوريت؟

محترم ليکوال وايي: زما د ناقصو معلوماتو له مخي ښاغلی حکمتيار صاحب لومړی قلم وال دئ چي په دې باب جلا او مخالف نظر لري!! د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي په اند د امیر ټاکل د اهل الحل و العقد دنده نه ده!! بلکي د یوه هېواد ولس مشر یا امیر د عامو انتخاباتو له لاري ټاکل شرعي بولي!! کوم چي د غربي جمهوریت او دیموکراسۍ د ستر اصل په توګه ګڼل کېږي.

د دوی په ځواب کي څو عرایض لرم:

- تا خو په خپلي رسالې کي د څو داسي علماوو په نظریاتو استناد کړی چي له دیارلسمي پېړۍ وروسته او حتی په پنځلسمي پېړۍ کي راڅرګند شوي او داسي نوي نظریات ئې وړاندي کړي چي مخکنیو نه وو ویلي، څنګه هغوی ته د نویو نظریاتو وړاندي کولو حق ورکوې او نورو ته نه؟!
- په دې اړه ستا معلومات یقیناً چي ناقص دي، ځکه چي ټولو محققو علماوو، فقهاوو او امامانو همدا خبره کړې چي د مسلمانانو معلن او بلااکراه بیعت د امارت لپاره لازمي شرط دئ، له معلن او غیرمکره بیعت نه پرته د هیچا امارت نه مسلم کېږي. تاسو د دغو ټولو د متفقه خبري په خلاف وایئ چي بیعت شرط نه بلکي د خلکو وجیبه ده، امیر د څو کسانو په خوښه ټاکل کېږي او خلک پر دې مکلف دي چي له همدغه امیر سره به بیعت کوي!!
- که د څو کسانو بیعت کافي وي نو ستاسو له امیر نه مخکي خو داسي امیران تیار موجود وو چي په لکونو مسلمانانو ورسره بیعت کړی وو، د حزب اسلامي په انتخاباتو کي نږدې یو ملیون غړو برخه اخیستې وه او له خپل امیر سره ئې بیعت کړی وو، که په کندهار کي زر کسان راغونډ شو نو دا اوس د نصرت مېني په پنډغالي کي همدومره او هغوی ته ورته اهل الحل و العقد راغونډېدی شي، آیا د دوی پرېکړه منې؟ زه بلنه درکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشئ زر نه بلکي پنځه سوه اهل الرأی یا اهل الحل و العقد به په ګډه غوره کړو او هغوی ته به اختیار ورکړو چي د هېواد لپاره په اتفاق یا د رأیو په اکثریت سره امیر غوره کړي، موږ د دوی پر پرېکړه منو، آیا تاسو ئې منلو ته تیار یئ؟ موږ دغه طرحه طالبانو ته وړاندي کړې وه خو هغوی ورسره موافقه ونه کړه!! که هر چا ته د خپلې خوښي خلک راغونډول او هغوی ته د اهل الحل و العقد نوم ورکول او پر نورو د دوی پرېکړه واجب التعمیل ګڼل جائز وګڼو نو دا خو سترو سترو او خونړیو فتنو، پېښو او نښتو ته لار پرانېزي!!

- د ولس له لوري د امیر انتخاب د غربي جمهوریت ابتکار نه دئ، دا د اسلام هغه ستر افتخار دئ چي تر اسلام مخکي ئې د تاریخ په اوږدو کي نظیر نه مومو، د اسلام یو ستر افتخار د غربیانو په پښو کي مه اچوئ، کله چي د انسان په اوږده تاریخ کي د لومړي ځل لپاره د مسلمانانو لخوا، د عام ولس له لوري، په جومات کي د یوه ستر ملک خلیفه غوره شو، هغه مهال په غرب کي چا د دې تصور هم نشو کولی، هغه مهال غربیان د جهل، اختناق او استبداد په تیارو کي ژوند کولو او پر غربي هېوادونو داسي دیکتاتورانو او امپراطورانو د توري او نېزې په زور حکومت کولو چي اقتدار ئې د خپلې کورنۍ مسلم او حتی الهي حق ګڼلو، له واکمن نه به اقتدار زوی، لور، ښځې او حتی د مور په رحم کي ماشوم ته په میراث پاته کېدو، همغسي لکه چي د یهودانو په لاس جوړ شوي شیعه مذهب کي اته کلن ماشوم امام شو، پنځه کلن غائب ماشوم امام زمان شو!!
- د راشدینو خلفاوو اهل الرأی خو هغه صحابه وو چي په بدر کي ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه اخیستې وه، هر اسلامي تحریک بدریان لري، د دوی بدریانو ته باید پر نورو داسي ترجیح ورکړی شي لکه صحابه وو چي خپلو بدریانو ته پر نورو ترجیح ورکوله، د افغانستان د اسلامي تحریک بدریان هغه دي چي له کمونیستانو سره ئې لومړی نښته ځلوېښت کاله د مخه په پوهنتون کي وه، یا هغه چي د داؤد په ضد ئې جهاد پیل کړ، یا هغه چي د ۱۳۵۷کال د ثور په نهمه ئې جهاد شروع کړ، یا هغه چي لومړی ډز د دوی له لوري پر روسانو وشو، لومړی شهید د دوی وو، لومړی زخمي د دوی وو، لومړی بندي د دوی وو، لومړی مهاجر له دوی څخه وو، زموږ بدریان خو هغه دي چي د اسلام او جهاد بیرغ د دوی په لاس ورپېدو، افغانان دوی راویښ او جهاد ته چمتو کړل، دا خو ټول په حزب اسلامي کي دي، افغانانو ته خو د جهاد درس دوی ورکړی، یقیناً چي دوی به د ټولو هغو مجاهدینو په جهاد کي برابر شریک وي چي له دوی وروسته د جهاد سنگر ته راوتلي او د اسلام لپاره ئې قرباني ورکړې. چا چي پر حزب اسلامي برید کړی، د حزب مجاهدین ئې وژلي، ځورولي او له دوی نه ئې هغه وسلې اخیستې چي له روسانو ئې غنیمت کړې وي؛ که ترقیامته نېک عملونه وکړي دا ستره گناه نشي جبرانولی!! څوک چي له حزب اسلامي سره جنگېدلی الله تعالی سزا ورکړې، یا ایمان ترې تللی او کمونیستانو او روسانو ته په لاس اوږدولو مجبور شوی، یا اقتدار ترې تللی، یا ئې په زرگونو هغه جنگیالي وژل شوي چي له حزب سره جنگېدلي وو، یا هغه بهرنۍ او کورنۍ کړۍ ترې جلا شوې او د دوی له دښمنانو سره یوځای شوې چي د هغوی په وینا له حزب سره وجنگېدل، یا ئې د اقتدار په وخت کي داسي قحطي راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د افغانستان په تاريخ کي ئې بېلګه نه وه ليدل شوې، نه يوازي د بارانونو او واورو ورېدل بند شول او د زمکي د سر اوبه وچي شوې بلکي ځاګاني او کاريزونه هم وچ شول او د زمکي لاندي اوبه څو متره نوري هم لاندي ولاړې!! ځيني به دا طبيعي حوادث ګڼي، خو زموږ عقيده او ايمان راته وايي چي حوادث د الله تعالی په امر او د هغه د عادلانه پرېکړي له مخي راځي، ظالم ته سزا ورکوي او د مظلوم انتقام ترې اخلي، پاکستان د افغانستان په نيولو کي د امريکايانو ملګرتيا وکړه او پرويز مشرف خلکو ته ويل: د دې ملګرتيا په نتيجه کي به امريکا د کشمير په اړه زموږ مرسته وکړي؛ خو څلور کاله وروسته په همغه ورځ چي امريکايانو پر افغانستان بريد کړی وو داسي ستره زلزله په همدې کشمير او شاوخوا کي ئې راغله چي نږدې اتيا زره خلک په کي ووژل شول، د وژل شوو شمېر هومره وو چي د امريکايانو په لاس په افغانستان کي وژل شوي وو، په دې کي نږدې شل زره ئې د پاکستان د فوځ تر ټولو مهمو عسکري قطعاتو غړي ول، دغو حقايقو ته په پام سره بايد له دې ډډه وکړو چي حوادث يوازي طبيعي پېښي وګڼو، آيا دې ته يو تصادف ويلی شو چي د پاکستان ستره زلزله په هغه ورځ وه چي څلور کاله مخکي په همدې ورځ امريکائي ځواکونو د پاکستان له زمکي او هوا نه په استفادې سره پر افغانستان بريد وکړ، په همدې ورځ د امريکا کروز ميزايلونه د اسلام آباد په موافقه د پاکستان له فضاء تېريدل او پر افغانستان وريدل، په همدې ورځ په پاکستان کي د امريکايانو له نظامي اډو نه امريکايي جازونه الوتل او پر افغانانو ئې بمونه ورول، په افغانستان کي مستقر پاکستاني افسرانو کوردينات ورکاوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستاني چارواکو به ویل چي مونږ له امریکا سره دا ملګرتیا د پاکستان په ګټه ګڼو، د تروریزم په خلاف د امریکا په اعلان شوې جګړې کي برخه اخیستل د پاکستان له ملي ګټو سره موافق عمل دئ، پاکستان باید د دې جګړي په لومړي خط بدل شي، همداسي وشول، پاکستان نه یوازي د افغانانو په خلاف په دې جګړي کي په لومړي خط کي ودرېدو، بلکي د افغانستان په اشغال او د افغانانو او نورو امریکا ضد مجاهدینو په نیولو او امریکا ته په سپارلو کي ئې هغه کار کړی چي امریکا ئې له کولو عاجزه وه، پاکستان نه یوازي د افغانانو په خلاف په جګړي کي شریک شو بلکي په پاکستان کي ئې هم د امریکایانو په وینا د مسلمانانو په ضد پراخ عملیات پیل کړل، له افغانستان سره په پوله ئې اتیا زره فوځیان ځای په ځای کړل، په جنوبي او شمالي وزیرستان کي ئې پرله پسې او پراخ عملیات ترسره کړل، په بې ګناه وزیرو ئې له تروریستانو سره د مرستي په نامه بمونه وورول، ګڼ شمیر وزیر او هغه افغان مهاجرین ئې ووژل چي له کلونو کلونو په هغي سیمي کي مېشت وو. نو دا یو تصادف مه ګڼئ چي د پاکستان زلزله په همغه ورځ پیل شوه چي امریکایانو د پاکستان له لاري پر افغانستان برید وکړ او تر هغي ورځي د دې زلزلې وروستۍ جټکې رواني وې چي تر همدې ورځي پوري څلور کاله د مخه پر کابل او کندهار د امریکایانو پراخي بمبارۍ رواني وې. پاکستاني چارواکو به ویل چي په دې برید کي له امریکا سره د پاکستان ملګرتیا به د دې باعث شي چي امریکا د کشمیر په مسئله کي د پاکستان مرسته وکړي، خو دا دئ ګورئ چي امریکا نه یوازي د کشمیر په مسئله کي د هند د دریځ ملاتړ کوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري مجاهدین تروریستان گڼي، اسلام آباد ئې دې ته اړ کړ چي د دوی له مرستي لاس واخلي، مرکزونه ئې په ټول پاکستان کي وربند کړي او کشمیر ته له اوښتو ئې مخه ونیسي، بلکي د کشمیر د دغي غمیزي په دوران کي ئې د خپل دغه ملګري په هکله په دې سخته ورځ کي داسي بې اعتنایي وکړه چي پرویز مشرف مجبور شو ووایي: "که دا زلزله په کوم غربي هیواد کي شوې وای نو عکس العمل به دومره سوړ نه وو، مونږ مجبور یو د ایف ۱۶ طیارو اخیستل وځنډوو!!" کاش پاکستاني چارواکو د امریکا په ځای خدای ته مخه کړې وی، له امریکا نه د طمعي او وېري په ځای ئې له خدای نه طمع او وېره درلودی، د مظلومو مسلمانانو په ضد له کفري ظالم او متجاوز طاقت سره د ملګرتیا په ځای ئې او د خپل بې وزلي ګاونډي هیواد په خلاف په یوې ناروا او ظالمانه جګړي کي د برخي اخیستو په ځای له خدای نه ویریدلي وی او په دې پوهیدی چي خدای د مظلوم فریاد اوري او د هغه انتقام خامخا اخلي، خو داسي ئې ونکړل، له ظالم سره په ناروا ملګرتیا کي مخکي ولاړل، اوه سوه مظلوم مسلمانان ئې ونیول او لاس تړلي ئې امریکا ته وسپارل، د امریکایانو د خوشحالولو لپاره ئې د افغانانو په خلاف له هیڅ څه نه ډډه ونکړه، ډېر بې وزلي مهاجرین ئې په زور له پاکستانه وشړل، د خټو کورونه ئې په بلدوزرو ورباندي ړنګ کړل، هیچا د دغو مظلومانو چیغي وانه ورېدې، ویل ئې تر افغانستانه د تلو کرایه نلرو، هلته کور نلرو، څه چي لرو هغه ټول دلته رانه پاته کېږي، خو هیچا ورته اعتناء ونکړه، خو دا دئ ګورئ چي پاکستان له داسي پېښو سره مخامخ شو چي په همدغو کمپونو کي له سوات او باجوړ نه مهاجر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي پاکستاني کورنۍ مېشت شوې!!

- محترم لیکوال ته وایم: ته او خدای دي مور. ته ووایه چي په کندهار کي د راغونډ شوو کسانو له منځه څومره ئې مجاهدین ول؟ ته دا نه منې چي اوس د دوی په سلو کي نوي د کابل له حکومت سره یو ځای شوي، خو زه تا ننګوم چي د هغوی له ډلي نه د یو نیم سل کسانو نومونه واخله چي اوس د امریکایانو تر واکمنۍ لاندي ژوند نه کوي او له ملا محمد عمر مجاهد سره په خپل تعهد ولاړ دي، او په روان جهاد کي عملاً برخه لري!! که تا له هغو په اصطلاح یونیم زر کسانو نه په سلو که د لسو نومونه واخیستل نو ستا خبره به صحیح وي او مور. به مبالغه کړې وي!! او که حقیقت همداسي وي چي مور. ویلي نو بیا خو دا خبره ومنئ چي محدودو کسانو ته د امیر د انتخاب واک سپارل بد او خطرناک عواقب لري، دا ځکه چي د محدودو کسانو پېر پلور آسانه او ارزانه وي، د افغانستان په څېر هېواد کي د دې کار عواقب تر بل هر ځای زیات خطرناک دي، مور. شتمنو او کینه کښو دښمنانو محاصره کړي یو، د افرادو اخیستل ورته ډېر آسان کار دئ، زه ډېر داسي کسان پېژنم چي هم ئې د هرات او کابل په جرګو کي برخه اخیستې وه او رباني ته ئې رأیه ورکړې وه او هم ئې د کندهار او په پای کي بیا د کابل په لویي جرګې کي، له ټولو ئې د خپلي رأیي په مقابل کي پیسې ترلاسه کړې، هم ئې خپل دین او ایمان خرڅ کړی او هم خپل هېواد! که د امیر انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي یا تر نورو ډېرې پیسې ولري، دوی به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهر کوي!!

ناسم تعبیر د غلطي ادعاء بنسټ

محترم لیکوال د کوم اساسي قانون ... د رسالې یو مطلب په ناسمه توګه تعبیر کړی او همدا ناسم تعبیر ئې د خپلي ادعاء لپاره بنسټ ګرځولی، په رسالې کي لیکل شوي چي: "دا خبرې یا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقایق له پامه وغورځوي او یا هغه چي د کوم دربار مفتي وي. دا ټګماران د عربي یوه اصطلاح د اهل حل و عقد په نامه داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آیت او یا د پیغمبر علیه السلام د کوم حدیث برخه وي او ادعاء کوي چي د امیر ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! په داسي حال کي چي دا اصطلاح د اموي سلاطینو او امراوو د وخت زیږنده ده، نه په قرآن کي او نه په احادیثو کي د اهل حل و عقد اصطلاح او دا چي امیر به د دوی له لوري ټاکل کیږي څه نه مومو، نه په څرګندو الفاظو کي او نه تلویحاً، دا اصطلاح د اموي او عباسي حکومتونو پر مهال جوړه او رایج شوه، هغه مهال چي جابرو سلاطینو زعامت موروثي کړ، د زعیم انتخاب ئې د خپلي خوښي خواصو حق وبالو او بیعت ئې داسي شکلي مراسم چي د زعیم له ټاکلو وروسته ترسره کیږي، هغه مهال چي امراء به د جومات په ځای په قصرونو کي غوره کېدل او دا صریحاً د قرآن او سنت او د صحابه وو د منهج خلاف او یو کرکجن بدعت وو." په دې وینا کي د سرکاري مفتیانو په اړه ویل شوي چي دا ټګماران دغه عربي اصطلاح داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آیت او یا د پیغمبر علیه السلام د کوم حدیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وي او ادعاء کوي چي د امير ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! خو نه پوهېږو چي ليکوال د رسالې الفاظو ته نه دئ متوجه شوی او که ئې عمداً غوښتي چي غلط ئې تعبير کړي او داسي څه ترې جوړ کړي چي د عباسيانو او امويانو د دور د هغو لوړو لوړو شخصيتونو فقهي او علمي هڅو ته ئې هم وغزوي چي زموږ امامان ئې هم په ضمن کي دي، دوی ته په درناوي سره وايو چي علمي څېړنه داسي نه وي، علمي څېړونکي هم خپله رأيه په دقت سره وړاندي کوي او هم د بل رأيه سمه او په امانت سره تعبيروي. په رسالې کي نه دي ويل شوي چي دا اصطلاح جوړول صحيح کار نه وو، بلکي ليکل شوي چي د درباري مفتيانو له لوري د سلاطينو او امراوو په ګټه د هغه کارول د ټګمارانو کار وو.

په رساله کي دا هم نه دي ويل شوي چي راشدو خلفاوو د مشورې لپاره خاص مشاورين نه درلودل، يا د خاصو مشاورينو درلودل ناجائز دي، نه پوهېږو چي محترم ليکوال دا ناسمه انتباه له کومي برخي اخيستې ده؟!! په رساله کي خو دا ويل شوي چي د اهل حل و عقد اصطلاح او بيا د دوی له لوري د امير ټاکنه د امويانو او عباسيانو د دور زېږنده ده، دا اصطلاح ټګمارو درباري مفتيانو د امراوو په ګټه کارولې، د دې خبري د ترديد لپاره د نوميالیو علماوو، تاريخپوهانو او مفسرينو په دې قول استناد کول چي راشدو خلفاوو مشاورين درلودل يعني څه؟!! د دې خبري ئې له هغي سره څه؟! ليکوال په همدې لړ کي ليکي: "د دې خبري ډېر ښه سپيناوی: چي اهل الحل و العقد د صحابه وو او عين د راشده خلافت پر مهال يو معلوم ټولی او خلک وو!! د پاکستان د جماعت اسلامي بنسټ اېښودونکي مولانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوالاعلی مودودي صاحب کړی!!" دا خبره همدلته نیمګړې پرېږدي او د تفهیم القرآن د پښتو ژباړې د هغه تقریظ یوه برخه رااخلي چې حکمتیار صاحب لیکلی او دا نتیجه ترې راباسي چې دوی له جماعت اسلامي سره نږدې مناسبات او اړیکي لري، او بیا د مولانا مودودي صاحب دا وینا رانقلوي: د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کې د شورى لپاره مجلس شتون درلود، وروسته د خلفاوو رضی الله عنهم په زمانه کې دې مجلس پراختیا پیدا کړه تر دې چې د ځینو ذهینو خلکو په ګډون سره د شورى کړنو او هڅو عامه قبولیت ترلاسه کړ او دا هغه خلک وو چې ورته اهل الحل و العقد ویل کېده! ....

د محترم لیکوال په ځواب کې وایو:

- په دې خبري کې نه له تا او نه بل چا سره اختلاف لرو چې پیغمبر علیه السلام او راشدینو خلفاوو د شورى مجلسونه درلودل.
- دا ادعاء چې دوی د اهل الحل و العقد په نامه یادېدل د هیچا له لوري د منلو وړ نه ده، ځکه هغه مهال دا اصطلاح اصلاً نه جوړه شوې وه او نه کارول شوې او نه په روایاتو کې راغلې.
- هر څوک چې دا ادعاء وکړي چې راشدین خلفاء د محدودو خلکو له لوري غوره شوي د حقیقت خلاف خبره ئې کړې. دا ځکه چې ټول په جومات کې ټاکل شوي.
- د علامه ابن خلدون او مولانا مودودي پر ویناوو چې تا دلته کوم استناد کړی ناوارد استناد دئ، ځکه د بحث موضوع دا نه ده چې خلفاوو شورى درلوده که نه؟ د بحث موضوع دا ده چې آیا کوم خلیفه د محدودو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسانو له لوري غوره شوی که نه؟ تر دې عنوان لاندې د داسې چا رأيه رانقل کړېږ چې د محدودو کسانو له لوري د امیر د ټاکنې ادعاء ئې کړې وي او د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې معقول دلایل وړاندې کړي وي.

- په داسې حال کې چې موږ د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله او هر هغه چا قدر کوو چې د اسلام لپاره ئې کار کړی حتی که په دې لار کې ئې یو گام پورته کړی، یوه خبره ئې کړې، یو سنت ئې احیاء کړی، یو آیت ئې تفسیر، ترجمه او تبلیغ کړی، یو کس ئې اسلام ته رابللی، جومات ته ئې راوستلی او یوه مستحب کار ته ئې هڅولی، خو موږ له جماعت اسلامي سره هیڅ تنظیمي اړیکي او مناسبات نه لرو. ستاسو د معلوماتو لپاره باید ووایو چې د افغانستان ډلې په دې توگه جوړې شوې: جمعیت اسلامي په پېښور کې د جماعت اسلامي له لوري، حرکت انقلاب اسلامي په پېښور کې د جمعیت علماء اسلام له لوري، اتحاد اسلامي په پېښور کې د اخوان المسلمین له لوري، او ته په خپله ښه پوهېږې چې طالبان څنگه رامنځته شول او چا ئې مرسته کوله؟!! یوازنۍ اسلامي ډله چې د هېواد دننه، څلوېښت کاله او تر ټولو وړاندې په خپله د افغانانو په لاس جوړه شوې حزب اسلامي دئ.

- پوښتنه کوو: آیا له جماعت سره اړیکې درلودل یا پر تفهیم القرآن تقریظ لیکل او د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله د اسلامي هڅو قدرونه جرم دئ؟!! جماعت اسلامي خو د حزب دومره مرسته نه ده کړې لکه د طالبانو، کله چې شمالي ائتلاف د حزب په ضد جنگېدو نو جماعت اسلامي بې طرفه وو، خو هغه مهال چې طالبان له شمالي ائتلاف سره جنگېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت د طالبانو پلوي کوله!! دا جماعت اسلامي وو چي د امریکایانو د برید پر مهال ئې د طالبانو په تأیید کي ستري مظاهرې کولې، امید دئ تاسو له هغو کسانو څخه نه وئ چي مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله تکفیروي، جماعت اسلامي ته نږدې کسان مباح الدم ګڼي او ډېر ئې په همدې نامه وژلي!! خو هغه چا ته د خپل استاد په سترګه ګوري او درناوی ئې کوي چي جنرال پرویز مشرف ته ئې د څو جریبه زمکي په مقابل کي د اعتمار رأیه ورکړه (دا هم هغه مهال چي پرویز مشرف ستاسو په خلاف جنګ کي د امریکایانو ملګرتیا ته ملا تړلې وه، اوه سوه مجاهدین ئې لاس پښې تړلي امریکایانو ته سپارلي وو!!)، له پیپلز پارټي او عوامي نیشنل پارټي سره ئې د څو کرسیو لپاره ائتلافونه کړي او د بې نظیر بهټو واکمني ئې منلې او د هغې په حکومت کي ئې برخه اخیستې!!

- موږ خو د امریکایانو د برید پر مهال له طالبانو نه هم خپل ملا تړ اعلان کړ، په ډېرو څرګندو الفاظو مو وویل چي د طالبانو د دې اقدام ډېره قدرونه کوو چي د خپل حکومت ړنګېدل ئې ومنل خو دښمن ته تسلیم نشول، اوس هم د ټولو هغو طالبانو قدر کوو او د ورونو په سترګه ورته ګورو چي د امریکایانو په ضد جنګېږي، په وار وار مو ویلي چي له دغو طالبانو سره هرراز ملګرتیا او ګډ کار ته چمتو یو، موږ دا اعلان حتی له تهرانه کړی، له هغه تهرانه چي د طالبانو په ضد له امریکایانو سره یو ځای شو!! دا په داسي حال کي چي طالبان له حزب سره جنګېدلي وو او ډېر مجاهد حزبیان د دوی په لاس په شهادت رسېدلي وو، او دا په داسي حال کي چي امریکایانو موږ ته ویل: موږ خو ستاسو په ضد نه بلکي ستاسو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنانو په ضد جنګېږو، خو موږ ورته وېل: که مجبور شو نو د یوه افغاني رقیب سل کاله حکومت منلی شو خو د یوه بهرني اشغالګر یوه ورځ حکومت هم نه منو!! د شمالي ټلوالي او طالبانو تر منځ د جګړو په مهال ایراني چارواکو موږ ته مکرر بلنه راکوله چي په دې جګړې کي برخه واخلو خو موږ ورته وېل: که د رباني او ملاعمر له منځه د یوه منلو ته اړ شو نو ملاعمر ته سل ځله ترجیح ورکوو!! زموږ قضاوت د هر چا په اړه د ایمان او عقیدې په رڼا کي دئ؛ که دوست وي که دښمن، که خپل وي که پردی، که ملا وي که مکتبي، که جماعتي وي او که جمعیتي.

د اسلامي خلیفه او امیر اطاعت

لیکوال تر دې عنوان لاندي د بیعت او اطاعت دوه بېلي بېلي موضوع ګاني سره خلط کړې، په پیل کي ئې لیکلي: "دا چي د اسلامي شریعت له مخي بیعت خورا درووند اهمیت لري او هیڅکله یوازي رسمي دود او تشریفاتي دستور ندئ. د سپېڅلي شریعت لوی حکم دئ.... د شرعي بیعت وروسته په رعیت او اولس باندي نه یوازي د هغه اطاعت کولو تأکید کوي، بلکي د خدای جل شأنه او د هغه د رسول علیه السلام د اطاعت وروسته ئې د امیر او خلیفه اطاعت فرض ګرځولی." په همدې لړ کي ئې د ابن خلدون اقوال او د بخاري روایات د دلیل په توګه راوړي. دوی ته په دې اړه څو عرایض لرو:

- بیعت بېله موضوع ده او د امیر اطاعت بېله موضوع، یوه د امیر له ټاکلو مخکي ده او بله ئې تري وروسته، یوه د خلکو حق دئ او بله ئې ذمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واري او مسئوليت، په بيعت سره امير ټاکل کېږي او بيا په همدې بيعت سره د ټاکل شوي امير اطاعت پر مسلمانانو لازم گرځي؛ د بيعت په اړه دوه انگېرني موجود: ۱- يوه ئې دا چي امير د بيعت له لاري ټاکل کېږي، هغه څوک شرعي امير دئ او اطاعت ئې پر مسلمانانو لازم چي په خپله مسلمانانو غوره کړی وي او په خپله خوښه ئې بيعت ورسره کړی وي. ۲- او بله ئې دا چي امير له نورو لارو ټاکل کېږي او بيا پر خلکو لازمه ده چي له دغه امير سره بيعت وکړي!! يعني بيعت تشريفاتي مراسم دي چي د امير له ټاکلو وروسته ترسره کېږي!! موږ له هغو محققينو، مجتهدينو او فقهاوو سره موافق يو او د دوی رأيه د قرآن او سنت مطابق گڼو چي بيعت د امارت لپاره ضروري شرط بولي نه تشريفاتي مراسم، او د هغو خلکو دا رأيه کمزورې او بې بنسټه گڼو چي بيعت د امير له ټاکلو وروسته د خلکو د ذمه واری او مسئوليت په توگه وړاندي کوي، دا يوه مغالطه ده چي (بيعت) او (اطاعت) سره خلطوي.

- ليکوال د دې پر ځای چي د امير په ټاکني کي د (بيعت) اهميت او ونډې ته اشاره وکړي او ووايي چي د امارت لپاره اساسي شرط دئ؛ بل لوري ته ځي او دا موضوع څېړي چي د امير اطاعت پر مسلمانانو فرض دئ!!
- که بيعت د مسلمانانو حق نه وی او د دوی خوښي ته نه وی پرېښودل شوی نو نه به هغو صحابه وو له علي رضی الله عنه سره خپل بيعت ځنډولی وو چي د ده د امارت په اړه ئې څه ملاحظات درلودل او نه به علي رضی الله عنه له ابوبکر رضی الله عنه سره خپل بيعت تر يوې مودې ځنډولی وو (که

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا روایت صحیح وګڼو).

- له امیر سره بیعت د بلي هري شرعي مبایعې او معاملې په څېر دئ، د طرفینو تر منځ له توافق نه وروسته اعتبار لري، لکه دا چي نارینه د ښځینه وو لپاره قیم غوره شوی خو هغه مهال ئې د ښځې قیم ګڼلی شو چي دواړه لوري د نکاح تړون ترسره کړي، له دغه تړونه وروسته مېړه د ښځې قیم شي او اطاعت ئې پرې لازم، په همدې توګه پر مسلمانانو د امیر اطاعت لازم دئ خو د هغه امیر اطاعت چي دوی په خپله خوښه ټاکلی او بیعت ئې ورسره کړی. که تاسو د النساء د سورې په (۵۸-۵۹) آیتونو کي لږ غور وکړئ نو متوجه به شئ چي لومړی ټولو مسلمانانو ته امر شوی چي د امانت (امارت) اهل تشخیص کړی، امانت وروسپارئ او بیا ورته ویل شوي چي د خپل اولي الامر اطاعت وکړئ، لومړی د امانت (امارت) سپارلو موضوع راغلې او بیا د اولي الامر د اطاعت موضوع، خو دا هم ویل شوي چي د هغه اولي الامر اطاعت وکړئ چي ستاسو له منځه وي، تاسو غوره کړی وي او تاسو ئې د ځان په څېر ګڼئ.

په یوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بیعت

لیکوال تر دې سرلیک لاندي لیکي: "د اسلامي شریعت پرېکړه دا ده چي هر کله د یوه خلیفه او امیر سره مسلمانان بیعت وکړي او د هغه په مقابل کي د خلافت او امارت لپاره بل مدعي پورته شي نو د هغه حکم دا دئ چي هغه باغي دئ ... بیا پر دغو دوو روایاتو استناد کوي:

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِىِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « إِذَا بُويِعَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لِخَلِيفَتَيْنِ فَاقْتُلُوا الآخَرَ مِنْهُمَا ».

له ابو سعيد خدري نه روايت دئ چي رَسُولُ اللّه صلى الله عليه وسلم وفرمايل: كله چي له دوو خلفاوو سره بيعت وكړاى شي نو په هغوى دواړو كي وروستى ووژنئ»

عَنْ عَرْفَجَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللّهِ -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ « مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ »

له عرفجه نه روايت دئ چي له رَسُولُ اللّه صلى الله عليه وسلم څخه مي واورېدل چي وئې فرمايل: څوك چي د دې لپاره ستاسو خوا ته راشي چي يووالى مو ټوټې ټوټې كړي او ډله مو خوره او متفرقه كړي حال دا چي تاسو د يوه كس (امير) په خوا كي متحد وئ، نو وئې وژنئ.

بيا ليكي چي اوس دي ښاغلى حكمتيار د دغو احاديثو د لوستلو وروسته پرېكړه وكړي چي څوك اميرالمؤمنين دئ؛ لومړنى كه وروستنى؟ (كرزى كه ملامحمد عمر مجاهد؟) د ملامحمد عمر مجاهد سره د هېواد د اهل الحل و العقد ښبتنانو د ۱۳۷۵لمريز كال د حمل د مياشتي په څوارلسمه نېټه د شرعي امير په توگه بيعت شوى او كرزى په ۱۳۸۰كال كي د يرغلگرو امريكايانو په زور راوستل شو او په كابل كي ورته ارگ وسپارل شو، نو اوس تا ته !! د خپل ضمير او وجدان په رڼا كي كومه فتوى سمه ليدلى شي؟ اسلامي شريعت وايي چي دويم امير واجب القتل دئ او هيڅكله ئې واكمني شرعي واكمني نه ده!! ته څه وايې؟!!

دوى ته په ډېر درناوي سره څو مشورې لرو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو د نيوکي الفاظو ته متوجه شوي نه يئ، هلته داسي ويل شوي: "طالبان خپل اميرالمؤمنين په دې دليل شرعي امير بولي چي د دوی د اقتدار پر مهال په کندهار کي د اهل حل و عقد يوې غونډي هغه ته د اميرالمؤمنين لقب ورکړ!! خو دوی به اوس دې خبري ته ځه ځواب ورکوي چي د دوی هغه اهل حل و عقد چي په کندهار کي راغونډ کړی شول او ملامحمد عمر مجاهد ته ئې د اميرالمؤمنين لقب ورکړ اوس د دوی مطلق اکثريت، نږدې ۹۰% نوي په سلو کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او هغه اميرالمؤمنين ګڼي؟!! د دغو (اهل حل وعقد!!) کومه فتوی سمه او شرعي ګڼي، مخکنۍ که اوسنۍ؟!! که د امير انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي يا تر نورو ډېرې پيسې ولري، دوی به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې مهر کوي!!"
- زموږ له نظره دا خلک اهل حل و عقد نه وو او نه دي، نه ئې مخکنۍ پرېکړه صحيح وه او نه اوسنۍ، د کرزي له امريکايي حکومت سره د دوی ملګرتيا ښيي چي دا ډېر نااهله او دين خرڅوونکي مفتيان وو نه اهل حل و عقد!! نه دوی د امير د ټاکلو حق لري او نه د دوی په څېر نور، د امير د ټاکلو حق د ولس دئ نه د داسي خلکو!! ملامحمد عمر مجاهد د طالبانو امير وو؛ نه د ټول افغان ولس امير او نه د ټولو مؤمنانو امير، نه ټولو اهل الرأی افغانانو ده ته رأيه ورکړې وه او نه ټول افغان ولس ورسره بيعت کړی او نه ئې پر ټول افغانستان واکمني مسلطه شوې وه، نه ټول مسلمانان د ده پر سر متحد شوي وو، کوم روايات چي تا نقل کړي يو ئې هم دلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصداق او مجال نه لري او د هغه په استناد دا امارت داسي نه ثابتېږي چي څوک ئې ونه مني نو هغه مباح الدم او واجب القتل دئ!!

- داسي اميران ډېر د مخه موجود وو، په لکونو افغانانو ورسره بيعت کړی وو، تر امارت لاندي ئې په لکونو خلکو جهاد کړی وو، آيا تاسو وروستني اميران، له لومړنيو نه ډېر وروسته راپاڅېدلي اميران؛ باغيان او واجب القتل گڼئ؟ آيا له دوی سره جنگ د کافرانو تر جنگ هم افضل گڼئ؟!! طالبان خو له نورو تنظيمونو جوړ شوي، مشرانو ئې هم د نورو تنظيمونو له مشرانو او اميرانو سره بيعتونه کړي وو، د ځينو امير مرحوم مولوي محمد نبي محمدي وو، د ځينو مرحوم مولوي محمد يونس خالص، د ځينو سياف، د ځينو رباني، د ځينو مجددي، د ځينو گيلاني، د ځينو مرحوم مولوي منصور، د ځينو مولوي عبدالستار صديقي، د ځينو محمد امين مجددي، د ځينو ظاهر شاه او ځيني ئې هم د حزب اسلامي غړي، چي د دغو مطلق اکثريت اوس په کابل کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او د کابل په امريکايي حکومت کي فعاله ونډه لري، نه پوهېږو چي څنگه ئې مخکني بيعتونه بې اعتبار گڼې او اوسنی ئې دومره شرعي او د قرآن او حديث مطابق چي مخالف ته ئې د باغي په سترگه گورې؟!! آيا په شريعت کي له يوه سره بې موجبه د بيعت ماتولو او له بل سره د بيعت کولو لپاره هم کوم مجوز مومې؟!

- ستا دا استدلال ډېر کمزوری دئ چي کرزی او رباني متغلب واکمنان نه بولې!! د چا پر قول چي ته استناد کوې هغوی متغلب واکمنان په دوو ډولونو ويشلي: ښه متغلب او بد متغلب، ښه ئې هغه دئ چي د زور او

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوځي ځواک له لاري قدرت ترلاسه کړي، پر اوضاع مسلط شي او شريعت نافذ کړي، يوازي د دغه متغلب په اړه وايي: غوره دا ده چي د دې متغلب اطاعت وشي، خو دا هم د مسلمانانو تشخيص ته پرېږدي چي وګوري دا متغلب د اطاعت وړ دئ که نه، که نه وي نو د ده په ضد قيام او پاڅون غوره دئ که تر مناسب فرصت پوري انتظار؟

- موږ کرزي او رباني ته نه د اميرالمؤمنين خطاب کړی او نه ئې متغلب اميران ګڼو، ستاسو هغه ملګري ئې اميرالمؤمنين ګڼي چي تاسو د کندهار په غونډې کي د اهل حل و عقد په نامه راغونډ کړي وو!!
- که ته ووايې چي طالبان ښه متغلبين وو او کرزی او رباني خراب متغلبين نو موږ درسره زيات اختلاف نه لرو، يوازي دومره وايو چي پر يوه ئې هم ټول افغان ولس نه دئ راغونډ شوی او پر اوضاع نه دي مسلط شوي، او د داسي متغلب نوم نشو ورکولی چي اطاعت ئې واجب او مخالفت ئې حرام وي.
- زموږ مشوره دا ده چي تاسو هغه کسان هم مباح الدم مه ګڼئ چي مخکي ئې له تاسو سره بيعت کړی وو او اوس ئې له کرزي سره بيعت کړی، خپله ټوله توجه د اصلي او لوی دښمن لوري ته واړوئ، له دغو ذليلو کسانو سره ښايي دا کافي وي چي بيا پرې اعتماد ونه کړئ او بيا ورته اهل حل و عقد ونه وايئ.
- که په استيلاء او غلبې سره څوک امير کېږي نو بيا خو د استيلاء په ختمېدو سره د هغه امارت هم پای ته رسېږي، اوس خو طالبان نه پر مرکز استيلاء لري او په کوم لوی او ووړ ښار، خو سره له دې خپل امير

(c) ketabton.com: The Digital Library
شرعي امير گڼي، د دې معنی خو دا شوه چې تاسو استیلاء د امارت لپاره شرط نه ګڼئ، نو نه پوهېږو چې څنګه د هغه چا پر قول استناد کوئ چې د غلبې او استیلاء امارت په مشروط توگه جائز او واجب الاطاعت گڼي؟!!

د خلیفه او امیر عزلول

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندې لیکي:

ښاغلي حکمتیار صاحب لیکلي: "د امیر نصب او عزل د ولس حق دئ!!! څنګه چې د جومات امامت د لمونځ کوونکو په اطاعت پوري مشروط شوی او یا د سفر په دوران کي د سفر د امیر انتخاب او عزل واک ګډو سفر کوونکو ته ورکړی شوی" ورپسې لیکي: د اسلامي خلیفه د نصب او ټاکلو په اړه موږ وړاندې مفصل بحث کړی ... پاتې شوه د خلیفه د عزل موضوع، په دې باب هم اسلامي شریعت د مسلمانانو رهنمایي کړې، هغه شرایط او مهال ویشونه ئې په گوته او تعین کړي چې پکې مسلمانان کولی شي د خلیفه او امیر د ناروا وو په وړاندې پاځون وکړي. البته شریعت په ډېره آسانه او لنډه توګه د دې کار د کولو اجازه نه ده ورکړې او نه د دیموکراسي او جمهوریت په هر پنځه یا څلور کاله وروسته د نوي مشر او خلیفه تعینولو د دریځ سره اسلام ملګرتیا او توافق شته.

دلته څو خبري ضروري بریښي:

- که تاسو هغه روایات او دلایل چې تر دې عنوان لاندې محترم لیکوال راوړي مطالعه کړئ نو وبه ګوري چې په اصلي موضوع د بحث په ځای ئې له امیر نه د بغاوت او له جماعت نه د وتلو موضوع څېړلې، موږ له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو دغو روایاتو سره په بشپړه توګه موافق یو، د شرعي امیر په خلاف بغاوت او پاڅون حرام ګڼو، له جماعت نه وتل او له جماعت نه بهر پاته کېدل ناجائز بولو، دا د هر مسلمان شرعي او دیني وجیبه ګڼو چې په یوه جماعت کې به ژوند کوي، له امیر سره به بیعت کوي او د هغه اطاعت به کوي، دا هم ورسره منو چې په معمولي ناخوالو دي صبر وکړي او یوازې هغه مهال دي د واکمن په خلاف وسلې ته لاس کړي چې شریعت اجازه ورکړي او له امیر نه څرګند کفر وګوري، په دغو قضایاوو کې نه ورسره اختلاف لرو او نه دا مسایل دلته مطرح او د څېړلو وړ دي، د بحث وړ موضوع ګاني دا دي:

١. آیا ولس کولی شي د امیر لپاره موده وټاکي؟

٢. څنګه کولی شو د امیر د عزلولو پر سر له جګړو او وینو توئېدو مخنیوی وکړو او پرې نږدو چې د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه د شهادت غمجني پېښې بیا تکرار شي؟

٣. که د امیر د عزل موجبات برابر شول څوک به ئې عزلوي؟ څوک به دا پرېکړه کوي چې اوس د عزل موجبات رامنځته شوي او دا امیر د عزلولو وړ دئ؟ که دا امیر په چوکۍ پوري نښتی وو، استعفاء ته چمتو نه وو، ځینو سرکاري مفتیانو هم دی واجب الاطاعت امیر ګڼلو، د منبر پر سر هم د ده لپاره په خطبو کې دا دعاء کېده چې خلدالله ملکه و سلطانه: خدای دې پاچايي او اقتدار تلپاتې کړي، خو په هغه کې د عزل ټول موجبات ترسترګو کېدل، له کفارو سره ئې دوستي کوله، کمونیستان ئې په حکومت کې شامل کړي وو، هغو ډلو ته ئې اقتدار سپارلی وو چې مشرکین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي او صحابه وو ته ښکنځلي کوي، په بيت المال کي ئې خيانت کولو، په عياشي کي غرق وو، هم چرسي وو او هم شرابي، د ښځو حجاب ئې له منځه يووړ او نجوني ئې په دې مکلفي کړې چي مکتب ته به په غربي جامه (ميني ژوپ) کي ځي، په راډيو او ټلويزيون کي ئې د نيمه بربنډو ښځو سندري او رقص رايج کړ، له ولس سره ئې مشوره نه کوله، سود او قمار ئې جائز ګڼلو... نو د دغه واجب العزل واکمن د عزلولو پرېکړه به څوک کوي؟ دا خو ډېر آسان او مفت ځواب دئ چي څوک ووايي: اهل حل و عقد دي دا پرېکړه وکړي!! خو دا له سم او عملي ځواب نه تېښته ده او هغه څوک به دا ځواب ورکوي چي له حقايقو او واقعيتونو بې خبره وي، ځکه موږ دغسي واکمنان ډېر وليدل، له ظاهرشاه رانيولې تر نن پوري، همدغو ته ډېرو هغو خلکو د واجب الاطاعت امير په سترګه کتل چي تاسو ئې اهل حل و عقد ګڼئ، د هغوی د تاج و تخت او اقتدار د دوام دعاګاني ئې کولې، د هغوی په خلاف پاڅون ئې حرام ګڼلو!!

۴. څوک چي وايي اهل حل و عقد علماء دي؛ هغوی ته وايو د علم او عالم لپاره معيار څه دئ؟ اوس خو د داسي خلکو شمېر لکونو ته رسېدلی چي د عالم خطاب ورته کېږي خو نه له قرآنه خبر دي او نه له حديث نه، يوازي دومره څه ئې زده کړي چي په يوه جومات کي امامت وکړی شي، څوک چي وايي قومي مشران د اهل حل و عقد غړي دي هغوی ته وايو: اوس خو هغه مخکنی قومي جوړښت تر ډېره حده له منځه تللی، په ښارونو کي ئې اصلاً آثار هم نه تر سترګو کېږي، او که هر مَلَک، قريه دار، ارباب او خان قومي مشر وګڼو نو د دوی شمېر د دوی تر پلويانو که

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيات نه وي کم هم نه دئ، د قومي مشر لپاره معيار څه دئ؟ که فوځي مشران د اهل حل و عقد غړي وګڼو نو اوس خو هغه مخکني فوځي مشران نشته، فوځي مشران خو په حکومتي فوځ کي او د واکمن تابع او خدمتګار وي او د هغه تر قومندې لاندي حتی له خپل ولس سره هم جنګېږي!! که دا جائز وګڼو بيا خو بايد فوځي کودتاګاني هم جائز وګڼو!! که احياناً سترګي پټي کړو او له تاسو سره دا غير واقعي او غير عملي رأيه ومنو؛ موږ ته ووايئ چي څوک به دا خلک راغونډوي؟ طبيعي ده چي مسلط امير خو دا کار نه کوي، او که دا امير څوک راغونډوي نو د خپلي خوښي داسي خلک به راغنډوي چي د ده اقتدار په څلورو کتابونو شرعي ګڼي او د ده په ضد څه ويل او څه کول حرام بولي!! د مستحق العزل امير د تشخيص او عزلولو پرېکړه په اهل حل و عقد پوري تړل نه عملي ده او نه د حل لار، داسي فتوی هغه څوک ورکولی شي چي د خير پر غونډۍ ناست او له حقايقو او واقعيتونو بې خبره وي.

۵. ښاغلي رباني او ښاغلي سياف هم ويل چي د امير د ټاکلو حق د اهل حل و عقد دئ نه د عام ولس، انتخابات ئې ناروا ګڼل، په کابل او هرات کي ئې د خپلي خوښي خلک راغونډ کړل، رشوتونه ئې ورکړل او د رباني حکومت ته ئې د شرعي بنې ورکولو هڅه وکړه، خو دا دئ ګورئ چي اوس ئې په امريکايي انتخاباتو کي؛ د امريکايانو تر نظامي تسلط لاندي برخه واخيسته!! او اوس د امريکايي پارلمان غړي دي!! نه يوازي دا چي امريکايانو ته ئې پر افغانستان د بريد بلنه ورکړه؛ بلکي ترې غوښتل ئې چي بمباري مو لازياته تونده او تېزه کړئ او لازيات لوی لوی بمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکاروئ، او اوس هم په زاريو زاريو له امريکايانو غواړي چي دوی د دولت د مخالفينو په ضد جنګ کي استخدام کړي، ځکه چي د جنګ تجربه لري او د افغانستان له وضعيته خبر دي او تر بهرنيو عسکرو ښه جنګېدی شي!! که دوی هغه مهال لدې سره موافقه کړې وی چي د امير په اړه دي افغان ولس تصميم ونيسي، د مجاهدينو له مشرانو څخه دي يو د مسلمانانو د اکثريت په خوښه غوره شي؛ د جګړو، توطئو، له کمونيستانو سره د ائتلافونو، په بهرنيو ځواکونو د اتکاء لار ئې نه وی غوره کړې نو نه به هېواد ورانېدو او نه به د بې ګناه افغانانوويني توئېدې او نه به پر افغانستان باندي د بهرنيو ځواکونو بريد ته لار آوارېده!!

مور وايو:

- مسلمانان دا حق لري چي د امير لپاره معينه موده وټاکي، له يوه امير سره بيعت په اصل کي د مسلمانانو او امير ترمنځ يو قرارداد دئ، دا د دوی خوښي ته پرېښودل شوې چي څوک د امير په توګه ټاکي، د څومره مودې لپاره او کوم کوم صلاحيتونه ورکوي، امارت په اصل کي د خلکو امانت دئ، داسي چا ته به ئې سپاري چي د دې امانت اهل وي، په دې شرط ئې ورته سپاري چي شريعت به پلي کوي او عدالت به تأمينوي، کله چي وګوري دی د خپلي دندي د ترسره کولو توان نه لري يا ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې؛ د هغه د عزلولو حق لري.
- د دې په ځای چي ولس د امير د عزلولو لپاره پاڅون ته اړ شي، ويني توی شي، جګړي پيل شي، دا غوره ده چي هر څو کاله وروسته د امير په اړه له مسلمانانو پوښتنه وشي چي آيا دا امير د دې وړ دئ چي خپل کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوام ورکړي او که د ده بدلول مفید او د اسلام او مسلمانانو په ګټه دئ او بل داسي امیر راوړاندي کول غوره دي چي تر مخکني له هره پلوه وړتیا او اهلیت لري.

- ځوک چي له دې کار سره مخالفت کوي یوازي یو دلیل لري او هغه دا چي صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! هغوی ته وایو: ۱- که موږ د ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر اهل، متقي او امین امیران پیدا کړل نو د دائم العمر امیرانو په توګه به ئې وټاکو، اوس چي داسي شخصیتونه نشو موندلی؛ نو غوره دا ده چي د امیر لپاره موده وټاکو. ۲- نه یوازي دا چي په قرآن او د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کي داسي آیت او حدیث نه مومو چي صراحتاً او یا تلویحاً دې د امیر لپاره د مودې ټاکل ناجائز ګڼلی وي بلکي د النساء د سورې له (۵۸-۵۹) آیتونو نه په ډېر وضاحت سره معلومېږي چي مسلمانان دا حق لري چي د امارت (امانت) تر کومه وخته چي د دوی خوښه وي اهل شخص ته وسپاري، امارت د امانت په نامه یادول همدغه معنی ورکوي. دا ځکه چي هیڅوک خپل امانت هیڅچا ته د دائم لپاره نه سپاري، امانت تل موقتي وي او موده ئې د هغه چا له لوري ټاکل کېږي چي د امانت خاوند دئ. ۳- یوازي هغه کار ته حرام کار ویلی شو چي د صریح نص په حکم حرام شوی وي، هغه کار ته حرام نشو ویلی چي صحابه وو نه وي کړی. ځوک چي د امیر په خلاف بغاوت ناجائز ګڼي او د کفر بواح له لیدو پرته د هغه په ضد پاڅون کول او وسله کارول حرام بولي نو ولي ئې د خپلو هغو امیرانو په خلاف بغاوت وکړ چي بیعت ئې ورسره کړی وو؟ ولي له حزب اسلامي سره وجنګېدل؟ آیا د شمالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلوالي جنګ له حزب اسلامي سره تنظيمي جنګ وو او د همدې ټلوالي په ضد د طالبانو جنګ سپېڅلی او مقدس جهاد وو؟!! ۴- ستا دا بحث په هغه صورت کي مفيد وو چي قدرت د مسلمانانو په لاس کي وی، افغانستان آزاد او اسلامي شريعت په کي نافذ وی، يوازي امير ئې منحرف او په فسق او فساد کي پرېوتی وی، او مسلمانانو دا فتوی غوښتی چي آيا د دې امير په ضد پاڅون روا دئ که نه، بيا تا دغه روايات د هغوی مخي ته اېښي وی او ورته ويلي دي وی چي تر څو کفر بواح ونه ګورئ د امير په ضد بغاوت مه کوئ او وسله مه کاروئ!! حال دا چي دلته د بحث موضوع دا ده چي آيا مسلمانان د خپل امير لپاره د ټاکلو پر مهال او د بيعت په ورځ دا شرط وضعه کولی شي چي ته به تر دې وخته امير وې، که دي سم امتحان ورکړ نو بيا دي غوره کوو او که نه ستا پر ځای بل څوک راوړاندي کوو. که څوک له دې سره موافق نه وي هغه دي شرعي حجت او لږ تر لږه کوم عقلي دليل وړاندي کړي.

متغلب څوک دئ؟

دا د محترم ليکوال د رسالې بل عنوان دئ چي ترې لاندي ئې ليکلي: ... د ښاغلي حکمتيار صاحب د لاندي نيوکي ارزوني ته اړتيا ده چي ليکلي ئې دي: "ځيني داسي هم شته چي وايي: که څوک د زور او غلبې له لاري قدرت ته ورسېږي خو مسلمان وي نو د هغه اطاعت ضروري دئ او د هغه مخالفت ناروا!!! دا خوارکيان په دې نه پوهېږي چي متغلب حکومت جائز ګڼل داسي دي لکه د اضطرار په وخت کي د خوګ غوښه جائز ګڼل، دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

استثنائي حالت ته عمومیت ورکول یوه کرکجنه مغالطه ده. دوی ته وایو: که دا د یوه اصل په توګه منئ نو بیا خو نن د متغلب مصداق کرزی دئ نه ملامحمد عمر مجاهد او پرون ئې مصداق رباني وو!! ولي مو د دغو متغلبینو حکومت ونه منلو؟!" موږ نه وایو چې ستاسو دا کار غلط دئ، برعکس وایو چې د متغلب حکومت جائز ګڼل غلطي ده. که دا د یوه اصل په توګه ومنل شي نو بیا خو به افغانستان د سوریې په برخلیک اخته کېږي، د سوریې مطلق اکثریت مسلمانان او سنیان دي، خو یوه نامسلمانه او مشرکه اقلیت ډله پرې حکومت کوي، دا ډله له شیعه وو سره نږدې اړیکي لري، پر افغانستان به هم دې ته ورته یو داسي اقلیت د حکومت کولو مجال ترلاسه کوي چې ایران ئې مرسته کوي، ځینو شیعه ډلو په ایران کي حتی په خپلو نشراتو کي لیکل چې ایران باید زموږ مرسته وکړي چې په افغانستان کي د شیعه وو حکومت جوړ کړو، دا کار ئې ممکن ګڼلو او ویل ئې چې که په سوریه کي دا کار ممکن دئ نو په افغانستان کي ئې هم امکان شته!! ایران دا اوس لګیا دئ په کابل، هرات او مزار کي د شیعه وو لپاره زمکي اخلي او منصوبه ئې دا ده چې د دغو مهمو ښارونو اکثریت استوګن شیعه کړي، دا خبره د ایران مسئولین په ډېر وقاحت او بې شرمۍ سره کوي او د عواقبو پروا ئې هم نلري، ګمان کوي چې دوی کولی شي اقلیتونه د پښتنو په ضد متحد کړي او په کابل کي د خپلي خوښي مزدور حکومت قدرت ته ورسوي.

همدرد صاحب ورپسې لیکي: هوکې! دا موږ هم منو او د ښاغلي سره اتفاق لرو چې ملامحمد عمر مجاهد (حفظه الله) متغلب نه دئ... هغه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library
شرعي امير دئ او د هېواد نږدې یو نیم زر جیدو علماوو له هغه سره بیعت کړی... خو... کرزی هیڅکله د متغلب مصداق نه دئ.... تر دې چې هغه له سره د واک څښتن ندی، ټول واک د یرغلګرو امریکایانو په لاسو کي دی....

محترم لیکوال ته وایو: تاسو بیا هم اشتباه کړې، هم د بل د وینا د تعبیر په اړه او هم د متغلب د معنی په اړه. د کوم اساسي قانون په رسالې کي دا خبره د هغه چا په ځواب کي ویل شوې چي استیلاء او غلبه د امارت لپاره شرط ګڼي، هغوی ته ویل شوي چي نن خو د مستولي او متغلب مصداق ملامحمد عمر مجاهد نه بلکي کرزی دئ او پرون ئې مصداق رباني وو، عجیبه ده چي تاسو په نظر کي د متغلب حکومت منل ضروري ګڼئ خو په عمل کي ورسره جنګېږئ!! که استیلاء د امارت لپاره شرط وي نو بیا خو نن د هغو ډلو مشرانو ته د امیر خطاب نشو کولی چي تر بشپړ تسلط لاندي سیمه نلري او د امریکایانو په ضد په چریکي جګړو بوخت دي!! بیا خو تاسو د طالبانو پرونی حکومت هم تر پوښتني لاندي راولئ او امارت ئې مسلم نه ګڼئ!! ځکه پرون هم طالبان په دې نه وو توانېدلي چي پر ټول افغانستان خپل تسلط ټینګ کړي، د کابل په څو کیلومتری کي او په پروان کي خونړۍ جګړي رواني وې، په تخار کي هم داسي ستره او خونړۍ جګړه روانه وه چي هره اونۍ به له مسکو نه د مشهد له لاري څو طیارې وسلې او مهمات شمالي ټلوالي ته وررسېدل او دا ټول به په دغو جګړو کي کارېدل.

تاسو د متغلب په اړه هم دا اشتباه کړې چي یوازي ئې د هغه واکمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل نوم ګنئ چي په زور مسلط شوی وي خو شريعت نافذوي!! د متغلب لغوي معنی دا ده چي څوک د زور او ځواک له لاري پر اوضاع مسلط شي، کېدی شي مسلمان وي او شريعت نافذ کړي او کېدی شي په ظاهر کي د اسلام دعوی کوي خو په عمل کي نه شريعت نافذ کړي او نه اسلام او مسلمانانو ته صادق او وفادار وي. کرزی يقيناً متغلب دئ خو د پرديو د متو په زور د افغانستان د يوې برخي داسي متغلب چي واکمني ئې کاواکه او لړزانه ده!!

موږ له تاسو سره په بشپړه توګه موافق يو چي افغانستان اشغال شوی، واک د اشغالګرانو په لاس کي دئ، زموږ هېواد دارالحرب دئ، جهاد پر ټولو مسلمانانو فرض دئ، دا خبرې موږ تر تاسو ډېر د مخه او هغه مهال اعلان کړې چي تاسو لا د امريکايانو په ضد جهاد ته چمتووالی نه درلود، تاسو او ټولو باخبره افغانانو ته معلومه ده چي د کابل او کندهار له سقوط نه وروسته د طالبانو مشران له داسي سخت حالت سره مخامخ شول چي هر يو ئې د خپل ځان او کورنۍ د ايستلو او خوندي ځای ته د انتقال په کار مشغول وو، دوی نږدې يو نيم کال وروسته په دې موفق شول چي خپل صفوف له سره منظم کړي او ورو ورو د جهاد ميدان ته راووځي، د امريکا په ضد د جهاد اعلان زموږ له لوري شوی، د طالبانو د حکومت له نسکورېدو وروسته د امريکايانو له بې پيلوټه طيارې لومړی راکټ زموږ په ضد توغول شوی، زه د هغه عملياتو شاهد وم چي د لومړي ځل لپاره د کنر د اسمار او دانګام ولسواليو ترمنځ؛ د امريکايانو پر ګزمې د حزب اسلامي د مجاهدينو له لوري ترسره شول، هم مي په آسمان کي ايف شپاړس

(c) ketabton.com: The Digital Library

طیاري او د هغوی بمباری، په خپلو سترګو لیدله او هم د بمونو او راکټو لوخړي او هم مي له دواړو لوریو د ډزو غړونه اورېدل، دا له انصافه لري خبره ده چي زمونږ په اړه شک کوې او د خپلي رسالې لوستونکو ته دا تأثر ورکوې چي ښايي مونږ به د کرزي له حکومت سره تر پردې شا ته کومه معامله، راکړه ورکړه او تفاهم لرو!! که مونږ دا کار کولی نو مخامخ مو له امریکایانو سره هم کولی شو، بیا خو دې ته څه ضرورت وو چي پر افغانستان باندي د امریکایانو یرغل مو محکوم کړ، د دوی په ضد مو د طالبانو د مقاومت ستاینه وکړه، له دوی سره مو د هرراز ملګرتیا لپاره چمتو والی اعلان کړ، کله چي د امریکایانو له برید نه څو ورځي مخکي په شمال کي د طالبانو ټولو قوماندانانو په اتفاق سره فیصله وکړه چي په شمال کي د مقاومت مسئولیت دي حزب اسلامي په غاړه واخلي، د شهید قاري احمدالله له لاري ئې مونږ ته خپله پرېکړه او غوښتنه اعلان کړه؛ مونږ ورسره موافقه وکړه، د کابل شوری ئې د آراوو په اتفاق سره دې ته ورته پرېکړه وکړه او د متقي له لاري ئې مونږ ته په مقاومت کي د برخي اخیستو او په شمال کي د مقاومت د سوق او اداري مسئولیت په غاړ اخیستلو بلنه راکړه، مونږ ورسره موافقه وکړه، خو د طالبانو د کندهار مشرانو د خپلو دواړو شوراګانو پرېکړي ونه منلې، دا خو په ماتي کښتئ کي له طالبانو سره د ګډ سفر خبره وه، څوک چي د اسلام لپاره دا کار کولی شي څنګه داسي بې ځایه شک پرې کوئ!! چا چي د امریکا له جمهور رئیس ریګن سره هغه مهال له ملاقات نه ډډه وکړه او د هغه بلني ته ئې منفي ځواب ورکړ چي امریکا د شوروي اتحاد په ضد د افغان ولس د مقاومت ننګه او

(c) ketabton.com: The Digital Library
ملاتړ کاوو، اوس چي امریکایانو زموږ هېواد نیولی ځنګه به امریکایانو ته د روغي جوړي یا ملګرتیا لاس ورکوي؟!

د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: "په دوو حالتونو کي د مسلمانانو وژل روا دي: یو دا چي مسلمانان د کافرو په فوځ او اردو کي شامل شي او دا ګڼي چي دنده ئې جنګ دئ، که مسلمان ئې مخي ته راشي که بل څوک... د مسلمان د قتلولو بل صورت دا دئ چي څوک مسلمان د کافرو سره شي د هغوی د برياوو او سوبو لپاره د مسلمانانو سره جنګېږي او یا ورسره اعانت کوي... که څه هم محترم لیکوال دا دواړه بېل صورتونه ګڼلي خو که الفاظو ته ځير شئ نو دواړه ئې يو صورت دئ، دوی ته باید ووایو چي د مسلمان وژل په لاندي صورتونو کي جائز دئ:

- داسي څوک ووژني چي الله تعالی ئې وژل حرام کړي او د هغه سر، مال او عرض ئې له تېري خوندي شمېرلی، که دا مسلمان وي یا ذمي او مستأمن.
- محارب دښمن ته جاسوسي وکړي.
- د مسلمان په ضد وسله راوباسي.
- د محارب دښمن په فوځ کي یو ځای له مسلمانانو سره وجنګېږي، که څه هم دې جنګ ته اړ شوی وي.
- د داسي شرعي امير په ضد وسله وال بغاوت وکړي چي د مسلمانانو له لوري غوره شوی او واجب العزل نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- امنيت ته وسله وال گوابښ راولاړ کړي، لاري ښکوي او شوکي کوي.

محترم ليکوال په همدې مبحث کي يو ځل بيا وايي چي کرزی متغلب نه دئ، ليکي: د ښاغلي حکمتيار صاحب په حضور کي په ډېر ادب او درنښت سره عرض کوو چي کرزی هيڅکله د متغلب مصداق نه دئ!! بلکي هغه د امريکايانو په شمول د نړۍ د ټولو کفري ځواکونو معاون دئ... محترم ورور ته وايو: موږ په دې کي په بشپړه توگه درسره موافق يو چي کرزی د متجاوزينو معاون دئ، دا لا څه چي دی او ملگري ئې هغو صليبي ځواکونو زموږ د هېواد له اشغاله وروسته د اقتدار پر کرسۍ کښېنولي چي د نړۍ او تاريخ د ستر فرعون جورج بوش تر مشرۍ لاندي ئې زموږ پر هېواد بريد وکړ، د دغو صليبي ځواکونو او د دوی د ملگرو په ضد جهاد يو سپېڅلی او مقدس جهاد دئ، إن شاء الله د شهيد او غازي اجر به ئې د احد او بدر د شهيدانو او غازيانو تر اجر کم نه وي، اميد دئ چي الله تعالی په خپل فضل او کرم سره دغه ستر مقام ورپه برخه کړي، دا ځکه چي په ځينو رواياتو کي راغلي چي د وروستۍ زمانې او د فساد په دوران کي د مخلص او صالح مسلمان او مجاهد اجر به د پنځوسو صحابه وو په اندازه وي.

خو محترم ورور ته يو ځل بيا يادونه کوو چي له متغلب نه زموږ مراد هغه متغلب نه دئ چي د زور او ځواک په کارولو سره قدرت ترلاسه کړي او شريعت نافذ کړي، کوم علماء چي تا ئې اقوال رانقل کړي هغوی هم متغلب په دوو ډلو وېشي، له يوه سره په احتياط او حوصلې سره چلند غوره گڼي او د بل په ضد د پاڅون او قيام سپارښتنه کوي. داسي معلومېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي تا د متغلب په اړه د دغو علماوو يوه قول ته توجه کړې او بل ته نه، ته يوازي هغه څوک متغلب ګڼې چي د زور له لاري قدرت ترلاسه کړي خو شريعت نافذ کړي!! خو هغه بل متغلب دي له پامه غورځولی چي هم قدرت ته د رسېدو لپاره د زور او ځواک کارولو ناروا لار غوره کوي او هم قدرت ته له رسېدو وروسته شريعت ته شا کوي او په ماانزل الله حکم نه کوي او له خلکو غواړي چي د ده هوی او هوس ته تسليم شي او د ده اقتدار او واکمني ومني.

دا پوښتنه چي پرون رباني متغلب وو؟

ښاغلی ليکوال تر دې سرليک لاندي ليکي:آيا رباني د کابل ښار دننه متغلب وو؟ او که د کابل څخه د باندي هم وو؟ که وو نو بيا ئې ولي په چهارآسياب، ميدان ښار او سروبي کي د خپل دولت مخالف ځواکونه ونشوای ځپلای؟ ...

دوی ته وايو:

- هو! رباني د کابل پر يوې برخي، هرات، د کندهار په ځينو برخو، ... ضعيفه او لړزانه واکمني درلوده، د کمونيستو مليشو، پرچميانو، ايران او مسکو په مرسته او ملګرتيا ئې پر دغو سيمو حکومت کولو، دغه سيمي د هغه ائتلاف په نتيجه کي د دوی لاس ته ورغلې چي د مسکو په ويناء د ايران په وساطت د کمونيستو مليشو، پرچميانو، شورای نظار، جمعيت او ايران پلوه شيعه ډلو څخه په جبل السراج کي جوړ شو او غرب ئې هم مرسته کوله، د افغانستان مربوط سفارتونه د مسکو او واشنګټن ترمنځ د

(c) ketabton.com: The Digital Library
موافقې په نتيجه کي دغه ائتلاف ته وسپارل شول، رباني يو کمزوری او د پرديو پر مټو او مرستو متکي متغلب وو، خو د متغلبينو له دوهمي ډلي څخه، نه هغه متغلب چي تا په پام کي نيولی.

- که تاسو نه د طالبانو حکومت د تغلب او استيلاء حکومت ګڼئ، نه د رباني او نه د کرزي، نو بيا خو ښايي د استيلاء او تغلب لپاره داسي کوم تعريف او تعبير لرئ چي نه ئې بېلګه تر دې مخکي ليدل شوې او نه به وروسته وليدل شي!! که ده ته متغلب ونه وايو بيا خو نو نه په تېر تاريخ کي کوم متغلب تېر شوی او نه به وروسته راشي!! بيا خو د متغلب اصطلاح هسي يوه بې مصداقه اصطلاح ده.

- ته موږ ته ووايه: د متغلب لپاره د سلطې او تر سلطې لاندي سيمي لپاره معيار څه دئ؟ واکمني ئې څومره مضبوطه او تر تسلط لاندي سيمه ئې څومره پراخه وي چي د متغلب نوم پرې کېښودی شو؟!! ټول افغانستان معيار ګڼې که ټوله اسلامي نړۍ؟ که ټول افغانستان او ټول افغانان معيار ګڼې نو بيا خو د طالبانو واکمني هم نه ټولو افغانانو منلې او نه پر ټول افغانستان قائمه شوې!! څنګه دلته پر يوې برخي استيلاء د دليل او مجوز په توګه وړاندي کوې او هلته ئې د ترديد لپاره؟!

- د متغلب په اړه ستا ستونزه دا ده چي ګمان کوې د استيلاء او غلبې له لاري يو څوک شرعي امير جوړېدی شي!! خو حقيقت داسي نه دئ، استيلاء او غلبه د چا واکمنۍ ته شرعي مجوز نشي ورکولی، حتی که شريعت هم نافذ کړي، فقهاوو چي د داسي متغلب په اړه څه ويلي هغه د اضطرار او مجبوريت په حالت کي د ناروا او حرام څيز موقتي جواز ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته دئ، هغوی وايي چي که څه هم د داسي کس امارت شرعي نه دئ خو د هغه اطاعت غوره دئ، دا هم تر هغه وخته چي د ده د عزل مناسب شرايط برابر شي، هغوی هيڅکله دا نه دي ويلي چي هر متغلب شرعي امير دئ او اطاعت ئې فرض او لازم!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات

په قرآن کي په ډېر تفصيل او دقت سره د مسلمانانو د لارښود او زعيم مواصفات ښودل شوي او لارښوونه ورته شوې چي څوک؛ له کومو ځانګړتياو سره د زعيم په توګه غوره کړي.

تاسو پوهېږئ چي اسلام مسلمانان له منزوی ژوند نه منعه کوي، په دې ئې ګماري چي د خلکو په منځ کي او په يوه منظم صف کي به اوسي، صالح لارښود او مشر به ځان ته غوره کوي او له هغه سره به بيعت کوي. د دې لپاره چي وتوانېږي د زعامت وړ شخص او د مشرتابه اهل لارښود وپېژني او د زعيم په توګه ئې غوره کړي؛ قرآن د يوه صالح او اهل مشر او قائد مواصفات او مشخصات به تفصيل سره بيان کړي او عملي بېلګي ئې د پيغمبرانو عليهم السلام په فکري، اخلاقي او عملي شخصيت کي زموږ مخي ته ايښي دي؛ راشئ دلته ئې څو مهمي برخي په اختصار سره له نظره تېري کړو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ امانت

قرآن د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام د معرفي په لړ کي موږ ته د دوی دغه د (امانت) صفت په مکرره توګه معرفي کوي او په دې توګه موږ ته وايي چي هغه څوک د زعیم او قائد په توګه غوره کړئ چي امین وي، زعامت او مشري د خلکو امانت او الهي مسئولیت وګڼي، له هغه قدرت او صلاحیت نه په پوره امانت، دقت او احتیاط سره استفاده وکړي چي ستاسو له لوري ورسپارل کېږي، د ده له پرېکړو او اجراءاتو د خلکو مال، نفس او عزت ته صدمه ونه رسېږي، خلک د خپلو هوسونو قرباني نه کړي، له هغه اقتدار چي ولس ئې ورسپاري، د اسلام د پلي کولو، د ولس د هوساینې او د ګډو سپېڅلو آرمانونو او شعارونو په لار کي وکاروي، د اسلام له نظره (ایمان) او (خیانت) هیڅکله یو له بل سره اړخ نه لګوي او په یوه زړه کي نه راغونډېږي، پیغمبر علیه السلام فرمایي: لا ایمان لمن لا امانة له: څوک چي امین نه وي ایمان نه لري.

bqà)G? Ẅ& îy qçÓèqä & Nç; A$% 6) ÇÊÈ ûüÎ™ ë3%$9 qçãq% M/¤ .

ÇÊÑÈ Èbqã‹Ûr © $(qà)?$ù ÇÊÐÈ ûüB& Aq™‘ N3 ’) ÇÊÏÈ

الشعراء: ۱۰۵ ـ ۱۰۸

د نوح قوم پیغمبران تکذیب کړل، کله چي د دوی ورور نوح ورته وویل: آیا تقوی نه کوئ؟ یقیناً چي زه ستاسو لپاره امین استازی یم، نو له الله وویرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇËÍÈ bqà)G? Ÿ& Ŝqd Ndqä & Nç A$% ő) ÇËÏÈ ûüÎ™ öBØ$Š% æ Ö/¤ .

ÇËÎÈ Èqã‹Û&r ©$(qà)?$u ÇËÎÈ ûüB& ÎAqß‘ öNä9 ’Îoî)

الشعراء: ۱۲۳ ـ ۱۲۶

عادیانو پیغمبران تکذیب کړل، کله چي د دوی ورور هود ورته وویل: آیا تقوی نه کوئ؟ یقیناً چي زه ستاسو لپاره امین استازی یم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

د موسی علیه السلام قول رااخلي او فرمایي:

{ŷŠ & b ÇÐÈ îqÌŸ2 ÎAqß‘ Nèdä!`r šc öqãöÏù Pöq% öNßg6 $ZFù ô‰s)9r

ÇÑÈ ûüB& ÎAqß‘ öNä9 ’Îoî) « $Š$6ã ¥’<Î)

الدخان: ۱۷ ـ ۱۸

یقیناً تر دوی مخکي مو د فرعون قوم وآزمویو او یو عزتمن پیغمبر ورغی؛ (له دې وینا سره) چي د الله بندګان راوسپاره، یقیناً چي زه تاسو ته یو امین استازی یم.

قرآن په عامه صیغه فرمایي چي د هر کار لپاره باید (امین) او (باکفایته) کس وګمارئ:

ÇËÏÈ ßûüB{ $“ È)ø9$ NöfòGó™$Ç B Žöz žc Î) ...

القصص: ۲۶

... بې شکه چي تر ټولو غوره کس چي (د کوم کار لپاره ئې) استخداموې؛ هغه دئ چي (پیاوړی) او (امین) وي.

په روایاتو کي راځي چي عمر رضي الله عنه یوه ورځ بیت المال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ چي هلته شته اموال وشمېري، عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه هم ورسره ول، د ده زيار، احتياط او دقت ته په پام سره چي په سختي تودوخي کي ئې دا کار په خپله کولو؛ علي رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته مخ کړ او وئې ويل: په خدای قسم چي دی همغه (قوي امين) دئ.

۲ـ کفائت

لارښود بايد د دې دروند پېټي د وړلو او د دې ستر مسئوليت د ادا کولو توان او کفائت ولري، هم له علمي پلوه او هم له جسمي پلوه، قرآن د طالوت د انتخاب په قصې کي موږ ته همدا لارښوونه کوي، د دې قصې تفصيلات په دې توگه زموږ مخي ته ږدي:

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

’Îsã ª! $# ÉóÉ$# Éü$ ’Î pÜó ¼çŠ#–r Bà6 øæ ç8ÿÜô $

البقرة: ۲۴۷-۲۴۶ ÇÉÈ ÒŠîæ ïÅ°r ª! $# âä±„ ÆB ¼ç 6 ü

آيا د بني اسرائيلو هغه ډله دي ونه ليده چي له موسی نه وروسته وه، کله چي ئې خپل پیغمبر ته وويل: مونږ ته يو پاچا وټاکه، تر څو د الله په لار کي وجنګېږو، ورته وئې ويل: آيا داسي خو به نه وي چي جنګېدل درباندي فرض شي نو ونه جنګېږئ؟ وئې ويل: نو په مونږ به څه شوي وي چي د الله په لار کي به نه جنګېږو، په داسي حال کي چي له خپل کور کلي او ټبر نه ايستل شوي يو؟ خو چي کله جنګېدل پرې فرض کړی شو نو ټول په شا شول غير له لږ شمېر نه ئې او الله خو د دې ظالمانو په حال ښه پوه دئ.

او پيغمبر ئې ورته وويل: الله خو طالوت درته پاچا ټاکلی، وئې ويل: څنګه به پر مونږ باندي ده لره پاچايي وي، حال دا چي مونږ په پاچايي کي تر ده ډېر وړ او مستحق يو او ده ته د مال پراخوالی هم نه دئ ورکړی شوی؟ وئې ويل: بې شکه چي هغه الله پرتاسو غوره کړی او په علم او جسم کي ئې پراخوالی او زياتوالی ورکړی او الله چي چا ته وغواړي پاچايي ورکوي او الله ښه پوه واسع دی.

له موسی عليه السلام نه وروسته او هغه وخت چي بني اسرائيل په شرک او فساد اخته او له سمي لاري منحرف شول، نو د جالوت په نامه يو ظالم او بې رحمه پاچا ورباندي مسلط شو، ډېر ئې ووژل، د دوی کورونه ئې لوټ او تاراج کړل او دوی ئې له خپل کور کلي وشړل، په دې وخت کي اشموئيل عليه السلام د دوی لارښوونه کوله، هغه ته راغلل، له خپلو مخکنيو کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړو او د الله په لار کې د جهاد له نه کولو نه ئې ندامت وښودو او له هغه نه ئې د الله په لار کې د جهاد اجازه وغوښته، هغه مبارک د دوی مخکني حالت ته په پام سره ورته وویل: داسې نه چې جهاد درباندې فرض شي او بیا تاسو له هغه نه ډډه وکړئ، دوی ورته وویل: په داسې حال کې چې پر مونږ ظلمونه شوي، له خپل کلي کور شړل شوي یو، هیڅ داسې دلیل نه ګورو چې د الله په لار کې ونه جنګیږو، خو چې ورته وویل شو چې اوس نو وسله واخلئ او له دښمن سره وجنګیږئ، یوازې محدودو کسانو تیارې وښود، نور ټول له خپلې ژمنې او د الله په لار کې له جنګېدو په ډډه شول. د الله پیغمبر ورته وویل: تاسو د یوه پاچا د ټاکلو غوښتنه کړې وه، دا دئ الله تعالی طالوت درته غوره کړی، د الله له دین نه اوښتي قوم ورته وویل: دی خو پر مونږ د مشرۍ وړ نه دئ، نه د نسب له مخې او نه د مال او شتمنۍ له مخې، د ټول ولس قیادت او زعامت خو باید داسې چا ته وسپارل شي چې قیادت او زعامت له پلار نیکه نه ورته په میراث پاته شوی وي، د کومې درنې او معتبرې کورنۍ غړی وي، ښه ډېر مال او دولت ولري!! پیغمبر د دوی په ځواب کې وایي: دی خو الله غوره کړی، د زعامت او قیادت وړتیا هغه ورکړې، ښه (پوه) دئ او (د ښه صحت او قوي بدن خاوند) دئ، د مشرتابه غوره مواصفات خو همدا دي، خو دوی دې ته تیار نه وو چې د طالوت قیادت ومني، د دوی معیارونه بدل شوي وو، د زعامت د مواصفاتو په اړه ئې همغسې انګېرله چې بې دینه او لاورکي قومونه ئې انګېري، د پیغمبر دا وینا ئې نه منله چې الله تعالی د دوی په خپر نه دئ چې نسب او مال د قیادت لپاره ضروري وګڼي او د طالوت په څېر یو نادار

(c) ketabton.com: The Digital Library
او بې نوم نښانه څوک دي د دوی د مشرۍ لپاره مناسب ونه ګڼي.
ګورئ چي د پیغمبرانو علیهم السلام په مشرب او مسلک کي نه (نسب معیار دئ او نه (ثروت)، استعدادونه، علمي او جسمي وړتیاوي معتبري دي. په دې لاربنوونو کي د زعامت په اړه اسلامي او غیراسلامي معیارونه په ډېره دقیقه توګه انځور شوي او موږ ته ښیي چي د جاهلانه معیارونو له مخي زعامت او قیادت یو موروثي توکی، د خاصي کورنۍ او ټبر حق او یوازي (شتمن) د دې منصب وړ او اهل ګڼل کېږي، خو د پیغمبرانو علیهم السلام په لاربنوونو کي له فکري، اخلاقي، عملي او جسمي وړتیاوو پرته هیڅ څه اعتبار نه لري، ټول موهومي او تصنعي معیارونه او ارزښتونه مردود ګڼل کېږي.

۳. علم

مسلمانان په دې ګمارل شوي چي د ټولني تر ټولو (پوه) او (عالم) کس به د مشر او زعیم په توګه غوره کوي، قرآن موږ ته د آدم علیه السلام د خلافت په قصې کي همدا لاربنوونه کوي او فرمایي چي الله تعالی د ملائکو په ځای آدم علیه السلام د دې لپاره د زمکي د خلافت لپاره غوره کړ چي تر فرشتو ئې علم جامع او پراخ وو، ملائکو د آدم علیه السلام علم او پوهي ته په پام سره اعتراف وکړ چي د دوی علم محدود دئ:
قالوا لاعلم لنا إلا ما علمتنا: وئې ویل: له هغه پرته چي تا راښودلي هیڅ علم نه لرو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په داسي حال کي چي د آدم علیه السلام په اړه فرمايي:

و علم آدم الاسماء کلها

او آدم ته ئې ټول نومونه وروښودل.

الله جل شأنه آدم علیه السلام او د ده نسل ته د ملائکو په پرتله دا فضیلت ورکړی چي علم ئې تر فرشتو جامع دئ، د هرڅه د پېژندلو او هغه ته د خاص نوم ورکولو استعداد په کي اېښودل شوی، خو ملائکي داسي دي چي هر صنف ئې د خپل خاص کار په اړه علم لري او د نورو شیانو په هکله نه پوهېږي، هر څه پېژندل او بیا هغه ته خاص نوم ورکول د انسان ځانګړتیا ده، دا خصوصیت په بل هیڅ مخلوق کي نه شته، د زمکي د خلافت لپاره همداسي یوه مخلوق ته ضرورت وو، ملائکو دا کار نه شو کولی.

دا آیتونه که له یوې خوا موږ ته لارښوونه کوي چي د اسلام له نظره د (خلافت) لپاره (اعلم: تر نورو ښه پوه) تر ټولو وړ دئ، له بلي خوا د هغه علم څرنګوالی هم موږ ته ښیي چي د خلافت لپاره ضروري دئ، د پیغمبر په شته والي که د طالوت امارت او د اشیاوو د نومونو د پېژندلو په وجه آدم علیه السلام د خلافت لپاره پر فرشتو ترجیح ښیي چي د دې منصب لپاره په ځانګړو برخو کي تخصصي علم کفایت نه کوي، باید د مشرتابه لپاره وړ شخصیتونه د ځانګړو تخصصي علومو له پلوه ونه څېړو او ونه لټوو؛ بلکي د مشرتابه لپاره چي کومي جامع پوهي او بصیرت ته ضرورت دئ دا باید معیار وګڼو او د دې له مخي اهل کس تشخیص او انتخاب کړو. قرآن د مشر او امیر په توګه د طالوت د انتصاب لپاره دا دلایل وړاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي:

ÉóÉ ß¯ ÉÛÊÓÚ $’Î ßzÜó ¼çŠ#–r ÐÛà6 øæ çßÿÜô $©$bÎ A$% ...

Ç¿ÏÈ Ò¿Ïæ ì Å°r ª! $r ãt± „ Æ B¼ç 6 ùà ’Îsã ª! $r البقره: ۲۴۷

وئې ویل: بې شکه چي الله هغه پرتاسو غوره کړی او په (علم) او (جسم) کي ئې پراخوالی او زیاتوالی ورکړی او الله چي چا ته وغواړي پاچایي ورکوي او الله ښه پوه واسع دئ.

یعني د هغو کسانو په ډله کي چي د امارت لپاره نومول شوي؛ طالوت تر ټولو غوره دئ او دوه داسي وړتیاوي لري چي ده ته پر نورو غوره والی ورکوي چي هغه (علم) او (پیاوړی جسم) دي، هم د خپل ولس د لارښوونې او قیادت لپاره ضروري پوهه او علم لري او هم د دې دروند پېټي د وړلو لپاره (پیاوړې متې).

۴ ـ قائد باید د ولس لپاره قدوه او بېلګه وي

هغه څوک باید د مشر په توګه غوره شي چي د اسلامي ټولني د ټولو فکری او اخلاقی ارزښتونو له پلوه، آرمانونو او شعارونو ته د وفادارۍ له پلوه، ضوابطو ته د التزام له پلوه او د تګلاري او اسلوب د مراعات له پلوه د ټولني فرد فرد ته د بېلګي او اسوه په څېر وي، لکه چي قرآن په دې اړه فرمایي:

©$ ‡qã ö ´b‰. `Jj ¤Z¡ m ôqÖé « $ÉqЛ ’Î Ðä9 b‰. ‰)©

(c) ketabton.com: The Digital Library

الاحزاب: Çﮱ È #ŽŸ. ©$•.Ùr •Åy $Pöx

۲۱

يقيناً چي د رسول الله (په شخصيت) کي ستاسو د هغه چا لپاره غوره بېلگه ده چي الله او د آخرت ورځي ته هيله لري او الله ډېر يادوي.

يعني پر الله تعالى د ايمان ځرنگوالى، د هغه فضل او کرم ته هيله درلودل، په آخرت باور او اخروي سعادت لټول او هيله ورته درلودل او د الله تعالى زيات ذکر او يادول بايد له پيغمبر عليه السلام نه زده کړو او هغه د ځان لپاره په دغو برخو کي د بېلگي او اسوه په توگه غوره کړو.

همداراز دا د يوه مؤمن لاربنود ځانگړتيا گڼل شوې چي له دښن سره به ئې چلند پرېکنده او قاطع وي، خپل برائت، نه پخلا کېدونکې دښمني او عداوت به له دښمن او د هغه تگلارو، سياستونو او افکارو سره اعلانوي، قرآن په دې اړه فرمايي:

ôMtR%. ô‰s% öNà6s9 îouqó™é& ×puZ|¡ym þ’Îû zOŠÏd≡tö/Î) tûïÏ%©!$#ur ÿ¼çmyètB øŒÎ) (#θä9$s% öNÏγÏΒöθs)Ï9

$¯ΡÎ) (#äτℜuŽt/ öΝä3ΖÏΒ $£ϑÏΒuρ tβρ߉ç7÷ès? ÏΒ Èβρߊ «!$#

... ö≅yèfÏ% Ù$s)tΡr&

الممتحنه: ۴

يقيناً چي تاسو ته د ابراهيم او هغو کسانو (په شخصيت او دريځونو) کي ښکلې اسوه او بېلگه ده چي له ده سره ملگري ول، هغه مهال چي خپل قوم ته ئې وويل: له تاسو او له هغه څه چي له الله پرته ئې عبادت کوئ برئ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې زاره يو، له تاسو (او ستاسو له دين نه) انکار کوو، او زموږ او ستاسو ترمنځ تلپاتې دښمني او کرکه راپيدا شوې، تر هغه چي تاسو پر يوازني الله ايمان راوړئ...

يعني له دښمنانو نه په بې زارۍ او برائت کي او د هغوی د تګلارو او افکارو په خلاف د مستمر او تلپاته عداوت او کينې په اعمال او اعلان کي بايد ستاسو ستر لارښود ابراهيم عليه السلام او مؤمن او موحد ياران ستاسو لپاره بېلګه او اسوه وي.

په صداقت، په خپلو ژمنو وفا، تقوی او پرهېزګارۍ، له الله تعالی وېره، د الله پر بندګانو زړه سوی او ترحم، پر خپل جائز حق قناعت، د حدودو او ضوابطو مراعات، د خپلو مسئوليتونو او وجايبو په اړه التزام، د دښمن په وړاندي عدم مداهنت، صبر او استقامت، جرأت او شهامت، د ګواښونو او فشارونو په وړاندي له خضوع او تسليمېدو ډډه... په دې ټولو کي بايد امير او لارښود د نورو لپاره قدوه او اسوه وي.

۵ـ يوازي له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه

قرآن د صالح مشرتابه له مهمو مواصفاتو څخه دا صفت ګڼي چي هغه له خپلو پلويانو او مخاطبينو نه د هيڅ بدلې او معاوضې طمعه نه لري، دا وينا د ټولو پيغمبرانو عليهم السلام ګډه وينا بولي چي خپلو مخاطبينو ته ئې ويلي: له تاسو هيڅ بدله او معاوضه نه غواړو، د اجر طمعه مو يوازي له رب العالمين څخه ده، لکه چي فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

bqà)G? Ŵ& ìxÎ» ¹ Ndqä & Nç A$% 6ĵ ÇÍÈ ûüÎ™ö3$ŠqB0 6M/¤ .

$Br ÇÍÈ Èqã‹Û&r ®$#(qà)?$ù ÇÎÈ ûüÏB& Aqß‘ Nä3 ’Î) ÇÏÈ

ÇÐÈ ûüÏJ=»èø9$# É‘ 4’ã ŵÎ) “Ìô & bÎ) @ô & öÏB Ïøã Nä3èŠ&

الشعراء: ۱۴۱ ـ ۱۴۵

ثموديانو پيغمبران تکذيب کړل، کله چي د دوی ورور صالح ورته وويل: آيا تقوی نه کوئ؟ يقيناً چي زه ستاسو لپاره امين استازی يم، نو له الله وويرېږئ او زما اطاعت وکړئ. او له تاسو نه پرې اجر نه غواړو، زموږ اجر خو يوازي پر رب العالمين دئ.

د يوه زړه ور او مجاهد مؤمن قصه زموږ مخي ته ږدي چي د خپل قوم په وړاندي ئې هغه مهال له پيغمبرانو نه په مېړانه او جرأت سره دفاع وکړه چي قوم تکذيب او په مرگ ئې وگواښل، فرمايي:

šú üÎ™ö3$#(qãÎ7®$#Éöq)»ƒ A$% 4ëó„ @ã‘ pÏZ/‰J9$# Á%ø% ôÏB äl`r

ÇËÈ brß‰GôB Nèdr #ìô & /ä3é=„ ŵ `B (qãÎ7®$#ÇËÉÈ

يس: ۲۰ـ۲۱

او د ښار له لري پلوه يو سړی په تلوار سره راغی؛ وئې ويل: اې زما قومه! د دغو پيغمبرانو متابعت وکړئ، د هغه چا متابعت وکړي چي هيڅ بدله او معاوضه درنه نه غواړي او هدايت شوي دي.

په مکرره او پرله پسې توگه او د اکثرو پيغمبرانو عليهم السلام په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه د دغه صفت یادونه ښيي چي دا د مشرتابه له اهمو مواصفاتو څخه دئ چي باید د لارښود او مشر په انتخاب کي ئې په جدي توګه په پام کي ولرو، او هغه څوک د مشر او امیر په توګه غوره کړو چي له خلکو نه د هیڅ مادي او معنوي بدلې او اجر طمعه ونه لري، نه د ستاینې طمعه او نه ځان او خپلي کورنۍ ته د کوم امتیاز ترلاسه کولو طمعه، مشري باید یو مسئولیت وګڼي نه یو امتیاز، له دې احساس سره دا دنده په غاړه واخلي او دا مسئولیت قبول کړي چي د الله تعالی مظلومو او بې وزلو بندګانو ته خدمت وکړي، د مظلوم مرسته وکړي او ظالم پر خپل ځای کښېنوي، د حق بیرغ اوچت کړي او د باطل ټغر ټول کړي، نه دا چي دې مقام ته په رسېدو سره ځان تر نورو لوړ او غوره وګڼي، په جامه، خوراک، مسکن او د ژوند په نورو برخو کي امتیازات ترلاسه کړي او په بیت المال کي د ځان او خپلي کورنۍ په ګټه تصرف ځان ته روا او جائز وګڼي.

قرآن د فرعون د قصې په یوې برخې کي دا صفت په دوو څېرو کي د دوه ډوله زعامتونو په اړه داسي انځوروي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرعون په خپل قوم کي په جګ غږ وویل: اې زما قومه! آیا د مصر پاچایي زما نه ده؟ او دا ویالې چي زما (تر واکمنۍ لاندي هېواد کي) بهېږي، آیا نه ئې ګورئ؟ آیا زه غوره یم او که دغه چي سپک دئ او په وضاحت سره خبره نشي کولی؟ ولي د سرو زرو لاس وندي نه دي پرې اچول شوي او ولي ئې خوا ته فرشتې (د ده د ساتونکو په توګه) نه دي ورسره راغلې؟ نو خپل قوم ئې وغولولو او د ده اطاعت ئې وکړ، یقیناً چي دوی فاسق وګړي ول.

ګورئ چي فرعون ځان د مصر بلامنازع ټولواک ګڼي، د مصر ټولي شتمنۍ، زمکي او نهرونه خپل شخصي مایملک ګڼي، د هر ډول تصرف حق ځان ته ورکوي، تر موسی علیه السلام په دې دلیل ځان غوره او د مشرتابه لپاره وړ بولي چي هغه خوار او نادار دئ، نه خلک د ده په خبرو پوهېږي او نه دئ خپله خبره په وضاحت سره کولی شي، فاخره جامې نه لري، د سرو زرو لاس وندي چي د پاچایۍ نښه ګڼل کېږي نه لري او خوا ته ئې مسلح ساتونکي نشته!!

پیغمبر علیه السلام له زکات او صدقاتو نه چي د اسلامي دولت د عایداتو اساسي منبع ده؛ د ځان او خپل ټبر لپاره استفاده تحریم کړې، خلکو ته به ئې ویل: ستاسو په مالونو کي د فقیرانو او مسکینانو لپاره داسي ټاکلی (حق) دئ چي ستاسو له شتمنو به ئې اخلم او ستاسو په فقراوو به ئې وېشم او هیڅ څه به د ځان لپاره نه ترې ګرځوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library
د قربانۍ او له خطرونو او ګواښونو سره د مقابلې لپاره به ئې خپل نږدې اقارب راوړاندې کول، هغوی ته به ئې ویل چې مخکې راشي او په لومړي خط کې ودرېږي، خو د امتیازاتو د وېش په مهال به ئې هغوی ته ویل: پر خپل جائز او محدود حق اکتفاء وکړئ، زکات او صدقاتو ته طمعه مه کوئ، د بیت المال اړوند اموال به ئې امانت ګڼلو او د الله تعالی په لار کې به ئې لګولو، په اړو مستحقینو به ئې وېشل او د ځان لپاره به ئې هیڅ څه نه ترې اخیستل، د ځان لپاره ئې د فقیرانو په څېر ژوند غوره ګڼلو او فرمایل ئې:

الفقر فخری.

د فقیرانو په څېر ژوند زما لپاره د فخر خبره ده.

میاشتې میاشتې به تېرې شوې او د ده په کور کې به د ډوډۍ د پخلي لپاره اور نه وو بل شوی، د کورنۍ غړو او خپلوانو ته به ئې ویل: له صدقاتو نه څه مه اخلئ، تاسو ته روا نه ده چې له هغه څه استفاده وکړئ چې نورو خپل مالونه پرې پاک او تزکیه کړي.

په روایاتو کې راځي چې یو مهال ډېر اسیران مدینې ته راوستل شول، د پیغمبر علیه السلام ګراني لور فاطمې رضي الله عنها چې لاسونه ئې په مېچنې تناکي شوي وو له پیغمبر علیه السلام نه د یوې خادمې غوښتنه وکړه، پیغمبر علیه السلام په ځواب کې ورته وویل: آیا تر دې غوره شئ درونه ښیم؟ او هغه دا چې په تسبیح، تحمید او تکبیر لګیا اوسه او له الله تعالی مرسته غواړه، ښځګه تا ته خادمه درکړم په داسې حال کې چې اهل صفه له لوږې ډېرې په خپل نس تېنګې ترې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر په معرکه کي هغه مهال چي د قريشو درې نوميالي جنګيالي له صفه ميدان ته راووتل او له مسلمانانو نه ئې د مبارزې لپاره د حريف غوښتنه وکړه، پيغمبر عليه السلام خپل درې نږدې خپلوان؛ حمزه رضی الله عنه د ده تره، علی رضی الله عنه او عبيده بن حارث رضی الله عنه د ده د تره زامن د دښمن مقابلې ته وړاندي کړل.

قرآن رسول الله صلی الله عليه وسلم ته لارښوونه کوي چي خپل نږدې اقارب انذار کړه په داسي حال کي چي د خپلو مؤمنو پلويانو په اړه بايد تواضع ولرې، د دې لارښووني او امر په اهميت هغه مهال ښه پوهېدی شو چي د غيراسلامي نظامونو د واکدارانو له کړنو سره ئې مقايسه کړو او وګورو چي په دغو ټولنو کي ستري ستري ستونزي د چارواکو د حوارينو او خپلوانو له تصرفاتو راولاړېږي، هغه چي په ټولني کي امتياز لرونکې مفت خوره ډله ترې جوړه شي. لکه چي د مفسد ظاهرشاه د اقتدار په وخت کي هر محمد زايی ته (سردار) ويل کېدل، د هېواد هر ګوټ ته چي به ولاړې او مجلل قصر، ښېرازه زمکه، ښکلی بڼ به دي ترسترګو شو او وبه دي پوښتل چي دا د چا دئ؟ دا ځواب به درکړی شو چي د شاهي کورنۍ د فلان غړي او يا د فلان درباري پير!!

قرآن فرمايي:

7 è7?$ÇJï 7 n$Z_ ôÙ ÿ÷z$r ÇËÍÈ šú üÎ•%ø{F$ 7?Ž•Ë±ã óÉR&r

bqèJè? $£JÏ äûïÌ/ ’Î)Ÿ @à)ù 8qöÁ ã bÎû ÇËÎÈ šú üÏZÏB÷sßJø9$ `Ï

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نږدې خپلوان دي وويروه او خپل وزر دي هغو مؤمنانو ته ټيټ لره چي ستا متابعت ئې کړی، خو کي ئې له تا نه سرغړاوی وکړ ورته ووايه: زه له هغه څه بې زاره يم چي تاسو ئې کوئ.

پيغمبر عليه السلام په خپلي خوا کي هغو خلکو ته ځای ورکاوو او تر نورو ئې وړاندي کول چي تر ټولو ئې زياته مالي او ځاني قرباني ورکړې وه او له الله تعالی پرته له هيچا ئې د کوم امتياز طمعه نه درلوده، بلکي هري بلي قربانۍ او ايثار ته چمتو ول.

موږ په غير اسلامي نظامونو او منحرفو سياسي احزابو او ډلو ټپلو کي گورو چي د چارواکو بطانه او د مشرانو حواريين له زياتو امتيازاتو برخمن وي، د دولت او حزب امکانات د همدغو په لاس کي لوېږي، هر يو ئې د دې لپاره غواړي لوړ ولاړ شي، زعيم ته ځان نږدې کړي او دربار ته لار ومومي چي تر نورو زيات او فوق العاده امتيازات ترلاسه کړي، د دوی له نظره د حزب امکانات په لومړي گام کي او تر نورو مخکي بايد د شورى پر غړو او مشر ته پر نږدې ملگرو ووېشل شي، که داسي ونه شي او د کوم مشر په خوا کي د دوی غوښتني تأمين نشوې؛ تري بېلېږي او د بل داسي چا په خوا کي ودرېږي چي جيب ئې ورډک او خوله ئې ورخوږه کړي!! په افغانستان کي چي کومي ډلي د امکاناتو د پرخوالي او زياتوالي او هغه مهال جوړي شوې چي د جهاد په نامه له ټولي نړۍ نه امکاناتو او امتيازاتو د افغانستان په لوري مخه کړه، ټولي ئې له دغسي خلکو جوړي شوې، ډېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازو ته ودرېدلي، له ډېرو سره ئې بیعتونه کړي او مات کړي، له هیچا سره ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې!!

۶. توکل

د مبارزې په لوړو او ژورو او د ژوند په پېچومو او کړلېچونو کي کله کله حتماً داسي مراحل رامنځته کېږي چي مؤمن دعوتګران او د آزادۍ او عدالت د لاري مبارزان دې ته اړ کېږي چي مادی محاسبات له پامه وغورځوي، په بشپړه توګه او یوازي پر الله تعالی توکل وکړي، له ضعف او ناتوانۍ سره سره او په خپلو محدودو وسایلو سره د ځواکمن دښمن مقابلې ته چمتو شي، په ډېر بدو شرایطو کي د صبر او استقامت لمن ټینګه ونیسي، پر الهی تائید او حتمي بریا باور ولري، د لاري او سنګر ملګرو ته ډاډ او اطمئنان ورکړي، حوصلې ئې لوړي او هیلي ئې ژوندۍ وساتي، له یأس او ناامیدۍ ئې وژغوري، په داسي سختو شرایطو کي یوازي یو متوکل، ډاډمن او د الله تعالی تأیید او نصرت ته هیله من مشر او لارښود کولی شي د اسلامي نهضت طوفاني کښتۍ د سختو ورځو په ځپانده سیند کي ساحل ته ورسوي. قرآن له مصر نه د موسی علیه السلام او بني اسرائیلو د هجرت او د فرعون د فوځونو له لوري د دوی د تعقیب په قصې کي مور ته د اسلامي صف د لارښود دغه ځانګړتیا انځوروي او وایي: کله چي موسی علیه السلام او د سفر ملګري ئې له بحر سره مخامخ شول، شا ته ئې وکتل چي د فرعون مجهزي لښکري ورنږدې شوې، د نجات لار او امکان په نظر نه ورتلو، د محاصرې له وېري سخت مضطرب او پرېشانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ول، موسی علیه السلام ته راغلل او وئې ویل: موږ محاصره شوو، د فرعون د سپایانو په منګولو کې پرېوتو، د نجات لار نلرو، ... موسی علیه السلام هغوی ته اطمئنان ورکوي او قرآن دا جریان داسې بیانوي:

ǿ › qã Ü » sô & A$% È$èô f $#äÂ•? $J=ù ÇÏÈ šú üÎîô³ B Nèdqãè6÷Gù

4k] $Ÿ2 mt=ù ÇÏÈ ÈiŸ‰ô™ ’În ÓÉB bÎ) Hx. A$% ÇÏÈ bqä‘6ô‰J9 $R)

Šöq9$ 5öi @ä b%3ù ,=ÿR$ù •ós7ø9$ 8$Áè)n >ÎôÑ$ È& ǿ › qã

ÿçèB `Br 4 › qã ZgU&r ÇÏÈ ûïi•z F$ N0 $Ÿgø9r& ÇÏÈ ÉŠê$Ý$

b%. $Br zfÿ 7ÿ9Œ ’Î bÎ) ÇÏÈ ûïi•z F$ $Ÿo% Oè ÇÏÈ ûüèHø&

ÇÏÈ ûüZB$ß9$ Nèdçø — الشعراء: ۶۰-۶۷

نو د لمر خاته پر مهال ورپسې شول او کله چې دواړو ډلو یو بل سره ولیدل د موسی ملګرو وویل: شک نه شته چې موږ وموندل شوو (دا دی موږ ته راورسېدل)، وئې ویل: داسې نه ده؛ یقیناً چې زما رب راسره دئ، هغه به حتماً (د نجات) لار رانښیي، نو موسی ته مو وحي وکړه چې دا سیند په عصا ووهه، نو وچاود او هره برخه ئې د ستر غره په څېر (پر ځای ولاړه) وه، هغه ځای ته مو وروستني هم رانږدې کړل او موسی او ټول هغه کسان مو وژغورل چې له ده سره ول، بیا مو وروستني غرق کړل، یقیناً چې په دې کې ستره نښه ده او ډېری ئې ایمان راوړونکي نه ول او یقیناً چې ستا رب مهربان عزتمن دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گورئ چي موسی علیه السلام په هغه سخت حالت کي چي له هري خوا لار پري بنده، د دښمن مجهز فوځ ئې تر شا، مخي ته بحر حایل او ملګري ئې هم وېري اخیستي، خو دی په همدې حالت کي ډاډه او مطمئن دئ او د الله تعالی مرستي ته سترګي په لار او د همدغه ډاډ او اطمئنان په وجه الله تعالی ورته وفرمایل: اوس نو دا بحر په خپلي عصا ووهه، یعني دا الهي مرسته د هغه ډاډ او اطمئنان نتیجه وه چي موسی علیه السلام وښوده او خپلو ملګرو ته ئې وویل: ګمان مه کوئ چي موږ ونیول شوو او د دښمن په لاس کي پرېوتو!! الله تعالی راسره دئ؛ هغه زموږ د ژغورني ذمه وار دئ!!

د پیغمبر علیه السلام په اړه فرمایي: کله چي له مکې نه هجرت ته اړ شو، دښمنان له ایستلو تورو سره ورپسې شول، ابوجهل د ده د وژلو لپاره د سلو اوښانو د انعام ذمه وهلې وه، د مکې خوا ته د ثور غره یوې سمڅي ته ئې پناه یووړه، دښمنان ایستلې توري په لاس د سمڅي خولې ته رانږدې شول، د سفر یوازنی ملګری ئې؛ ابوبکر صدیق رضی الله عنه پرېشان وو او پیغمبر علیه السلام ته ئې وویل: که دښمن خپلو پښو ته وګوري موږ ویني! خو پیغمبر علیه السلام په ټول ډاډ او اطمئنان سره هغه ته وایي:

¼ç‰f&r Ïhøã ¼çG^‹Å6 ™ ª!$ A“R'ù $YèB ©$žc Ï þ“tB Ÿw ...

4?ÿ• 9$ (rãŸ2 šú ïÏ%©$ pJÎŸ2 @yè_r $dr•? N©Ÿ3qãf Ï

التوبه: ۴۰ ÇÍÈ ÒŠÅm î ƒÍ ã ª!$ r $‹uŠù=ãš† Ïf « $pèJÎŸ2 r

... غم مه کوه، یقیناً چي الله له موږ سره دئ، نو (د همدې په وجه) الله خپله ډاډېینه پرې نازله کړه او په داسي لښکرو ئې د ده ملاتړ وکړ چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو نه لیدل او د کافرانو شعار ئې ټیټ کړ او د الله شعار خو (تل) لوړ دئ، او الله باحکمته غالب دئ.

یعني په دې پېښې کې د دښمن ماتې، خپلو موخو ته نه رسېدو کې او د پیغمبر علیه السلام په هغه روڼ مستقبل کې چې د همدې هجرت په وجه د ده او د اسلام په برخه شو؛ هغه ډاډ او اطمئنان لویه او اساسي ونډه درلوده چې پیغمبر علیه السلام د الهي معیت او تائید په اړه درلود او د دغې پېښې په دوران کې ئې عملاً وښود.

۷ ـ شجاعت

د مشرتابه لپاره بل ضروري صفت دا دئ چې هغه به له حق نه په دفاع کې لازم شجاعت لري، د شر او فساد د ځواکونو غولوونکی او هیبتناک ظاهر به د ده په زړه کې وېره او خوف نشي راولاړولی، د دښمن ګواښونه او ګوت خنډني به ئې نشي وېرولی، د پرېکړو پر مهال به له خوف او وېرې سره مشوره نه کوي، دا صفت پر الله تعالی او الهي مقدراتو له پاخه ایمانه راولاړېږي او له سختو ورځو، هیبتناکو پېښو او وېروونکو لوړو ژورو نه د تېرېدو په ترڅ کې په یوه مؤمن او خدای پال بنده کې وده مومي، څوک چې له داسې مرحلو څخه نه وي تېر شوی او له سختو آزموینو سره نه وي مخامخ شوی او د زړه ورتیا او شجاعت جوهر په کې نه وي پوخ شوی د یوې اسلامي ټولني او مجاهد ټولي د زعامت او مشرۍ وړتیا او اهلیت نه لري. قرآن په همدې ارتباط د ابراهیم علیه السلام په اړه فرمایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ä $Y=Ï 7 ä% ` 'Ï A$% £gB?'ù M»KÎ3Î ¼çš O¿ù°•ç #?F@$Ëîr

ÇÊÍÈ ûüÏÎ»©9$ “ Ÿ©ôgã A$Zƒ Ÿw A$% Ó£Íhé ` Ïr A$% DBî

البقره: ۱۲۴

او کله چې خپل رب ئې ابراهیم (علیه السلام) په څو خبرو وآزمویلو، کومې چې هغه ترسره کړې، وئې فرمایل: زه خو دې د خلکو لپاره د یوه امام او پیشوا جوړونکی یم، وئې ویل: او زما له اولاد نه هم، وئې فرمایل: زما ژمنه ظالمانو ته نه رسېږي.

ابراهیم علیه السلام له ګڼ شمېر الهي آزموینو سره مخامخ شو، د پلار او قوم مخالفت، زندان ته تګ، په اور کې لوېدل، هجرت او وطن پرېښودل، د مکې په وېروونکې وچې بیدیا کې هاجر او اسمعیل یوازې پرېښودل، د اسمعیل په ذبح کولو ګمارل کېدل، ... هغه په ټولو دغو الهي آزموینو کې بریالی شو، د دې بریا بدله او جزاء دا وه چې د خلکو د امامت او مشرۍ مقام ئې په برخه شي، الله تعالی ورته وفرمایل چې اوس نو ته د خلکو د امامت وړ یې، دا مقام تا ته سپارم. تمنا ئې وکړه چې کاش د خلکو د لارښوونې دا مقام د ده د اولاد هم په برخه شي! الله تعالی وفرمایل: زما په دې فرمان کې ظالمان نه دي شامل، ظالمان که څه هم ستا زامن وي د دې جلیل مقام وړ نه دي.

ډېره عجیبه او د حیرانتیا وړ خبره ده چې دلته هم ځینو کسانو د دې په ځای چې دا ابتلاءات همغه وګڼي چې په قرآن کې راغلي، برعکس د نوکانو د قطع کولو او د اضافي ویښتانو د خرییلو په څېر څو کارونه ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼي!!

قرآن د ابراهيم عليه السلام د عدم خوف څرنګوالی د ده په هغه ځواب کي زموږ مخي ته ايښی چي خپل مشرک قوم ته ئې ورکړ، فرمايي:

$B S%{& Wr Ç1‰d ô%r «I $'Î 'Îþ'f »tB A$% ¼çmãq% ¼çnS!$ nr

$Jù ä«ô @à2 'În ì År $løø© 'În ä$±„ b& Hw yiÎ šc qäÎô è

šc qè$ƒB Ÿw Ncò2 Žõ& $B S%{& #øY2 r ÇÑÈ brãZ2 ‹F? Ÿxù&

Ë+)ƒ ìÿy$“ 'ù $YÜù¯ Nà6 øæ ¾ïÎ Aí\ãN9 $B «I $Î Oçòž& Nä.R&

ÇÑÈ šc qß=è? Lèžäb] ÇbF[$Î ',m& الانعام: ۸۰ - ۸۱

او قوم ئې ورسره شخړه وکړه، (ورته) وئې ويل: آيا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په يقيني توګه ئې زه هدايت کړی يم او زه له هغه څه څخه نه وېرېږم چي تاسو ئې (له الله سره) شريکوئ، مګر (له دې وېرېږم چي) زما رب کوم څه (ضرر راته) وغواړي، زما رب په ټولو شيانو علماً احاطه کړې ده (په هر څه پوهېږي)، نو آيا پند نه اخلئ؟!

د دې مبارک آيت په اړه لاندي خبري په پام کي ولرئ:

- دا آيت ښيي چي د ابراهيم عليه السلام مخکنۍ ويناوي له قوم سره د محاجې او استدلال په دوران کي شوې، د استفهام په توګه ئې کړې، هغوی ته ئې ويلي چي آيا زما رب دا ستوری دئ، که دا سپوږمۍ او لمر؟
- قوم ته وايي: آيا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په يقيني

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه ئې زه هدایت کړی یم، ما خپل دلایل درته وویل، زما د لاري په حقانیت کي د شک او تردید هیڅ مجال نه دئ پاته.

- ما له خپلو معبودانو مه وېروئ، ستاسو له معبودانو هیڅ وېره نه لرم، وېره مي یوازي له دې ده چي الله تعالی کوم ضرر راته وغواړي، که ئې زما په هکله د کوم ضرر او تاوان اراده وکړه، نو هغه ئې په وجه او سبب او دا چي څه مصلحت به پرې مرتب کوي، ډېر ښه پوهېږي.
- آیا پند نه اخلئ، آیا دغه دلایل درته کافي نه دي؟!

۸ـ د الله تعالی په لار کي د اذیتونو ګالل

دې ته په پام سره چي قرآن د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام په اړه فرمایي چي د الله تعالی په لار کي ئې ستونزي او کړاوونه ګالللي، له مخالفتونو سره مخامخ شوي، د مخالفینو له لوري اذیت شوي، هجرت ته اړ شوي، ملګري ئې ځورول شوي... دا ښیي چي د الله تعالی په لار کي د اذیتونو ګالل هم د مشرتابه له مواصفاتو څخه دئ، پیغمبر علیه السلام فرمایي: هیڅوک د پیغمبرانو په اندازه د الله تعالی په لار کي نه دئ اذیت شوی او هیڅ پیغمبر زما په څېر نه دئ ځورول شوی، څومره چي انسان الله تعالی ته ډېر نږدې وي ابتلاء او آزمویني به ئې همدومره ستري وي.

لکه څنګه چي لوړ شخصیتونه د دوی له ذاتي مواصفاتو نه پېژندی شو؛ همداراز ئې د دوستانو او دښمنانو له مخي او له دوی سره د دښمنانو د چلند د څرنګوالي له مخي پېژندی شو، څوک چي د شر او فساد ځواکونو له شدید مخالفت سره مخامخ وي، دښمن د هغه په ضد تر نورو زیات عناد

(c) ketabton.com: The Digital Library
او خصومت څرګندوي، تر نورو ئې زيات خطرناک ګڼي، په خپلو تبليغاتو کي تر نورو زيات د ده په اړه ترخه ژبه کاروي، او په هري تبصرې کي ئې د غضب او کينې نښي له ورايه برېښي، څوک چي د دښمن له لوري تر نورو زيات اذيت کېږي؛ په حقيقت کي د دښمن حساسو سترګو په ده کي هغه څه ليدلي چي بايد وېره ترې ولري او خطرناک ئې وګڼي، هغه ورځتياوي ئې په کي ليدلې دي چي له لري او د دښمن په سترګو ليدی شي نه له نږدې او د دوستانو په سترګو، دښمن ئې په ښه توګه احساسولی شي نه دوست. ښه او صالح دوستان هم د يوه صالح او ښه شخصيت د ښو ځانګړتياوو نښه ګڼل کېږي، غوره او نېک شخصيتونه تل ښه او صميمي دوستان او شديد نه پخلا کېدونکي دښمنان لري، د ټولني نېکان ئې ملګرتيا کوي او مفسدين ئې نه پخلا کېدونکې دښمنۍ ته ملا تړي، او تل د دښمنانو له شديد مخالفت او اذيت سره مخامخ وي. په همدغو کړاوونو او اذيتونو کي وروزل شي، پاخه شي، کمال ته ورسېږي او ستر ستر شخصيتونه ترې جوړ شي. کړاوونه او ستونزي په انسان کي هغو صفاتو ته وده او ځلا ورکوي چي له بلي لاري او په بل څه نه ښېرازه کېږي او غوټۍ ئې نه غوړېږي.که ګورو چي ټول پيغمبران عليهم السلام د الله لوري ته په دعوت کي له سختو اذيتونو، مخالفتونو، آزموينو، ستونزو، کړاوونو، ځورونو او هجرتونو سره مخامخ شوي، زندانونو ته تللي، دوی او ملګري ئې په شهادت رسېدلي، د اور په کَندُو کي اچول شوي، ... دليل ئې همدا دئ چي مخکي مو ورته اشاره وکړه، پيغمبر عليه السلام فرمايي: کله چي الله تعالی وغواړي يوه ډله د دوستانو او محبانو په توګه غوره کړي نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتلاءاتو سره ئې مخامخ کړي چې د هغوی په وړاندي صبر وکړي (او د همدې صبر په نتیجه کي) د الله تعالی د دوستۍ وړ شي.

څوک چي د ناز او نعمت له بستره اقتدار ته ورسېږي يزيد ترې جوړېږي او څوک چي د ابراهیم علیه السلام په څېر د الله تعالی په لار کي د ابتلاءاتو او آزموینو په وړاندي صابر او صامد پاته شي؛ زړه سواند لارښود او د آزادي غاړو امام ترې جوړ شي.

۹-د خلکو د هدایت تلوسه او د ملګرو په اړه زړه سوی:

د خلکو د هدایت په اړه شدید حرص، له ذلت او ضلالت نه د دوی د ژغورني ژوره تلوسه، د لاري د ملګرو، همسنګرو او همسفرو په اړه رحمت او زړه سوی درلود ل د یوه صالح او مؤمن مشر له ځانګړتیاوو څخه دي، د یوه اسلامي صف تر ټولو مهم او اساسي هدف د الله تعالی لوري ته د خلکو بلنه او د حق او حقیقت لوري ته د خلکو لار ښوونه ده، په ټولو هڅو او هلو ځلو کي که دا سیاسي او اجتماعي وي، یا فکري او فرهنګي او یا اخلاقي او نظامي ؛ دا باید په پام کي وي او د هر تحرک موخه چي خلک له کفر، شرک او جهل څخه ژغورل شي، له تیارو وو ځي، د نور او رڼا لوري ته هدایت شي، د ظلم او فساد ټغر ټول شي، عدالت او برابري تأمین شي، حق غالب شي او باطل له منځه ولاړ شي. پیغمبر علیه السلام ؛ علي رضي الله عنه ته فرمایي: که یو انسان ستا په لاس هدایت شي؛ دا تا ته تر دې ډېر غوره دئ چي دا زمکه د سرو زرو وي، ستا په واک کي وي او ته ئې د الله په لار کي وقف کړې!! داسلامي صف او د هغه د مشرتابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصیت کي بایـد دا ځانگړتیا او خصوصیت بـارز او ځلانـده وي او پـه دې اړه د دوی تلوسه باید د حرص تر پوړې لوړه او پیاوړې شي، زعیم ئې باید داسي څوک وي چې د ټـلو مؤمنـو همسفرو او همسنـ گرو پـه اړه ئې زړه سوی، مینه او پېرزوینه دومره وي لکـه د یـوه مهربـان پـلار مینه لـه خپل صالح اولاد سـره، د دوی تربیـې او روزنـې تـه بایـد جـدي توجـه او اهتمـام ولري، د و ړو وړو اشتباهاتو پـه وجه ئې لـه ځلي خـوا ونـه ر ټـي، او د سخت زړو پـه څېر ورسـره چلنـد ونـه کـړي، قـرآن د پيغمبـر عليـه السـلام پـه اړه فرمايي:

ëÈ ƒìm Óšã $B höã ï/Íã Nà6 Åyr& ôÏB Ñ^ qß‘ Nà2 ä!` ‰s)s9

التوبه: ۱۲۸ ÇÊËÑÈ Òšm§‘ ×$râ‘ šúüÏZÏB÷sßJø9$$Î/ Nà6 øæ

يقيناً چي تاسو ته ستاسو له منځه داسي پيغمبر درغی چي پر ده هر هغه څه گران تماميږي چي تاسو ځوروي، ستاسو پر (هدايت او لارښووني) حريص دئ او د مؤمنانو په اړه ډېر زړه سواند او مهربان.

د درد او مسئوليت دغه احساس، د خلکو د هدايت او لارښووني ژوره تلوسه، د مؤمنانو په اړه زړه سوی او مهرباني همغه دروند پېټی جوړ کړی وو چي د پيغمبرعليه السلام پر اوږو ئې داسي دروندوالی کاوو چي نږدې وه د دې اولوالعزم پيغمبر ملا ماته کړي.

همدا راز فرمايي:

É‰ÏWysø9$# á‹Íî $àù |MYä qç9 Nßg9 |MZÏ9 «!$# `ÏiB 7pJôm‘ $JÎûù

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÍÐF{ $'Î bÎdó r$©r bÎ; öÿóGÖ$ Nå ã B# ã$Ü 7Ïöm ôÏB {qÒyÿR]w

Ç̈ÎÈ û,Ï]j qG9$ =Ït ã ©!$bÎ « $'?ã ö@©qG Mð•ã #Œfù

آل عمران: ۱۵۹

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کي مشوره ورسره کوه، او چي عزم دي وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چي الله توکل کوونکي خوښوي.

۱۰. حساس ضمیر

داسي حساس ضمیر چي د ظلم، فساد او گناه په لیدو سره وپاریږي، د انحرافاتو په وړاندي ساکت او بې تفاوته پاته کېدا او بې اعتنائي ونشي زغملی، د مظلوم او محروم انسان په لیدو سره ئې زړه سوی او ترحم تحریک شي او د هر محتاج انسان لیدنه په هغه کي د مسؤلیت احساس راوپاروي، د مظلوم مرستي ته ئې چمتو کړي او د اړ او محتاج انسان لاس نیوي ته ئې وهڅوي، دا د یوه صالح او مؤمن لاربښود بله ځانگړتیا ده چي قرآن ئې زموږ په وړاندي د پیغمبر علیه السلام په شخصیت کي داسي انځوروي:

... öÑÏã $B ïøã fÍ•ã ... التوبه: ۱۲۸

څه چي تاسو ځوروي پر ده گران تماميږي،

يعني د هر هغه حالت په ليدو سره متأثر او غمجن کيږي چي خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوروي او له کړاو سره ئې مخامخ کوي، دا د ځان مسئوليت ګڼي چې خلک له دې حالته وژغوري. قرآن دغه صفت د موسی علیه السلام په شخصيت کې په دوو مواردو کې داسې انځوروي:

È‚#ã ‘ $kŽÏù %_qù $gÎ=÷d& ôÏB 7#ÿôî È@÷dr& 4’?ã pZƒÏ‰J9$# Ÿ@zŠr

`Ïß “Ï%©!$# çmäótGó™$$sù ( ¾ÍnÍirßtã ôÏB #x‹»ydr ¾ÏmÏGè‹Ïm© `ÏB #x‹»yd Èû÷ü n=ÏGtFø)tƒ

A$# ö@yJtã ô`ÏB #x‹»yd tA$s% (Ïmø‹n=tã 4Ó|Ós)sù 4Óy›qãB ¼çnx.t“uqsù ¾ÍnÍirßtã ôÏB “Ï%©!$# ’?ã ¾ÏmÏGè‹Ïm©

القصص: ١٥ ÇÊÎÈ ×ûüÎ7B @ÅÒB Arßtã ¼çm¯RÎ) (Ç`»sÜø‹¤±9$# È@yJtã ôÏB #x‹»yd

او په داسې حال کې چې ښار ته ننوت چې استوګن ئې غافل (د شپې یا غرمې په خوب ویده) ول، ناځاپه ئې دوه سړي ولیدل چې په خپلو کې په جګړه بوخت دي، دا یو ئې د ده د ډلې او دا بل ئې د ده له دښمنانو څخه، نو هغه چې د ده له ډلې څخه وو د هغه چا په خلاف ئې د مرستې نعره وروکړه چې دښمن ئې وو، نو موسی څپېړه ورکړه او په همدې سره ئې د هغه کار پای ته ورساوو (مړ ئې کړ)، وئې ویل: دا د شیطان کړنه وه، یقیناً چې هغه څرګند بې لارې کوونکی دښمن دئ.

په داسې حال کې چې دغه مهال موسی علیه السلام د شاهي کورنۍ غړی ګڼل کېدو، له ځانګړي احترام او عزت نه برخمن وو، خو چې ښار ته ننوځي او دا صحنه ګوري چې یو ظالم قبطي پر یوه مظلوم بني اسرائیلي تېری کوي، وهي ئې او هغه له ده نه د مرستې غوښتنه کوي، خو موسی علیه السلام خپل اجتماعي مقام ته په پام سره له دې صحنې په بې اعتنائي

(c) ketabton.com: The Digital Library
نشي تېرېدی، حساس ضمير او قوي عاطفه ئې دې ته نه پرېږدي چي مخ بلي خوا ته واړوي او په بې اعتنائي سره له هغه ځايه تېر شي، عدم مداخله او له مظلوم سره مرسته نه کول د خپل ايمان او غيرت منافي ګڼي، وروړاندي کېږي، له مظلومه دفاع کوي، داسي دفاع چي د ظالم قبطي په مرګ پای ته رسي.

قرآن ورپسې هغه صحنه زموږ مخي ته ږدي چي موسی عليه السلام له دې پېښي وروسته له مصره تښتي، د مدين په لور خوځي، له څو شپو ورځو مزل وروسته په مدين کي د يوه څا په غاړه شپانه ګوري چي راغونډ دي او خپلي رمې خړوبه کوي، ستړی ستومانه دئ، د يوې وني سيوري ته کښېني، د يوه ډاډمن پناځي په لټه کي دئ چي د فرعون له تعقيبه خوندي شي، ناڅاپه ئې سترګي پر دوو نجليو لګېږي چي له شپنو لري، يوې ګوښې ته حيراني ولاړي دي او خپله رمه ساتي، د هغوی پرېشاني ئې دې ته اړ کوي چي ورشي او ترې وپوښتي چي د پرېشانۍ سبب ئې څه دئ او ولي د رمې راوستو ته اړي شوې؟ هغوی ورته وايي: تر څو نور شپانه خپلي رمې خړوبه نه کړي او له دې ځايه ولاړ نشي؛ موږ نشو کولی خپلي رمې ته اوبه ورکړو، پلار مو بوډا دئ، بل څوک د رمې د پاللو او پيايلو لپاره نه لرو، موسی عليه السلام د څا خوا ته ځي، له خپلي ټولي ستړيا او ستوماني سره سره په يوازي سر له څا دومره اوبه راباسي چي د هغو دوو پرېشانو نجونو رمه پرې خړوبه شي، بېرته د وني سيوري ته درومي او خپل رب ته دا دعاء کوي: اې زما ربه! ستا هغو پېرزوينو ته اړ او محتاج يم چي پر ما دي کړې وې؛ او د دعاګانو منونکی رب د هغه دعاء قبلوي او ډاډمن پناځی ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

برابروي، همدا نجوني خپل پلار ته قصه کوي، هغه ئې ورغواړي او د ده د قصې له اورېدو وروسته ورته وايي: بې غمه اوسه؛ نور نو د ظالمانو له منګولو ژغورل شوی يې.

۱۱. فصاحت

فصاحت او د ژبي طلاقت هم د مشرتابه لپاره يو ضروري صفت دئ، فصاحت يوازي يو کمال او هنر نه دئ؛ بلکي د انشراح صدر، فهم او بصيرت، روښانه ذهن او ژور فکر نښه او د انسان د عقيدې او قول تر منځ د تنسيق او يووالي مظهر دئ، ځوک چي رغنده او سالم افکار نه لري حتماً به ئې وينا مبهمه او غامضه ومومئ، مخاطب ته به تصنعي بربښي، تر اغېز لاندي به ئې نه ځي، د زړه او دماغ دړه به ئې نه ورته پرانيستل کېږي.

قرآن د دې ضروري صفت د يوې بېلګي په توګه د موسی عليه السلام دا وينا رااخلي چي پر رسالت د مبعوثېدو په مهال ئې وکړه او وئې ويل: زه د دې منصب او مأموريت لپاره وړ نه يم؛ ځکه فصاحت نه لرم، تر ما هارون (عليه السلام) غوره دئ، ځکه هغه تر ما افصح دئ، قرآن فرمايي:

Ÿw& bqãä Pq% ÇÈ ûüÜÎ»@$Pq) ß$Ma$È É› qã 7 ‘ 3“ Š$R Öô)r

Ÿwr “ Íô ¹ ß‹Å ƒr ÇÈ Èqç/É3ãb& ß$%{ & bÎ) É ‘ A$% ÇÈ bqà)Gƒ

b& ß$%{ 'ù Ò ŒÆ ¥?ã bç,r ÇÈ brãd 4‹Ì @Åö'ù ’Î$¡ï ßÎÜZƒ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغه مهال چې ستا رب موسی ته غږ کړ چې د دې ظالم قوم لوري ته راشه، د فرعون قوم ته، آیا (د خپل ظلم له بدو پایلو) نه ویرېږي؟، وئې ویل: اې زما ربه! زه ویرېږم چې دروغجن به مې وګڼي، سینه مې تنګېږي، ژبه مې (سمه) نه خوځېږي، نو د هارون لوري ته (دا رسالت) ولېږه، او د دوی پر ما د یوې ګناه (الزام) دئ، ویرېږم چې وبه مې وژني.

په دې مبارکو آیتونو کې د مشرتابه څو ضروري صفات په ګوته شوي:

الف: د لاربښود او مشر د شخصیت او د ده د دعوت او مبارزې په اړه د خلکو اعتماد او باور، موسی علیه السلام په دې دلیل ځان د دې مقام لپاره وړ نه بولي چې ګمان کوي بني اسرائیل به ئې په دې دلیل ونه مني او د ده په اړه به شک وکړي چې دی د فرعون په قصر کې ستر شوی، د زعامت او قیادت شوق او تلوسه ئې له هغه ځایه ترلاسه کړې، د فرعون په قصر کې پاته کېدا دې ته هڅولی چې د قوم مشر او لاربښود شي، داسې نه چې دغه انګېرنه د دې باعث شي چې بني اسرائیل د ده بلنې او دعوت ته د شک په سترګه وګوري او له ایمان راوړو ډډه وکړي.

ب: هغه سعۀ صدر او پراخه حوصله چې موسی علیه السلام ئې د زعیم لپاره ضروري ګڼي، په خپل زړه او سینه کې نه مومي او له همدې امله ځان د مشرۍ لپاره مناسب نه بولي.

ج: فصاحت او په صراحت او وضاحت سره د خپل زړه خبره کول، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشرتابه لپاره هغه ضروري صفت دئ چي موسی علیه السلام هغه ته په پام سره هارون علیه السلام تر ځان د دې دندي لپاره غوره او وړ بولي.

د: اقتدار ته د رسېدو تلوسه نه درلودل او د لاس ته راوړو هڅه ئې نه کول، د اسلام له نظره قدرت ته د رسېدو هڅه حرامه او ناروا ده، څوک چي امارت ته د رسېدو هڅه وکړي د الله تعالی له تأیید او رعایت نه محرومېږي او الله تعالی ئې خپل نفس ته حواله کوي، د پیغمبر علیه السلام قول او فعل ښیي چي مسلمانان باید هغه څوک د امیر په توګه غوره نه کړي چي اقتدار ته د رسېدو هڅه کوي، د موسی علیه السلام په پورتنۍ قصې کي هم موږ ته همدا لارښوونه شوې، موسی علیه السلام داسي معرفي شوی چي غوښتل ئې د امارت پېټی د ده پر اوږو بار نشي او د ده پر ځای هارون علیه السلام ته وسپارل شي.

هـ: د مشر او کشر، د امیر او رعیت او د داعي او مخاطب تر منځ د اعتماد او افهام او تفهیم فضاء د قیادت لپاره یو بل ضروري شرط دئ، قرآن د موسی علیه السلام د قصې په ترڅ کي موږ ته همدا وایي او د موسی علیه السلام د دې وینا په ضمن کي ئې موږ ته بیانوي چي هغه وویل: د قبطي د قتل په وجه زما او د قبطیانو تر منځ د اعتماد او باور فضاء له منځه تللې، د دوی له لوري د قتل تور به د دې باعث شي چي زما بلني ته مثبت ځواب ونه وایي.

کله چي موسی علیه السلام؛ د عجز او ناتوانۍ له اظار سره سره؛ په دې ستري دندي ګمارل کېږي او علیم او حکیم رب هغه د دې منصب وړ ګڼي، نو الله تعالی ته داسي دعا کوي چي په ضمن کي ئې ټول هغه ضروري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړتیالوي ترې غواړي چې د قیادت لپاره زیات ضروري دي او موسی علیه السلام ځان ورته اړ او محتاجه ګڼلو، فرمایي:

`Ï Z‰ ›ã @ëô$r ÇËÊÈ “ Ìø pí žÅ„r ÇÊÎÈ “ í ô¹ ’í y Žõ $É ‘ A$%

brãd ÇËÏÈ ’íd& ôÏ #•ƒÎr ’k@èô $r ÇËÑÈ ’íþ% (qß)ø/ ÇËÐÈ ’Î$¡ ß

7 sÎ¨ èõ1 ÇËÌÈ “ Ìø pî ¨ çôõ &r ÇÌÊÈ “ í ø ýÎ š%Ô$ÇÌËÈ ÓÅ&

ÇÌÎÈ #ŽÅ / $ZÎ ¨MZä 7 RÎ ÇÌÍÈ #Ž•Ï. 8•äõRr ÇÌÌÈ #ŽÏ. طه: ۲۵ - ۳۵

وئې ویل: اې زما ربه! سینه مې راته پراخه کړې، کار مې راته آسانه کړې، د ژبې غوټې مې پرانېزې، چې په وینا مې پوه شي، له خپل ټبر نه مې وزیر او مرستندوی راته وټاکه، ورور مې هارون، په هغه سره مې مړوند پیاوړی کړه او په کار کې ئې راسره شریک کړه، تر څو زیاته تسبیح دې ووایو او ډېر دې یاد کړو، یقیناً چې ته مو حال ته ښه لیدونکی (په حال مو ښه خبر) یې.

له دغو آیتونو نه اندازه لګولی شئ چې قرآن د اسلامي ټولني د زعیم او مشر د مواصفاتو په اړه څومره تفصیلي او دقیق بحث کړی، که دې ته ورته آیتونه او هغه چې په ترڅ کې ئې د غیر اسلامي ټولني د زعماوو ځانګړتیاوې په کې څېړل شوې راغونډ کړو؛ نو یقیناً چې پرېړ او ضخیم کتاب ترې جوړېږي، زموږ دوست همدرد صاحب ته یوازې هغه نه صفات په نظر ورغلي چې شاه ولي الله رحمه الله راغونډ کړي، لومړی ئې (بلوغ) او وروستنی ئې (قریشیت)!!.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تتمه

زه له زړه نه د ښاغلي محمد ایوب همدرد قدر کوم چي د دې رسالې د لیکلو زحمت ئې ایستلی، مطالعه ئې ورته کړې، کتابونه ئې ورته لیدلي او د علماوو نظریات ئې راغونډ کړي، مخصوصاً له دې پلوه چي دا رساله ئې په پښتو لیکلي، نه پوهېږم چي ده به خپلي زده کړي په کوم ځای او څنګه تعلیمي مرکز کي کړې وي خو د طالبانو په لیکو کي په پښتو کي څه لیکل د لیکوال د ذاتي استعداد، کمال او زیار ښه ګڼل کېږي، دا ځکه چي زموږ د هېواد په کلیوالو مخکنیو مدرسو کي چي چا زده کړي کړې دي نه په پښتو سم لیک لوست کولی شي او نه په فارسي، د عربي په صرفي او نحوي قواعدو به ښه پوهېږي، خو په عربي نه څه لیکلی شي او نه خبري کولی شي، د دغو مدرسو نصاب داسي دئ چي پښتو، فارسي، تاریخ او جغرافیه نه په کي لوستل کېږي، د حدیث له کتابونو نه یوازي مشکوٰة لولي او هغه هم د تبرک لپاره، په تفسیرونو کي د جلالین مختصر تفسیر لولي خو د صرف او نحوي د تمرین لپاره او هغه هم د درسونو په پای او لویه دوره کي، بخاري نه لوستل کېږي دا ځکه چي امام بخاري رحمه الله له امام ابوحنیفه رحمه الله سره اختلاف درلود، قاعدهٔ بغدادي، صرف، نحو، شرح مأته عامل، خلاصهٔ کیداني، قدوري، کنز، عقاید نسفي، منطق ... د دغو مدرسو عمده او اساسي کتابونه دي، په دې نصاب کي د صرف او نحوې څو ابتدائي کتابونه او د فقهې څو مختصر کتابونه، د یونان د زړې او تاریخ وهلې فلسفې او منطق په څنګ کي لوستل کېږي، هغه فلسفه او منطق چي نه د چا د دنیا په درد خوري او نه د آخرت، خو پدغو مدرسو کي همدا له

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږه لوېدلې فلسفه او منطق تر ټولو نورو مضامینو مهم ګڼل کېږي. پیغمبر علیه السلام خو ابو ذر غفاری، بلال حبشي، صهیب رومي او سلمان فارسی ته هم د قرآن درس ورکولو؛ پداسي حال کي چي نه په لیک لوست پوهېدل، نه ئې صرف او نحوه او د یونان فلسفه او منطق لوستلی وو!! خو متأسفانه یو وخت زمونږ په محلي او کلیوالو دیني مدرسو کي د قرآن له تدریس سره سخت مخالفت کېدو او هغه عالم ته به ئې د شک په سترګه کتل چي د قرآن تفسیر او د احادیثو تدریس به ئې کولو، که به چا په لویه دوره کي د قرآن تدریس جائز ګڼلو نو هلته به هم په قرآن کي نحوه لوستل کېده او تر هر څه زیات به په نحوي تحقیق ترکیز کېدو!!

کاش طالبانو د خپل اقتدار په دوران کي یو جامع تعلیمي نصاب جوړ کړی وی، مدرسه او مکتب ئې سره مدغم او یو واحد تعلیمي نظام ئې رامنځته کړی وی، دا کار دومره ستر او مهم دئ چي د طالبانو د دنیا او آخرت لپاره کافي وو، متأسفانه ځیني کسان په دې نه پوهېږي چي دا دوه بېل بېل تعلیمي نظامونه د استعمار د وخت پاتې شوني دي او د دښمن له لوري پر مسلمانانو تحمیل شوي، د ملا او مکتبي د جنګولو لپاره، د ملا د تحقیر او سپکاوي لپاره، د دې لپاره چي له مدرسې نه باید د جومات داسي امام فارغ شي چي په هر څه کي خلکو ته محتاج وي، د خلکو دراوزو ته په ودرېدو مجبور وي، ډوډۍ، جامه او معیشت ئې د وظیفو، صدقاتو او خیراتونو له لاري تأمین شي، خو له مکتب نه به والي او وزیر وځي، معاش، کور او موټر به دولت ورکوي، د شرعیاتو له پوهنځي نه به قاضي وځي او د حقوقو له پوهنځي نه ولسوال او څارنوال، موږ غواړو دا حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته ورسوو، تر دولسم پوري باید په ټولو زده کوونکو یو عام او مشترک نصاب ولوستی شي، په دې ګډ نصاب کي هم باید د دیني علومو کافي برخه وي او هم د ساینسي علومو او د تاریخ، جغرافیې او ضروري ژبو مناسبه او اړینه برخه، له دولسم نه وروسته باید د تخصص دوره پیل شي، چي په دې دورې کي به ځیني د دیني علومو پوهنځیو ته ځې، ځیني طب، انجنیري، زراعت او نورو پوهنځیو ته، د حقوقو په نامه هغه پوهنځی چي غربي حقوق په کي لوستل کېږي، دا باید د شرعیاتو په پوهنځي کي مدغم شي، هلته به غربي حقوق یوازي له اسلامي حقوقو سره د مقارنې لپاره لوستل کېږي.

په دې سره به د ملا او مکتبي تر منځ اختلاف د تل لپاره پای ته ورسېږي، موږ غواړو مکتب او مدرسه سره توحید کړو او د هېواد لپاره واحد تعلیمي نظام او واحد تعلیمي نصاب ولرو، داسي چي ډاکټر، انجنیر، والي او څارنوال مو په دین پوه وي او د جومات امام مو په ساینس او ورځنې علومو، مکتبي د ملا په اړه ونه وایي چي بې علمه او له دنیا بې خبره دئ او ملا د مکتبي په اړه ونه وایي چي بې دینه او ملحد دئ. له مکتب او پوهنتون سره حساسیت، له تعلیم او تربیې نه د نجونو محرومول، د مکتب او مدرسې د توحید او د یوه جامع تعلیمي نصاب د جوړولو په ځای پداسي مدرسو او نصاب ټینګار چي نه د طالب آخرت ښېرازه کولی شي او نه دنیا، نه د قرآن، حدیث، اسلامي تاریخ، د هېواد تاریخ، لیک او لوست ښودنه په کي کېږي او نه د ورځني ژوند د ضروري علومو زده کړه، ... دا ستر ستر اشتباهات دي چي ځیني پرې اخته دي او عواقبو ته ئې متوجه نه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
زه په پای کي ټول مخلص مسلمانان، هغه چي د اسلام او مسلمانانو په روان دردناک حالت ځوربږي، د اسلام عزت او غلبه او د مسلمانانو سرلوړي غواړي، په آزاد او مستقل افغانستان کي واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او مبارزي اصلي هدف دئ؛ دې ته رابلم چي یو بل ته د وروری لاس ورکړي، په ګډه د دښمنانو مقابله وکړي، د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه په خپلو کي توافق وکړي، دا ژمنه وکړي چي هغه مسلمان امیر به مني او په اخلاص سره به بیعت ورسره کوي چي د افغان ولس اکثریت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي، اقتدار ته د رسېدو لپاره به د مسلمان په ضد وسله نه کاروي، د امارت لپاره به یوازي یوه لار شرعي او جائز ګڼي چي هغه د مسلمانانو له لوري څرګند او بلااکراه بیعت دئ، له نورو لارو به قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوي، داسي حالت به راولي او داسي افغانستان به راتلونکي نسل ته په میراث پرېږدي چي په هغه کي به اقتدار د ولس امانت ګڼل کېږي، واکمنان به د شریعت تابع او د خلکو په خدمت کي وي، اقتدار به نه د چا منصوصي حق ګڼل کېږي او نه موروثي حق، هیڅ واکمن به نشي کولی چي مطق العنان دیکتاتور ترې جوړ شي، له ولس سره داسي معامله وکړي لکه له خپلو غلامانو او اسیرانو سره او په بیت المال کي هر راز تصرف د ځان مسلم حق وګڼي، داسي نظام چي په هغه کي د اقتدار لاس ته راوړو لپاره نه یوه مرمۍ وویشتل شي او نه یوه قطره وینه توی شي.

موږ ټولو مجاهدینو ته وایو چي سخته او اوږده جګړه په مخکي لرو، د نړۍ ټول کفري ځواکونه زموږ په ضد متحد شوي، منافقین او روافض ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په خوا کي ودرېدلي، د اسلامي نړۍ منافق او مفسد حکام ئې هم ملگرتیا کوي، سفر اوږد وگڼئ او له لوړو ژورو ډک، یوازي د الله تعالی په فضل او پېرزوینه او په خپلو کي د یووالي په صورت کي دا اوږد سفر پلي کولی او سرمنزل ته رسېدلی شو، مه پرېږدئ چي مخکنۍ ترخې تجربې تکرار شي، د غلطو سیاستونو او ناسمو دریځونو په وجه مسلمانان په خپلو کي ښکېل شي او یو د بل په ضد له کافر نه مرستي غوښتو ته ځان اړ وگڼي او همغه څه وشي چي نن ئې په خپل هېواد او د نړۍ په ډېرو نورو اسلامي هېوادو کي په خپلو سترگو گورو!! الهي له دې حالته تا ته پناه درولوړو!

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أشهد أن لاَ إِلٰهَ إِلاّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library